

Слово ВЧИТЕЛЮ

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

www.slovovchitelyu.org

4/2021

ПОСЛАНЕЦЬ НЕБЕС

Християнський
духовно-просвітницький часопис
«СЛОВО ВЧИТЕЛЮ» № 4(58)/2021

Наше кредо:

«Нести Слово Боже — ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор	Тарас Приступа
Науковий редактор	Василь Жуковський
Літературний редактор	Світлана Филипчук
Коректор	Галина Венгліньська
Дизайн і верстка	Андрій Тригуба
Менеджер з розповсюдження	Аркадій Сльоза
Відповідальна за випуск	Надія Доля

Редакційна колегія: Тетяна Артерчук, Олена Бесараб, Олег Блощук, Адріан Буковинський, Василь Вепрук, Світлана Власова, Олександр Вознюк, Сергій Головін, Валерій Громов, Сергій Гула, Наталія Жигайло, Руслана Ковальчук, Оксана Матласевич, Василь Махлюк, Людмила Москальова, Дар'я Новікова, Олег Огірко, Оксана Ревінкель, Оксана Рудь, Ганна Самолюк, Тетяна Саннікова, Ірина Сіданіч, Андрій Смирнов, Любомир Турчак, Галина Шевченко.

Засновник і видавець —

**Міжнародна громадська організація
«Надія — людям»**

Адреса: вул. С. Крушельницької, 71,
м. Рівне, 33023, Україна.
Телефон/факс: (0362) 63-79-76
e-mail: slovo@hopetopeople.org

Видається за сприяння:

- Всеукраїнського благодійного фонду «Східноєвропейська гуманітарна місія»;
- Науково-дослідницької лабораторії християнської етики, християнської психології та християнської педагогіки НаУ «Острозька академія».

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідectво про державну реєстрацію: серія KB
№ 12846-1730P від 27 червня 2007 р.

Передплатний індекс — 99864.

Пожертви на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям» з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: РОХМ «Надія — людям», р/р UA963333910000026009054740378, АТ КБ «Приватбанк», МФО 333391, ЄДРПОУ 43075744 з позначкою: «Благодійні пожертвування».

За умови передруку матеріалів посилення на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями.
Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад:
Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24.
Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.

Фото на обкладинці Івана Мулика

Надруковано: ПП «Естеро»,
вул. Данила Галицького, 25А, м. Рівне, 33000, Україна
тел. 068 22 62 444
Наклад 2500 прим.

© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»

Шановні читачі, дорогі друзі! Мир вам!

Про що ви подумали, коли прочитали на титульній сторінці слова «Посланець Небес»? Звичайно, якби це було не християнське видання, то можна було б пригадати однойменний фільм про якутського співака Айи Уола, чи про героя популярної комп'ютерної гри, вчені-астрономи так іноді називають метеорити, а орнітологи — білого лелеку. У нашому ж випадку можна говорити, наприклад, про ангелів, пророків, апостолів, місіонерів, зрештою, учителів. Усі вони мають своє особливе місце й призначення у величному Божому задумі й у певному розумінні є Божими посланцями. Однак вирішальна роль як у створенні нашого світу, так і у його спасінні та відновленні належить Божому Синові Господу нашому Ісусові Христу. Це Він ціною Свого приниження й упокорення, страждань і смерті знову поєднує Небо із землею. Це через Його Голгофський хрест розкаяний грішник може піднятися до Небесного престолу Божої благодаті. Саме завдяки Ісусові Христу далеке й здавалося б недосяжне Небо стає близьким і рідним, достатньо простягнути руку. Так, простягнути руку й узяти спасіння, запропоноване Ісусом, і отримати перепустку в Боже Царство, яке відразу ж оселяється всередині нас (Лк. 17:20). А ми, неймовірно, стаємо своїми, «домашніми для Бога» (Еф. 2:19), до того ж, посадженими «на небесних місцях у Христі Ісусі» (Еф. 2:6). Перебуваючи в Його вічному й надійному Ковчезі спасіння, ми можемо почуватися у повній безпеці навіть тоді, коли світові загрожують війна і голод, ядерна катастрофа і глобальне потепління, моральне розгніння й пандемія.

Ісус Христос — це не один із шляхів, яким людина може прийти до Бога, це єдиний шлях і єдина наша надія. Так вирішив Сам Бог, і в цьому питанні християнство непохитне й радикальне. Тому ми так відстоюємо саме християнську духовну складову в нашому суспільстві й християнську етику в нашій освіті.

Невдовзі в містах і селах України залунають святкові мелодії: «Небо і земля нині торжествують...», звіщаючи про те, що «Христос родився, Бог воплотився». Нехай для всіх читачів часопису «Слово вчителю», для ваших дітей і батьків, учнів і колег, це буде не просто гарна традиція, а глибоке переконавання і радісне визнання серця, у яке зійшло Небо.

З повагою — редакційна колегія

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

- 4 В українському суспільстві є запит на зміни
Світлана Филипчук

АКТУАЛЬНА ТЕМА

- 7 Христос народився! Славимо Його!
Святослав Шевчук
- 9 Навіщо Син Божий став людиною?
Гарольд Ролінг
- 11 Біографія Святого Миколая: уроки життя для сучасників
Ігор Плохой

СТУДІЇ БІБЛІЇ

- 13 Діяльність на Небесах
Любомир Турчак

НАУКА І ХРИСТИЯНСТВО

- 15 Знайомтеся: Христос, наш Творець
Рік Дестрі

МЕТОДИКА І ДОСВІД

- 20 Як же потрапити на Небеса?
Зіна Скворцова
- 22 Чистий у брудному світі
Тамара Буздуган
- 24 Знову про біблійну інтеграцію. Модель Джона Хей «Закладаючи підвалини»
- 27 Довіра до Бога сильна змінити суспільство
Ірина Губеня
- 29 Маршрути пізнання необмежені
Лідія Білозерова, Інна Шумакова
- 33 Небеса обітовані
Ольга Прокопович
- 36 Церква як отара овець
Галина Левицька
- 40 Чотири свічки Адвенту
Олена Корнійчук, Віра Муляр

ХРИСТИЯНСТВО І МИСТЕЦТВО

- 44 Виставка живопису «Життя Ісуса Христа»
Надія Доля
- 48 Найвпливовіша книжка XIX століття
Олег Блощук

МОЛОДЬ У ПОШУКУ

- 47 Ісус Христос як найвищий приклад для морально-духовного виховання здобувачів вищої освіти
Андрій Жук
- 50 Якщо я граю не для Бога, то витрачаю час намарно!
Світлана Филипчук

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

- 53 Діти з особливими освітніми потребами: вхід у церковну спільноту
Людмила Дмитрус

СПРАВИ СІМЕЙНІ

- 55 Будьте готові
Олександр Декоппет

РОЗДУМИ ДУШІ

- 57 ...І ні якої романтики
Наталія Педченко

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

- 58 Есеї Зиновія Бичка

ВАРТО ПРОЧИТАТИ

- 60 Не так, як у розбійників
Урсула Марк

с. 44

с. 50

В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ Є ЗАПИТ НА ЗМІНИ

— Ярослав, розкажіть, будь ласка, про своє життя: коли відбулася ваша зустріч із Богом, яку освіту здобули, яке служіння провадите, яка ваша сім'я?

— Я народився на етнічному польсько-білорусько-українському пограниччі і думаю, що це визначило мою долю. Це територія Східної Польщі й на сьогоднішній день чи не найбільш католицький регіон у світі. Я завжди цінував християнські переконання, які визнавав із дитинства. Проте живі стосунки з Богом у мене розпочалися з 14 років, коли я потрапив у християнський літній табір. Це був час, коли існував Радянський Союз, але вітер змін уже відчувався. Скоро я почув у своєму серці покликання проповідувати Євангелію по той бік річки Буг. Саме тому й вступив до Варшавського університету, де вивчав білоруську мову, культуру й загалом східнослов'янський контекст. Невдовзі я поїхав у Мінськ, де зустрів молодих білоруськомовних католиків, із якими ми заснували християнську спільноту, яка потім стала називатися «Іоанн Предтеча». Згодом із неї виросла євангельська церква. Особливістю цієї спільноти було те, що вона на 90 % складалася з людей із вищою освітою, деякі з них зробили академічну кар'єру, дехто представляє білоруську культуру, громадський сектор. Церква «Іоанн Предтеча» ініціювала багато загальнонаціональних проєктів, один із яких — 450 років Реформації в Білорусі 2003 року — мав серйозний вплив навіть на Україну. 2017 року оргкомітет із відзначення 500-ліття Реформації в Україні чимало перейняв із білоруського досвіду, навіть часто не усвідомлюючи цього. 2007 року я був депортований із Білорусі, хоча моя дружина і четверо дітей мають білоруське громадянство. Після депортації ми з сім'єю переїхали до Києва. Там ми сконцентрувалися на створенні нового типу служіння для євангельських спільнот, яке би допомагало церкві у виконанні її місії в суспільній сфері, тобто культурного мандату Великого доручення Христа. Ми робили світоглядно-дискусійні клуби в університетах, започаткували й прова-

Ярослав Лукасик, 1972 р.н., магістр філології, директор Східноєвропейського лідерського форуму, голова Фонду «Східноєвропейська Реформація», головний редактор медійного ресурсу «Християни для України», керівник Християнської Відкритої Академії.

дили Східноєвропейський лідерський форум, медійний проєкт «Християни для України», а торік розпочали Християнську Відкриту Академію.

— У публічному просторі (зокрема, медійному, громадянському та освітньому) Ви впродовж багатьох років знані як активний промоутер теми «Християнин у суспільстві». За Вашими спостереженнями, чи відбулася в українському християнському сегменті зміна пасивного, маргіналізованого та відстороненого (на це, звісно, були свої причини, але зараз не про них) пострадянського бачення на активне входження Церкви в суспільне життя і прагнення трансформації його за євангельськими цінностями? Які етапи, тенденції чи закономірності в цьому процесі Ви простежуєте?

— Відбуваються позитивні зміни. Цьому сприяє унікальність української

ситуації, яка характеризується тим, що в нашому суспільстві сформувався високий рівень релігійної свободи та значний моральний авторитет християнства, здобутий через страждання в радянську епоху. В українському суспільстві є запит на зміни, на формацію духовної і культурної ідентичності, на нові суспільні інституції. Мені завжди здавалося, що в Україні «все творіння очікує об'явлення синів Божих» (Рим. 8:19). Тут є потужний ідейний вакуум і запит на моральний авторитет та професіоналізм. Це неймовірний виклик і шанс для Церкви, за умови, що вона спроможна усвідомити свою місію.

Не використати можливостей цієї унікальності буде виною, яка ляже на християнських лідерів та інтелігенцію, адже ці двері можуть зачинитись. І не варто буде тоді говорити, мовляв, «останній час», бо ми самі спричинимо настання такої ситуації своєю пасивністю та невмінням розпізнати благо-

датний час. Проте зміни відбуваються. І не лише велика кількість християн, які балотувалися в органи місцевої влади, є доказом цих змін, але й різноманітні програми та проекти християнського впливу на суспільство, серед яких програма відзначення 500 років Реформації 2017 року.

На жаль, слабкість християнської спільноти полягає в неглибокому інтелектуальному аналізі ситуації та процесів, що відбуваються. Людям іноді здається, що головне — щоб християнин перебував у місці впливу (в освітньому закладі, бізнесі, адміністрації, політиці тощо), а там він уже автоматично буде поширювати запашність Христову. Але це так не працює. Є велика необхідність, по-перше, у визначенні християнських позицій у тій чи іншій сфері суспільного життя, по-друге, у створенні та актуалізації якісних християнських наративів, що доносять цю позицію до людей, і, по-третє, у формуванні носіїв цих наративів, тобто християн, які мають тверді переконання і здібність реалізувати свою місію в суспільній сфері. Цим потрібно займатися стратегічно й системно. Чи Церква це робить? Так, певною мірою робить, проте недостатньо в контексті викликів, які приносить нам сучасність разом із шаленою швидкістю змін, що відбуваються навколо.

— Ми святкуємо 30-ліття Незалежності України, підбиваємо певні підсумки, з надією й молитвою поглядаємо в майбутнє. З цього приводу кілька запитань. В українських християнських конфесіях виросло нове покоління, яке позбавлене радянської свідомості. Яким Ви бачите це покоління? На Вашу думку, воно змінить Церкву? Які традиції засвоїть і яку новизну запровадить у церковному житті?

— Наскільки нове покоління українців позбавлене радянської свідомості оцінить історія. Звичайно, події останніх років, зокрема війна з Російською Федерацією, допомагають усім поколінням сформувати в собі негативне ставлення до Імперії зла. Проте непросто позбутися такого серйозного ментального спадку, який тривалий історичний час насаджували з використанням неймовірно сильних, тоталітарних методів. Проте є інша, серйозніша проблема молодого покоління — це світоглядна оптика, порушена постмодерною пропагандою, що сьогодні заповонила всі канали культури. Вона виявляється в релятивізмі та втраті традиційних ідентичностей. Ці процеси, притаманні для молодого покоління в західних країнах, до нас доходять повільніше, проте доходять. Вони стали причиною

Ярослав і Наталія Лукасики з наймолодшим сином Даніелем

деструкції християнства на Заході. І це серйозна загроза для української Церкви, оскільки все, що відбувається на Заході, згодом актуалізується і в нас. Про це варто думати християнським лідерам і християнській інтелігенції, щоб не наступити на ці самі граблі, на які вже наступили християни в Західній Європі та Америці.

— Ви жили в інших країнах, часто подорожуєте, спілкуєтесь із християнами з різних середовищ на різних континентах. Як на Вашу думку, чим особлива українська суспільно-релігійна ситуація? Що Церква навчилася за період незалежності? Які має здобутки? Які помилки і втрати?

— Українська Церква добре помітна на загальній мапі глобального християнства. Це найміцніша Церква серед усіх пострадянських країн. Вона має в собі потужний місіонерський потенціал і не менший — культуротворчий, урахувуючи унікальні історичні умови, у яких їй довелося жити. Вона досить консервативна в позитивному

сенсі цього слова, тобто вірна християнській ортодоксії, чим відрізняється від церков тієї ж Західної Європи. Негативним фактором є досить повільна реакція на історичні процеси, такі як незалежність, декомунізація, українізація, демократизація тощо. Для свідомості значної більшості християн ці процеси взагалі не в категорії «духовних». Завдання Церкви не реагувати на події (із серйозним запізненням), а випереджувати їх, після духовного та інтелектуального аналізу, передбачати певні процеси й події та заздалегідь випрацьовувати свою реакцію на них. У цьому, між іншим, полягає пророче служіння Церкви, якщо уважно читати старозавітні історії.

— Феноменом нашої епохи є постправда. Чи усвідомлює Церква цей виклик? Які ризики для євангельської проповіді та щоденного особистого благочестя маємо в цьому контексті на сьогодні? Як відстоювати біблійну позицію в епоху постправди на перетині «суспільство і Церква»?

— Церква не усвідомлює феномена постправди, як і інших феноменів постсучасності. Мені здається, що ця розгубленість характерна зараз для християн у глобальному масштабі, не лише в Україні. Минули часи Івана Павла II та Біллі Грема, коли все було простіше та відчувалося впевненість у ясных орієнтирах, коли була виразна мапа світу. Насправді постправда як відсутність орієнтації до об'єктивної правди в суспільному житті — це симптом більш глибокої проблеми. Вона є наслідком деконструкції складної ідейної структури західної цивілізації, побудованої на пошуку істини та на християнській етиці. Сучасна філософія воює з концепцією істини і фундаментами західної цивілізації ще з часів Ніцше. Її можна висловити гаслом, яке визначає сучасну культуру, — «Бог помер». Якщо ж помер Бог, то померла істина, помер усякий смисл, ідеали й цінності. Ніцше усвідомлював цю послідовність і попереджав, що така ситуація призведе до нігілізму. Можливо, сьогодні його філософські пророцтва більш актуальні, ніж будь-коли раніше. Якщо християнські лідери ігнорують такого типу тривожні виклики, вони приречені на поразку.

Місто із перлів

В безмежних просторах
Блакитного неба
Ісус приготував
Блаженний нам жереб.

Безмовно, покірно,
Як Агнець, на страту
Пішов добровільно
За людство страждати.

Весь гріх наш і злочин
Узяв Він на Себе,
Щоб ми в домі Отчім
Були з Ним на небі.

За наше спасіння
Віддав Себе в жертву,
Святим воскресінням
Відкрив путь в безсмертя.

Він Церкву спасенних
Створив в цьому світі
І частку блаженну
Нам дав у Завіті.

Ісус незабаром
Свою Наречену
Підхопить на хмари
Звінчатися з нею.

В просторах безмежних
У місті із перлів,
В висотах небесних,
Він Церкву поселить.

— Християни всіх віків завжди особливу увагу приділяли освітній сфері. У сучасній Україні в протестантському середовищі не один рік точиться розмова про потребу заснування протестантського університету. У контексті діяльності Християнської Відкритої Академії, яким Ви бачите розвиток освітньої сфери? Банальне запитання: навіщо християнам здобувати освіту?

— Християнство і освіта від самого початку аж до кінця XIX ст. ішли рука в руку. Так було, тому що в основі західної цивілізації лежав принцип комплементарності віри та розуму — вони не протистоять одне одному, а доповнюють одне одного. Але за останнє століття сталася трагедія — шлюб віри та розуму розпався. Ця розлука особливо актуальна в східнослов'янському християнстві, зокрема в місцевій євангельській традиції. Антиінтелектуалізм має тут дуже міцні позиції.

У зв'язку з цією ситуацією в протестантському середовищі уже не один рік точаться розмови про створення університету, який би відповідав на запити євангельської спільноти. Але ця справа непростя. Такий університет — це не тільки будинок чи навіть команда професорів, це передусім ідея, точніше система ідей та наративів, які би інтерпретували світ і виклики сучасності з християнської перспективи. Інакше, який сенс саме в християнському університеті? Є багато освітніх ініціатив, які називають себе християнськими, але де-факто такими не є. Вони за сутністю не відрізняються від світських установ вищої освіти. Це небезпечно, враховуючи факт, що з року в рік університет стає все більше не місцем здобуття знань, але осередком поширення лівацької ідеології. У цій ситуації українська євангельська спільнота потребує університету, який би сприяв їй віднайти своє місце в сучасності й водночас допоміг би зберегти основи християнського світогляду.

Освітня програма «Християнська Відкрита Академія» — це спроба формувати середовище християн, які усвідомлюють потребу в погляді на світ і сучасність через християнську оптику, формують цю оптику, збирають і працюють наративи, які виражають християнський світогляд та є живими носіями цього світогляду. Для них це не теорія, але їхнє життя. Водночас у них є мотивація до дії, згідно зі своїми знаннями і переконаннями. А також вони створюють мережі для спільної діяльності, у якій взаємодоповнюють одне одного, створюють специфічну синергію для поширення християнства в усі сфери суспільного життя. Ось таке

бачення, наразі рано говорити про результати.

— Ваші побажання читачам часопису «Слово вчителю».

— «Слово вчителю» — прекрасний журнал, я його завжди читав із великим задоволенням. Я би ще додав: дуже стратегічний, оскільки він адресований освітянам — людям, від яких залежить світобачення і характер наступного покоління. У зв'язку з тим я бажаю, щоб кожен читач «Слова вчителю» досконало виконав свою життєву місію, доручену йому Провидінням. А щоб це могло статися, нехай Божа мудрість допоможе кожному відрегулювати свою власну оптику погляду на світ, аби вона була максимально близькою до «заводської», Божої.

Розмовляла

Світлана Філіпчук,

кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та культурного менеджменту НаУ «Острозька академія», провідний редактор християнського видавництва «Левит»

На платформі ютуб можна ознайомитися з відеолекціями Ярослава Лукасика:

- ✓ Чи повинні християни бути патріотами?
- ✓ Чи довго зможеш стояти на двох човнах?
- ✓ Християнин у суспільній сфері
- ✓ Сексуальна революція — витоки і перспективи

На сайті «Християни для України» опубліковані статті:

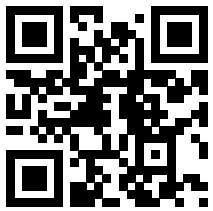
- ✓ 5 ідей, які колись змінили світ, чи зможуть сьогодні змінити Україну?
- ✓ Виклики для євангельської церкви України в контексті історичних перетворень
- ✓ Фундаменти сучасності
- ✓ Церква, Велике доручення Христа і мова
- ✓ День Реформації чи Хеллоуїн?
- ✓ 10 постулатів біблійного світогляду в публічній сфері.
- ✓ Ніколи більше комунізму!

Кожне християнське свято дає змогу людині абстрагуватися від буденних проблем і справ та зосередитися на помислах про вічне й духовне. Кожне християнське свято прокладає місток між землею і Небесами.

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

Із проповідей Блаженнішого Святослава Шевчука, глави УГКЦ

«Христос народився!» Цим радісним благовістом Христова Церква сповіщає про народження нашого Спасителя. Сьогодні у місті Давида, у Вифлеємі, у цьому убогому вертепі, наче в серці землі, бачимо центр вселенського єднання. Сьогодні ангели єднаються у співі разом із людьми, тому що саме ангели сповістили пастирям цю радісну вістку й спонукали їх йти шукати Дитя в печері. Сьогодні зоря, небесне світило, веде за собою мудреців зі Сходу, які з царськими дарами, ознаками пошани до Царя, спішають до убогих ясел. Сьогодні людська мудрість поєднується з мудрістю Божою. Сьогодні не тільки Вселенна, видимий і невидимий світ, але все людство віднаходить осердя єднання, гармонії, миру, радості та спокою. Саме про Христа сповіщає пророк Ісаї, коли каже, що «влада на раменах Його, і

https://youtu.be/xj_65rKPJwK

кликнуть ім'я Йому: Дивний Порадник, Бог сильний, Отець вічності, Князь миру». Сьогодні з нами радіє псаломспівець і пророк Давид у народженні свого царського Нащадка. Давид, який так писав про цей день: «Правда із землі зійде, а справедливість з небес спогляне». Сьогодні справедливість не просто споглядає з небес, справедливість сьогодні втілюється і стає частиною людського життя, тому що цією небесною справедливістю є Сам Христос Спаситель. «Вірність і милосердя зустрілися разом, справедливість і мир обцілювалися». Такими словами Священне Писання відкриває нам, християнам третього тисячоліття, зміст нашого сьогоднішнього свята. Як нам потрібен сьогодні центр єдності для нашого народу, для нашої держави!.. Ми добре знаємо, що такі слова, як милосердя, справедливість, вірність, мир, якщо вони між собою роз'єднані, то стають порожніми поняттями. Яка може бути справедливість без правди, яке може бути милосердя без вірності? Хіба може бути мир без справедливості? Але апостол Павло сьогодні нас навчає, що всі ті засади, ті цінності, на яких сьогодні ми маємо будувати наше особисте й суспільне життя, є разом поєднані в Особі Новонародженого Спасителя. Апостол Павло каже, що Він є наш мир. Він є Божою справедливістю, яка є милосердям. Милосердям, яке дає нам нову надію, надію на краще майбутнє. Він є той, Кого ми так з вами очікуємо. Він є Бог, який став людиною. З нами Бог! А якщо Бог з нами, то хто проти нас?

Народження Ісуса Христа в убогій стаєнці між тваринами, тому що не було місця між людьми, показує надзвичайне Боже впокорення. Спаситель світу приходить для того, щоб розділити з людиною її радості та її болі. У сьогоднішньому святі ми відчуваємо як близько до нас є наш Спаситель, як близько до нас є наше з вами спасіння.

Мудреці зі Сходу прийшли, щоб віднайти Того, Кого їм провістила зоря на небі, й принести йому царські дари. Що означає це дивне паломництво і це дивне поклоніння му-

дреців, волхвів зі Сходу? Ми знаємо, що впродовж історії Ізраїля Асирія та Вавилон були тими державними потугами, які нищили й гнобили Божий народ. Ми знаємо, як Північне ізраїльське царство було вщент знищене асирійською навалю, а вавилонська неволя поклати край існуванню Єрусалима, єрусалимського храму й спричинила депортацію Божого народу до північної, ворожої Богові й людям імперської потуги. Завжди Ізраїль був предметом, як би ми сьогодні сказали, геополітичних суперечок між Єгиптом і Вавилонським царством. І що ми сьогодні бачимо? Кажучи сучасною мовою, саме звідти, з Вавилону, з Персії, приходять представники культурної, інтелектуальної та фінансової еліти.

Приходять, щоб поклонитися, як каже Матей, припасти ниць перед Новонародженим Дитятком. Їхні дари є їхньою ісповіддю віри. Вони принесли Йому ладан, це те, що є неодмінним елементом почитання Бога. Зоря навчила їх, що це Творець перед ними, і Богові вони поклоняються. Вони принесли Йому золото, що є атрибутом царської гідності, вони впізнали в цьому Дитяткові Царя віків.

І принесли Йому миро, яким помазували священників, царів, пророків, і визнали в цьому Дитяткові найвищого Первосвященника за чином Мелхиседека.

Що означає це визнання? Пророк Ісаї називає Спасителя Царем предвічним і Князем миру. Матей, показуючи це паломництво мудреців зі Сходу, показує нам знак великого вселенського примирення і єднання. Той, хто принижував, сьогодні впокоряється, той, хто був джерелом війни, сьогодні почитає Царя миру. Це паломництво є благовістям миру на землі, миру для людей доброї волі, як звичає нам ангел.

Лише тоді, коли людина в мирі з Богом, вона здатна жити в мирі з ближнім. Тож прийдімо до вертепу, припадімо до нашого Новонародженого Спасителя, примирімося з Ним, примирімося з Богом, а відтак будьмо будівничими того миру, який зіходить на нас із Небес.

Усі дійові особи, які беруть участь у тій історичній події, мають одну спільну рису. Звідки вони не прийшли б і хто вони не були б, — усі вони шукають.

Спочатку Йосип і Марія шукають місця, щоб у Вифлеємі, який був їхньою батьківщиною, приготуватися до народження Божого Сина. І, на жаль, вони цього місця між людьми не знаходять. Цей пошук Марії і Йосипа у Вифлеємі є неначе іконою Божого пошуку за людиною, починаючи ще з моменту гріхопадання, коли Адам першим ховається від Бога, а Той починає шукати, звертаючись: «Адаме, де ти?»

Шукають того Дитятка пастирі, які серед ночі стояли на варті своїх отар. Це їм ангели сповістили велику радість. Тоді й вони починають шукати, залишивши свої отари, ідуть до міста і шукають Дитятка, яке, за їхнім розумінням, є спо-

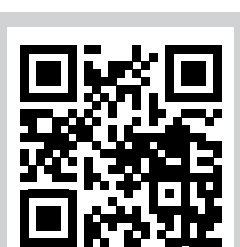
вненням Божої обітниці, знаком початку нової ери в історії людства. Він є той довгоочікуваний Месія, на якого так чекало стільки поколінь людей до цього моменту. У цьому Спасителі вони знайшли не тільки сповнення пророцтв, не тільки сповнення очікувань народу, вони знайшли сповнення своїх особистих мрій, сподівань, надій на мир, на спокій, на свободу, на гідне життя на своїй, Богом даній рідній землі.

Мудреці зі Сходу теж шукали Царя, який мав народитися. Спостерігаючи за цим світом, будучи символом людської мудрості, яка шукає своєї повноти в Бозі, шукають Новонародженого Спасителя, зорю якого побачили на небі, і знаходять саме у вертепі у Вифлеємі, у яслах на сіні, Того, Кого шукають, — Творця Всесенної, повноту мудрості, яка захотіла замешкати між людьми.

Але є ще один персонаж, який шукає. Шукає новонародженого царя і цар Ірод. Але не для того, щоб Йому поклонитися, не для того, щоб у Ньому знайти щось необхідне для власного спасіння, чи мудрості. Він шукає, щоб Його вбити. Шукає, бо боїться, бачить у тій Дитині для себе і для свого земного царства загрозу.

Запитаймо себе: а чого я шукаю в цьому Різді? Що мене сьогодні веде? Яким є мій пошук? Кожний має дати свою особисту відповідь.

У таїнстві Різдва все сотворене по-новому відкриває для себе свого Бога, розуміючи Його не тільки як Бога Сотворителя, але й Бога Спасителя, який не лише дає життя, але якому не байдуже, яким є це життя, як живеться Його творінню. Сьогодні все радіє, але людські обставини народження Спасителя були сповнені смутку й тривоги. Ви собі уявіть, що переживала пресвята родина, коли почула наказ кесаря Августа про перепис. Кожен мусив залишити свій дім і йти до того місця, звідки походила його родина. І ось наприкінці вагітності Пречиста Діва Марія разом із Йосипом пускається в невідоме. Йосип тривожиться, тому що шукає місце у Вифлеємі, але серед людей для пресвятої родини місця не знаходиться. І ось вони знаходять темну вбогу печеру. Цікаво, що коли Христос народився, ця темна вбога печера, наче серце землі, набрала нового значення. У таїнстві Різдва Бог Творець і Спаситель стає джерелом перемоги над страхом людини. Людина, яка боїться, сповняється світлом Божої надії. Господь Бог особисто приходить у кожен момент людського життя, коли людина переживає страх і тривогу і каже їй словами ангела: «Не бійся! Я сповіщаю тобі велику радість». Можна сказати, що щоразу, коли ми святкуємо Різдво, наш Спаситель вкотре ще і ще раз входить у печери сучасної людини.

<https://youtu.be/OT7Mxsp1KBI>

Ми з вами святкуємо Різдво серед світу, сповненого своїх страхів, тривожимося перед обличчям жажливої дійсності. Ми не знаємо, що нас чекає.

Наш український народ начебто вкотре завмирає, очікуючи, коли ж накінець Господь Бог просвітить Своім світлом нашу українську печеру, обдарує нашу землю миром, дасть нам відчуття, що ми не забуті й не покинуті. І ось серед наших страхів і непевностей ми святкуємо Різдво. Темряву страху сучасного людства саме Своєю присутністю, Своім втіленням Новонароджений Спаситель перетворює на свято, а страх перетворює на радість. І та радість не походить від якоїсь людської певності чи сили, а походить від Бо-

жої присутності, тому що Сам Бог захотів пережити життя кожної людини від сотворення світу і аж до кінця людської історії. Ставши Людиною раз і назавжди Сам Син Божий радіє радощами моїми і вашими, сумує смутками всіх нас. Тож спішімо і ми разом із мудрецами, пастирями, з ангелами привітати Новонародженого Спасителя. Просімо, щоб Він просвітив світлом небесної радості та миру і мій особистий простір життя. Різдвяний інструмент перемоги над страхом — різдвяна пісня. Нехай лунає на українській землі всепереможна різдвяна пісня!

Ставши Людиною, Бог назавжди узяв на Себе весь людський досвід. Він захотів зачатися в дівочому лоні, захотів народитися, рости й розвиватися, як кожне дитячко. Він захотів ототожнити Себе з кожною людиною усіх часів і народів. Тому немає такого виміру людського життя, де Бог не був би присутній. Він є останній з останніми. Він присутній особисто в кожному найменшому. Його й сьогодні відкидають в особі кожного відкинутого. Він є в особі кожної людини, яку сьогодні зневажають, позбавляють гідності. Він сьогодні плаче з кожним, хто плаче. Він сьогодні радіє з кожним, хто в Бозі знаходить повноту своєї радості. «З нами Бог!» — підсумовує усе це таїнство втілення пророк Ісаї.

Але святий Григорій Богослов закликає нас побачити ще одну унікальну якість Різдва Христового, яку ми часто недобачаємо. Той, Хто Сам роздає всім багатства, став убогим.

Той, Хто сьогодні стає вбогою людиною, робить це задля того, щоб ми з вами стали багатими повнотою Його Божества. Дивна божественна убогість відкривається сьогодні всім нам. А українська мова та культура сьогодні ще глибше пояснює нам цю якість Різдва Христового, бо «убогий» — це той, хто є у Бога й у кому Бог перебуває. Тому й каже Христос, що все те, що ви зробили одному з найменших,

ви Мені зробили.

Папа Франциск говорить, що в таїнстві Різдва, де ми бачимо всемогутнього Бога як маленьке дитячко, відкривається новий спосіб, нова дорога пізнати живого Бога. Цю дорогу папа називає дорогою ніжності. Це означає, що в кожному людському вчинку, кожному людському стосунку, де ми виявляємо ніжність, повагу, любов до людини, є живо присутній втілений Господь Христос Спаситель. Втілюючи любов у наше особисте життя, ми начебто даємо можливість цьому Новонародженому Спасителю продовжувати таїнство втілення у тілі Своєї Церкви, мінаючи всі межі простору і часу, ті межі, у яких живе сотворена людина.

Кривда, якої ми завдаємо вбогим, вдовам, сиротам, є гріхом, який кличе до неба про пімсту. Хто зневажає вбогого, той зневажає його Творця.

Коли ми поглянемо на сучасний світ, сучасний момент історії людства, зраненого хворобою, стривоженого, закритого через боязнь, страх людини перед людиною, часом, хочеться плакати. Але якщо ми піднесемо сьогодні наші очі у Різдві на Небеса, почуємо небесний спів і поглянемо на Новонародженого Спасителя у вертепі, справді хочеться радіти. Хочеться тішитися, хочеться співати, бо те, що є неможливе людині, є можливе Богові, який став людиною. І тому в Ньому, у тому маленькому Дитятку, яке викликає у нас ту дорогу ніжності й любові, ми знаходимо нашу потіху, силу оптимізму, силу благодаті йти далі. І щоразу, коли ми відкриваємо своє серце перед тим, хто є слабший від нас, ми ще і ще раз можемо особисто пережити радість Різдва.

Христос народився! Славимо Його!

https://youtu.be/9_cxKD-rntk

НАВІЩО СИН БОЖИЙ

СТАВ ЛЮДИНОЮ?

Дві тисячі років тому жив на землі чоловік, який здійснив унікальний вплив на цілий світ. Він народився в маленькому нікому не відомому селі на Близькому Сході й не міг похвалитися тими благами, які приносить багатство й становище в суспільстві. Його недовге служіння тривало лише тридцять три роки й було обмежено простором у кілька сотень кілометрів. Усе, що Він робив, відбувалося далеко від центрів великих цивілізацій. Завершення Його життя не було тріумфальним; навпаки, Його ганебно розп'яли.

Проте в наші дні, через більш як двадцять століть, два мільярди людей по цілому світу поклоняються цій людині як Спасителю всього людства. З часу Його смерті мільйони людей упродовж віків віддавали свої життя за Нього і зі ще більшою радістю відмовлялися від усього дорогого людському серцю: дому, сім'ї, багатства і друзів, — щоб звіщати Його Ім'я в найвіддаленіших куточках землі. По всьому світу Його люблять, як не любили нікого іншого. Куди б не потрапляло Його вчення, воно збагачувало, змінювало й потішало серця людей. І водночас у деяких людей ніхто інший не викликає такого презирства, як Ісус.

Що ж робить Ісуса Христа унікальним серед усіх інших людей, які будь-коли жили на землі? Чим пояснити той вплив на світ, який Він здійснив і

продовжує здійснювати досі? Звичайно, відповідь полягає в тому, що Ісус Христос був не просто великим учителем і релігійним вождем. Він — Син Божий. Він — Відкупитель, обіцяний Богом, який дарував людському роду надію спасіння

й Своєю смертю викупив усіх, хто поклав свою надію на Нього.

Божий план спасіння занепало-го людства ясно викладено в Біблії. Задовго до початку світу Його Син був призначений жертвою за гріх, аби Він став надією для всіх людей (1 Петр. 1:18–20). Він мав повернути нас Богові й звільнити від гріха, знищивши діла диявола (1 Петр. 3:18; Мт. 1:21; 1 Ів. 3:8).

Гріх відділив Адама і Єву від джерела життя, що призвело до їхньої негайної духовної і подальшої фізичної смерті (Рим. 5:12). Результатом їхнього непослуху стало з'явлення потомства, зараженого гріховною природою й приреченого на смерть. Тому, щоб знову зробити нас Божими дітьми, Сину Божому довелося стати людиною. Відразу ж після гріхопадіння Адама і Єви Бог дав їм надію, обіцявши, що між жінкою і змієм, між її насінням і його насінням буде ворожнеча. У загадковому пророцтві з Буття 3:15 змії і його потомство представляють сатану і його послідовників. А жінка і її насіння символізують Спасителя всього світу та

ІСТИННИЙ БОГ ІСУС ХРИСТОС

Ми віримо в те, що Ісус Христос є абсолютним Божеством, вічним Сином Божим, що став людиною, водночас залишаючись Богом; що у Своему втіленні Він був зачатий Святим Духом і народжений Дівою Марією; що володіючи одночасно людською і божественною природою, Він був цілковито безгрішним; що Він добровільно віддав Своє життя, Праведний за не-праведних, давши людству можливість спасіння; що Він воскрес третього дня в новому прославленому фізичному тілі і через сорок днів вознісся на Небеса, де й перебуває у славі по правici Отця; що зараз Він є нашим Заступником і Захисником, єдиним істинним Посередником між Богом і людьми; що одного разу Він повернеться у силі та славі, щоб судити світ і завершити Свою місію відкуплення.

Його учнів. Саме ці слова вперше дали людям упевненість у тому, що прийде Спаситель і що в боротьбі між Сином Божим і сатаною переможе Син Божий.

Символічний образ спасіння

Після появи у світі гріха Бог наказав приносити в жертву тварин, щоб показати місію майбутнього Спасителя (Бут. 4:4). Система жертвоприношень символічно вказувала людям на те, у який спосіб Бог Син понесе покарання за гріхи людей.

Після виходу Ізраїля з Єгипту жертвоприношення, що стали частиною завіту між Богом і Його народом, відбувались у скинії. Скинію збудував Мойсей згідно з планом, який дав Сам Господь, а святилище й служіння в ньому наочно показували ізраїльтянам план спасіння (Вих. 25:8, 9, 40; Євр. 8:1–5).

Щоб отримати прощення, грішник, що каявся, приносив безвадну тварину — образ безгрішного Спасителя. Відтак грішник клав руку на невинну тварину й сповідував свої гріхи (Лев. 1:3–4). Ця дія символізувала перехід гріха від грішника, що скоїв його, до невинної жертви, вказуючи на замісницьку сутність жертвоприношення. Тоді грішник убивав тварину: адже без пролиття крові немає прощення. Так він показував смертельну природу гріха (Євр. 9:22).

У Новому Завіті Ісуса Христа, Сина Божого, названо Агнцем Божим, що бере на Себе гріх світу (Ів. 1:29). Пролити свою кров, Він забезпечив людському роду викуп від покарання за гріх (1 Петр. 1:19).

Пророцтва про Спасителя

Бог обіцяв, що Спаситель буде нащадком Авраама (Бут. 22:18; 12:3). Пророк Ісаї сказав, що це буде дитина чоловічої статі, що має одночасно людську й божественну природу (Іс. 9:6). Місцем Його народження стане Вифлеєм (Мих. 5:2). Народження дитини, що поєднає в Собі людське й божественне, буде надприродним (Іс. 7:14; Мт. 1:23). Свого часу цей Відкупитель засяде на престолі Свого отця Давида й установить вічне правління миру (Іс. 9:7).

До Свого народження у Вифлеємі понад 2000 років тому Ісус був «образом Божим», тобто Він від вічності володів божественною сутністю (Ів. 1:1; Флп. 2:6–7). Але Він принизив Себе у Своїй Божественній величі й прийняв образ раба. Він став людиною для того, щоб виконати волю Отця (Ів. 6:38; Мт. 26:39).

Ісус Христос був справжньою людиною

Біблія ясно навчає, що Ісус Христос мав людську природу. Це вчення дуже важливо прийняти (1 Ів. 4:2–3). Людське народження Христа, Його дорослішання, якості характеру й особисте свідчення є доказами Його людської природи.

Його людське народження

Біблія говорить, що Слово стало тілом і перебувало серед нас (Ів. 1:14). Слово «тіло» означає «людська природа». Зачатий від Святого Духа, Він повністю залишався Богом. Однак, народжений від жінки, Він був повністю людиною. Такий вияв Бога в людському тілі називають «таємницею благочестя» (1 Тим. 3:16).

У родоводі Христа сказано, що Він був сином Авраама й Давида (Мт. 1:1). Доказом Його людської природи було те, що Він народився від насіння Давида (Рим. 1:3; 9:5) і був сином Марії (Мр. 6:3). Саме завдяки Своїй матері Він міг по-справжньому вважатися людиною.

Його називали чоловіком

Іван Хреститель і апостол Петро називали Його чоловіком (Ів. 1:30; Дії 2:22). Павло також говорив про Нього як про людину (Рим. 5:15). Єдиний посередник між Богом і людьми — це «людина Ісус Христос» (1 Тим. 2:5). Та й Сам Христос, звертаючись до Своїх ворогів, називає Себе чоловіком (Ів. 8:40).

Улюбленим описом Самого Себе, який Він використовував 77 разів, у Ісуса було «Син Людський» (Мт. 8:20; 26:2). Титул «Син Божий» указує на Його стосунки з Отцем і Духом у Трійці. А титул «Син Людський» підкреслює Його приналежність до людського роду через утілення.

Його людські якості

Христос був у всьому подібний на людину (Євр. 2:17). Його людській природі були притаманні ті ж слабкості, які є в усіх людей: голод, спрага, втома й тривога (Мт. 4:2; Ів. 19:28; 4:6; Мт. 26:21; 8:24).

Служачи людям, Він виявляв до них співчуття, Він виливав на них Свій праведний гнів, журився про них (Мт. 9:36; Мр. 3:5) — Він виявляв усі людські емоції. Іноді Він тужив і навіть плакав (Мт. 26:38; Ів. 12:27; 11:33, 35; Лк. 19:41). Його молитовне життя показувало, що Він у всьому покладався на Бога (Мт. 26:39–44; Мр. 1:35; 6:46; Лк. 5:16; 6:12), а піком Його людського досвіду стала Його смерть (Ів. 19:30, 34).

Утім, коли Біблія говорить про те, що Син Божий став людиною (Флп. 2:7), це зовсім не означає, що в Нього була гріховна природа, через яку Він грішив у думках чи вчинках і яка робила Його подібним до звичайних людей (Євр. 4:15).

Необхідність прийняття Христом людської природи

Бути первосвященником для роду людського

Як Месія, Христос мав бути первосвященником, або посередником між Богом і людьми (Зах. 6:13; Євр. 4:14–16). Виконати цю умову могла лише людина, і Христос підходив для цього за такими критеріями: (1) Він міг співчувати неміним, тому що Сам відчував слабкість (Євр. 5:2); (2) Він спроможний надати допомогу тим, хто перебуває в спокусі, тому що Сам був спокушуваний (Євр. 2:18; 4:15).

Бути первосвященником для роду людського

Божественна сутність Христа не підвладна смерті. Тому, щоб померти, Ісусові потрібна була людська природа. Так Він став людиною і за наші гріхи поніс покарання, яким є смерть (Рим. 6:23; 1 Кор. 15:3).

Бути для нас прикладом

Христос прожив у людському тілі безгрішне життя, залишивши приклад того, як треба жити. Бувши останнім Адамом, Ісус розвіяв міф про те, що люди не спроможні виконувати Боже Слово й перемогати гріх. Там, де впав перший Адам, останній Адам здобув перемогу над гріхом і сатаною, ставши для нас Спасителем і найкращим прикладом. Тепер завдяки силі Ісуса ми можемо Його перемогу зробити своєю (Ів. 16:33; Флп. 4:13).

Хоча віруючі не можуть бути досконалими, як Ісус, Його приклад і сила Святого Духа, що живе в нас, доводять, що нездоланних спокус уже немає, і тому ми можемо бути певні, що Бог дарує нам силу їх здолати (1 Кор. 10:13).

Гарольд Ролінгс

Ролінгс Г. Основы баптистского вероисповедания. Толкование ключевых библейских доктрин. — Ровно: ПП ДМ, 2010. — С. 72–77.

БІОГРАФІЯ СВЯТОГО МИКОЛАЯ: УРОКИ ЖИТТЯ ДЛЯ СУЧАСНИКІВ

Мичасторозповідаємодіткампроказкового,сивобородого,доброгойщедрогоСвятогоМиколая.Сьогодніпоговоримопро СвятителяМиколаядлядорослих.Кимжевінбувнасправді?Реальнадоляцієїлюдинибуланеменшцікавою,ніжказковіоповіді пронього.БіографічніфактижиттяСвятогоМиколаяєприкладомсправжньоїхристиянськоїпозиції,якавиявляласявдуховному, соціальному та громадянському активізмі.

Соціальне служіння, мажор, радикалізм, політв'язень, християнська ідеологічна експансія, правозахисна діяльність, викривання злочинів влади, втручання в державну економічну політику, волонтерство під час епідемії... Усі ці слова та словосполучення пов'язанні з біографією єпископа Миколая! Отож пропонуємо вам сучасне прочитання вчинків та поглядів архієпископа Мирлікійського.

12 вражаючих фактів про Святого Миколая

Факт 1. З юних років займається волонтерською діяльністю в небезпечних умовах

Миколай був єдиним сином заможних батьків, які належали до одного з найвпливовіших родів Лікії. Жили вони в місті Патара. Близько 300 р. в Лікії вибухла велика епідемія. Миколай, незважаючи на юний вік та небезпеку, допомагав хворим, утішав їх. Це була жертвна волонтерська діяльність, спрямована на допомогу стражденним під час тогочасної пандемії.

Сьогодні навколишній світ переповнений викликами, чи не християни, найперше, мають ставати у волонтерські ряди для допомоги ближнім та прославлення цим Імені нашого Бога?

Факт 2. Не став тогочасним мажором, хоч мав на те всі шанси

Під час вищезгаданої епідемії померли батьки Миколая. Юнак успадкував велике багатство! Шанси стати тогочасним мажором у Миколая були досить високими. Володіння соціальним капіталом і відсутність батьківського контролю були серйозними спокусами, але він впорався з ними!

Факт 3. Своє християнство пов'язував із соціальним служінням

Миколай обирає інший шлях — фінансового служіння ближнім на Божу славу. Миколай використовував свої статки для розв'язання соціальних проблем нужденних, на яких вказував йому Господь. Він не чекав, щоб у нього просили допомоги, а сам шукав бідних, аби допомогти їм. Про це свідчать багато прикладів з його життя, як то допомога батькові та його трьом донькам під час великого банкрутства чи іншим людям.

До речі, свою волонтерську та благодійну діяльність Миколай почав ще з юних років... Тому зображення Миколая як благочестивого старця, який підкладає мішечки з грошима нужденним, не відповідає дійсності, він чинив справи милосердя ще юнаком.

Тому, якщо ви читаєте цей матеріал і ви ще юна чи молода людина, починайте робити благі справи, не чекаючи жодного визнання, воно може прийти згодом, і якщо не від людей, то неодмінно від Бога!

Важливо, що свою благодійну діяльність Миколай звершував не так, як нею зараз займаються публічні «благодійники»: не з гучною помпою й не заради електоральних уподобань чи інших бонусів; він робив це таємно, щоб про те ніхто

не дізнався, тим самим виконуючи Христову заповідь: «А як ти даєш милостиню, хай твоя ліва рука не знає, що робить твоя права рука, щоб твоя милостиня була в таємниці, — і твій Отець, Який бачить таємне, віддасть тобі [явно]» (Мт. 6:3–4).

Хіба це не приклад для сучасних християн?

Факт 4. Був політв'язнем, або в'язнем сумління

У в'язниці Миколай був щонайменше два рази: уперше — за наказом язичницького імператора за свої християнські переконання, а вдруге вже за наказом християнського імператора за свій запальний учинок під час відстоювання біблійних поглядів!

Спочатку згадаємо про перше ув'язнення, у якому Миколай перебував декілька років.

На початку IV століття, під час гоніння на християн за імператорів Діоклетіана та Максиміліана, Миколай усупереч владним наказам продовжував проповідувати Христа і був ув'язнений за свої переконання. У тюремних казематах він витримав усі тортури й підбадьорював інших в'язнів, закликаючи до стійкості. Тільки 313 року, після Міланського едикту імператора Костянтина, Миколай вийшов на свободу.

Те, що влада обмежує свободу християнської проповіді, — явище не нове, сьогодні воно теж нікуди не зникло, а в майбутньому може лише посилюватися! Тож, за прикладом Святителя, ми маємо бути твердими у своїх переконаннях та не йти на злочинні компроміси з владою та власним християнським сумлінням.

Факт 5. Був незвичайним способом обраний на єпископство (з людського погляду — випадково)

Згідно з легендою, після смерті єпископа міста Мири місцеві єпископи та народ довго радилися про те, кого обрати владикою Мири, але не могли дійти згоди. Але архієпископові було видіння, що на владу треба вибрати чоловіка, який перший прийде вранці до церкви на молитву, бо це буде людина, яка щиро любить Бога.

Першим, хто прийшов до церкви на молитву, був Миколай, якому архієпископ сказав, що він має стати новим єпископом.

Часто ми думаємо, що нас оточують просто якісь випадковості, але шлях християнина вибудовується з цих випадковостей, як дорога з бруківки. Бог добре знає, коли який камінь-випадковість підкладати наступним для вимощення нашої дороги!

На цьому прикладі з життя Святого Миколая ми ясно бачимо, що не люди обирають нас на виконання тієї чи іншої місії, а Сам Бог! То й звершувати її необхідно з відповідальністю насамперед перед Ним.

Факт 6. Займався правозахисною діяльністю, зокрема рятував людей від несправедливих судових вироків

Наприклад, коли імператор Костянтин I несправедливо засудив на смерть трьох юнаків, Миколай, за деякими переказами, відправився в Константинополь до імператора, виступив як заступник і врятував юнаків від смерті.

Якщо ти християнин, то стояти за тих, хто потерпає через незаконні утиски від влади, — частина твого благочестя! Як це актуально для України!

Факт 7. Викривав злочини влади: узурпацію, тиранію та корупційні діяння

Ось один приклад: якось мер міста Мири взяв хабар і засудив на смерть трьох невинних людей. У той час, коли кат хотів їх стратити, з'явився Миколай і затримав виконання вироку. Потім так переконливо викривав злочини мера щодо корупції та незаконних рішень, що той розкався у своїх діях та попросив вибачення.

Викривання перевищень владою своїх повноважень, корупції та інших незаконних дій можновладців — ось частина богоугодного служіння Миколая! Це має стати частиною і нашого служіння.

Факт 8. Втручався в державну економічну політику, добивався зниження податків

Коли за часів служіння єпископа Миколая в його окрузі був сильний голод та економічний занепад, він відправився безпосередньо до імператора Костянтина та переконав його зменшити оподаткування його міста аж у 100 разів! Імператор, хоч і вагався, але виконав його прохання. Святителя Миколая, керуючись сучасними категоріями, можна віднести до прихильників правих поглядів на економіку та оподаткування.

Економічний дискурс теж має бути частиною цілісного світогляду сучасного християнина.

Факт 9. Здійняв бійку (дав ляпаса Арію) на єпископському соборі

Це найбільш незрозумілий факт із біографії Святителя Миколая. Заради справедливості варто зазначити, що й найбільш спірний, бо з'явився в пізніших описах його життя. Усе ж розглянемо його.

Миколай був учасником першого Вселенського собору 325 року в м. Нікея. На ньому відбувалася полеміка між ортодоксами та аріанами, які не визнавали божественної природи Христа (у цьому питанні їхні погляди тотожні сучасним Свідкам Єгови).

Миколай слухав Арія, який зневажливо висловлювався щодо божественної природи Ісуса. Усі єпископи змогли опанувати свої емоції, а Миколай не стримався і, нібито, дав йому ляпаса.

Факт 10. Був позбавлений священницького сану за радикалізм у відстоюванні основ віри

За цей надто ревний, але не припустимий із людського погляду вчинок Миколая заарештували й позбавили сану, але ще до завершення собору через явлення Самого Христа

ієреям та Боже заступництво за нього його звільнили та виправдали.

До речі, за такі дії — ляпас опонентам в присутності імператора — згідно з римським законодавством винуватцеві мали відтяти руку. До того ж, імператор Костянтин особисто підтримував саме Арія. Попри такий ризик, Миколай зробив цей радикальний учинок, але завдяки Божому втручання залишився неушкодженим і продовжував своє служіння після гарячого собору.

Ми можемо не схвалювати такого вчинку Миколая, але принаймні ніхто не може поставити під сумнів його щирість, непідробну стурбованість та цілковиту відданість захисту Божої істини.

Факт 11. Руйнував капища та язичницькі храми

Святитель Миколай серйозно переймався станом духовного простору місцевості, де він служив. Він боровся не лише з ересями всередині Церкви, але й із зовнішніми світоглядними системами, зокрема, із язичництвом. За деякими переказами, цей єпископ брав участь у руйнуванні ідолівських капищ і навіть храмів, зокрема, великого язичницького храму Артеміди (Діани).

Тобто Миколай відчував свою особисту відповідальність за духовно-культурний простір тієї території, де була його паства. Він абсолютно не страждав від ментальних хвороб, притаманних сучасним християнам, — релятивізму, надмірного ідеологічного толерування до лжесвідчення та ін. Він здійснював активну ідеологічну християнську експансію. Напевно, тому він став найвідомішим християнським подвижником.

Чи усвідомлюємо ми свою особисту відповідальність за формування духовно-ідеологічного простору навколо нас?

Факт 12. Двічі намагався стати ченцем, але Бог наказував йому займатися активним християнським суспільним служінням

Спочатку Миколай вирішив піти в пустелю й оселився на Святій Землі, але, за Божим натхненням, повернувся додому. Однак удома, в Патарах, знову вступив до монастиря «Святий Сіон». Та Бог усе ж таки повернув його до служіння людям на суспільній ниві, де, власне, святитель немало потрудився та прославив Боже Ім'я.

Цей коротенький огляд охоплює лише деякі факти з життя архієпископа Миколая. Однак вони яскраво свідчать про те, що його християнство полягало не у відстороненні від проблем та бід тогочасного суспільства, не минало в повному штилі, ні, навпаки... Його християнство складалося з боротьби, а головне, з любові до Бога та Його істини, з любові до свого народу, якому він служив.

До свята Святого Миколая ми даємо дітям настанови про послух, чемність та інші чесноти. Дамо ж сьогодні самі собі настанову — уподібнюватися у своєму християнському служінні щирій, жертвній, гарячій та активній вірі єпископа Миколая.

Усі, хто читає цей матеріал, напевно мають свою власну місію, даровану Богом, у суспільстві, починаючи від свого найближчого оточення (ойкосу) і далі до ширших просторів за мірою віри. Тож виходьмо за наші стіни далі за Божим покликом: діймо, світімо, солімо!

Ігор Плохой, християнин, громадянин, патріот, громадський активіст, військовий капелан, філософ

ДІЯЛЬНІСТЬ НА НЕБЕСАХ

Задовго до написання Книги Об'явлення старозавітних мужів віри з особливою силою приваблювала неймовірна краса та захоплива діяльність Неба: *«Та бажають вони тепер кращої, щобто небесної [батьківщини], тому й Бог не соромиться їх, щоб звати Себе їхнім Богом, бо Він приготував їм місто»* (Євр. 11:16). Живучи на землі, вони виконували особливу Божу місію й водночас усім серцем прагнули в Небеса. Життя апостола Павла було надзвичайно цікавим, різноманітним і в особливому покликанні. Воно оберталося навколо Христа, але водночас він мріяв, щоб скоріше перейти в ці прекрасні небесні місця і там насолоджуватися Богом: *«Бо для мене життя — то Христос, а смерть — то надбання»* (Флп. 1:21).

Подякуймо Богові та прослаavimo Його за те, що Він у Своему Слові відкрив відродженням людям діяльність, яку ми будемо здійснювати в Небі. Особливої честі побачити все це удостоївся апостол Іван. Він записав те, що Бог йому дозволив, у пророчу Книгу Об'явлення. Ось фрагмент того, що на нас очікує: *«...А раби Його будуть служити Йому, і побачать лице Його, а Ймення Його на їхніх чолах. А ночі вже більше не буде, і не буде потреби у світлі світильника, ані у світлі сонця, бо освітлює їх Господь, Бог, а вони царюватимуть вічні віки»* (Об. 22:3–5).

Що має з особливою силою приваблювати відроджених людей у Небо?

1. Шлюб з Ісусом

Одна з найпрекрасніших подій, яка очікує на дітей Божих у Небесах, — це весілля нареченої Церкви та Жениха Ісуса. Пророк Ісаї цю подію описує так: *«Як юнак бере панну за жінку, так з тобою одружиться Сам Будівничий, і як тішитесь той молодий нареченою, так радітиме Бог твій тобою!»* (Іс. 62:5). Слава Богові! З нами одружиться Сам Ісус Христос, Якого Ісаї називає Будівничим. Усю вічність Він радітиме нами як нареченою. Після таких слів хочеться закликати всіх людей планети вигукнути з великою радістю слова Ісаї: *«Радітиме Бог твій тобою!»*

Яким прекрасним не був би шлюб на землі, там усе одно є непорозуміння, розчарування та невдоволення. А от тих, хто буде в шлюбі з Ісусом, Біблія називає блаженними: *«І сказав він мені: Напиши: Блаженні покликані на весілля»*

вечерю Агнця! І сказав він мені: Це правдиві Божі слова!» (Об. 19:9). Сам Бог запевняє нас про те, що весілля в Небі — це цілковита правда, і люди, які будуть у числі нареченої, відчуватимуть блаженство (особливе щастя) усю вічність. У цьому шлюбі завжди буде повне розуміння.

Багато молодих людей не прагнуть Неба, бо хочуть пережити блаженство подружнього життя на землі. Тому вони не моляться молитвою: *«Гряди, Господи Ісусе»*. Я хочу вас надихнути занадто не перейматися, якщо ви не зможете пожити на землі в шлюбі. Бо життя в шлюбі з Ісусом на Небесах буде суцільною радістю та насолодою: *«Радіймо та тішмося, і даймо славу Йому, бо весілля Агнця настало, і жона Його себе приготувала!»* (Об. 19:7). На Небесах нас очікує набагато прекрасніший шлюб, ніж ми можемо мати на землі.

Для того щоб бути в Небесах серед нареченої Ісуса Христа, Бог поставив певну умову для людей. Їм потрібно на землі стати членами Його церкви, ставши дітьми Божими: *«А всім, що Його прийняли, їм владу дало дітьми Божими стати, тим, що вірять у Ймення Його, що не з крові, ані з пожадливого тіла, ані з пожадливого мужа, але народились від Бога»* (Ів. 1:12–13). Церква, наречена Христа, повинна прагнути на землі чистоти, щоб приготувати себе гідною Нареченого. *«Бо кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був перворідним поміж багатьма братами»* (Рим. 8:29).

Тож будемо так жити, щоб наші рідні та знайомі бачили, що ми готуємося до шлюбу, який відбудеться в Небесах, і очікуємо цієї події з великим нетерпінням. Якось у потягу їхали закохані молоді люди, які планували одружитися через рік. Між собою вони вже обговорювали колір костюму молодого і фасон плаття молодої, кого хочуть запросити і в якому приміщенні буде бенкет, які страви подаватимуть і багато іншого. Так хочеться чути, що діти Божі більше і частіше говорять про Ісуса та Небо, ніж молоді на землі про своє одруження.

2. Царювання з Ісусом

Ще одне надзвичайне щастя, яке очікує в Небесах на відроджених людей, — це можливість царювати разом з Ісусом: *«А ночі вже більше не буде, і не буде потреби у світлі світильника, ані у світлі сонця, бо освітлює їх Господь, Бог,*

а вони царюватимуть вічні віки» (Об. 22:5). Християни, які повірили в Ісуса Христа як особистого Спасителя, які виконували Його волю, царюватимуть разом із Ним на Небесах.

Пророк Даниїл задовго до народження Ісуса записав факт існування нового царства, яке збудує Ісус Христос і яке пробуватиме повік: *«А за днів тих царів Небесний Бог поставить царство, що навіки не зруйнується, і те царство не буде віддане іншому народові. Воно потовче й покінчить усі ті царства, а само буде стояти навіки»* (Дан. 2:44). У Новому Завіті ми бачимо, як Ісус розпочав будувати Своє Царство і буде його досі. Його хотіли зруйнувати протягом 2000 років, та нікому це не вдалося. Що більше його хочуть зруйнувати, то сильнішим і потужнішим воно стає. Тому радіймо та очікуймо на цю неймовірну можливість царювання в Небесах з Ісусом Христом.

Царство, куди ми поспішаємо, приваблює нас не лише тим, що там буде, але й тим, хто там царюватиме. Ось що апостол Іван пише про Небесного Царя: *«І Він має на шаті й на стегнах Своїх написане ймення: Цар над царями, і Господь над панами»* (Об. 19:16). Він — найкращий Цар з усіх, які жили на землі. Він особливий Своїм характером та сутністю, Його величі та жертвовності не має меж. Ціна, яку Він заплатив за Свою наречену, неймовірно велика.

Наречений, щоб царювати на Небі з Царем над царями, необхідно зараз докладати багато зусиль: *«Вірне слово: коли разом із Ним ми померли, то й житимемо разом із Ним! А коли терпимо, то будемо разом також царювати. А коли відцураємось, то й Він відцурається нас!»* (2 Тим. 2:11–12). Церкві Христовій потрібно померти для себе й жити для Бога. А також їй доведеться на землі багато терпіти за Ім'я Ісуса. Хто витерпить до кінця і залишиться вірний, той буде гідний того, щоб царювати разом з Ісусом.

3. Споглядання Бога

Кожного разу, перечитуючи Біблію, я захоплююся тим, які стосунки з Господом були в Мойсея. Він ніколи не задовольнявся тим, що мав, завжди прагнув більшого: *«А він відказав: Покажи мені славу Свою!»* (Вих. 33:18). І Бог йому ніколи не відмовляв: *«І промовив Господь: «Ось місце при Мені, і ти станеш на скелі. І станеться, коли буде переходити слава Моя, то Я вміщу Тебе в*

щілині скелі, і закрию тебе рукою Своєю, аж поки Я перейду. А здійму руку Свою, і ти побачиш Мене ззаду, а обличчя Моє не буде видиме» (Вих. 33:21–23). Ось так людина хотіла бачити Боже лице, живучи на землі в грішному тілі.

Біблія запевняє нас, що ми будемо бачити лице Господа всю вічність: «І побачать лице Його, а Ймення Його — на їхніх чолах» (Об. 22:4). Ми будемо всю вічність споглядати Боже лице й не відволікатимемося на дрібниці. Це споглядання Бога буде динамічним, а не статичним (нудним). Воно ніколи нас не втомить. Якщо закохана людина може годинами дивитися на свою кохану по лівинку й не втомлюватися, то наскільки більше діти Божі будуть захоплені спогляданням Бога!..

Ми не просто будемо захоплюватися й милуватися Творцем Усесвіту, ми всю вічність переживатимемо відчуття приємного здивування: «По цьому я поглянув, і ось двері на небі відчинені, і перший голос, що я чув його, як сурму, що з мною говорив, сказав: «Іди сюди, і Я тобі покажу, що статися має по цьому!» І зараз у душі я був. І ось престол стояв на небі, а на престолі Сидячий. А Сидячий подібний був з вигляду до каменя яспіса й сардиса, а веселка навколо престолу видом подібна була до смарагду» (Об. 4:1–3). І це лише коротенький опис того, що побачив апостол Іван.

4. Прославлення Бога

Бог створив людину для того, щоб вона приносила Йому славу: «І кожного, хто тільки зветься Іменням Моїм, і кого Я на славу Свою був створив, кого вформував та кого Я вчинив» (Іс. 43:7). І це найбільша честь, яку тільки могла мати людина. На землі нас відволікають від цієї почесної місії дуже багато неважливих справ. А в Небі вже ніхто й ніщо не зможе стати на заваді цій прекрасній меті: «І народи ходитимуть у світлі його, а земські царі принесуть свою славу до нього. А брами його зачинаються не будуть удень, бо там ночі не буде. І принесуть до нього славу й честь народів» (Об. 21:24–26).

Апостол Іван залишив для нас опис неймовірного видовища того, як зараз відбувається на Небі поклоніння Ісусові: «І кожне створіння, що воно на небі, і на землі, і під землею, і на морі, і все, що в них, чув я, говорило: «Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві благословення, і честь, і слава, і сила на вічні віки!» А чотири тварини казали: «Амінь!» І двадцять чотири старці попадали та поклонились Тому, Хто живе повік віку!» (Об. 5:13–14).

Біблія описує і те, як буде відбуватися поклоніння Ісусові, коли ми будемо на Небі. Наречена, зодягнена в білий

одяг, співатиме гучним голосом славу Агнцю: «Потому я глянув, і ось натовп великий, що його зрахувати не може ніхто, з усякого людю, і племен, і народів, і язиків, стояв перед престолом і перед Агнцем, зодягнені в білу одягу, а в їхніх руках було пальмове віття. І взивали вони гучним голосом, кажучи: «Спасіння нашому Богові, що сидить на престолі, і Агнцеві!» (Об. 7:9–10).

Я часто прошу людей, щоб вони поділилися досвідом того, як вони прославляють Бога. Більшість відповідає, що ніколи цього не робили та не знають, що це таке. Тоді мені доводиться висловлювати їм співчуття, що якщо вони потраплять на Небо, то їм там буде нудно. Людина, яка прагне Неба, уже зараз намагається максимально робити те, чим займатиметься на Небі. І це має бути основною метою її життя, якщо вона прагне всю вічність провести з Богом на Небесах.

Людина славить Бога на землі тим, що робить усе, як для Нього: «Не працюйте тільки про людське око, немов чоловіководники, а як раби Христові, чинить від душі волю Божу, служить із зичливостю, немов Господеві, а не людям!» (Еф. 6:6–7).

5. Служіння Богові

Ще один надзвичайно великий привілей, який очікує на відроджених людей у Небесах, — це можливість служити Господу Богові нашому: «І жодного прокляття більше не буде. І буде в ньому Престол Бога та Агнця, а раби Його будуть служити Йому» (Об. 22:3). Що може бути кращим за те, щоб служити Творцеві Всесвіту? Я переконаний, що для більшості з нас було б великою честю, якби нас попросили поводити на автомобілі президента, або приготувати йому їжу. Той, кому ми будемо служити всю вічність, — Цар над царями.

Найпрекрасніше, що може людина робити на землі, — це виконувати Божу волю. Давид про це співає у своїх псалмах: «Твою волю чинити, мій Боже, я хочу, і Закон Твій у мене в серці» (Пс. 39:9). Ось, що про нього сказано в Новому Завіті: «Бо Давид, що часу свого послужив волі Божій, спочив, і злучився з отцями своїми, і тілння побачив» (Дії 13:36). Головною місією Ісуса на землі було виконання волі Отця Небесного: «Тоді Я сказав: «Ось іду, в звої книжки про Мене написано, щоб волю чинити Твою, Боже!»» (Євр. 10:7). Якщо на землі це є головним привілеєм людини, то наскільки більшим блаженством це буде в Небі.

Служити Богові — це робити те, що хоче Бог, і так, як Він того хоче. На Небі ніхто й ніщо не зможе стати на заваді виконанню цієї благої місії. Ми будемо робити це постійно, і нам захочеться робити це більше й більше. Але цей процес розпочинається вже на землі. З тієї миті, коли ми визнали себе грішниками, тими, хто жив для себе, і пообіцяли служити Господу й присвятити своє життя Йому.

26 листопада 1995 року я ухвалив тверде рішення не жити більше для себе, а жити так, як цього захоче від мене Господь Ісус Христос. З кожним роком мені вдається це робити краще. І коли я роблю те, що хоче Бог, і так, як Він цього хоче, я відчуваю велике щастя. Це мене фокусує на Небі та запалює мене прагнути Неба чимраз більше. Я уявляю, яке блаженство очікує мене в Небесах, коли я буду виконувати Божу волю цілковито. Служити Господу настільки прекрасно, що я у своє 35-річчя попросив Господа, щоб Він використував мене кожного дня для Своєї слави. Відчуття задоволення маю кожного вечора, коли запліскую очі для сну.

Дорогі друзі, ми можемо жити вже зараз Небом і тим, що там буде відбуватися, змінюватися в образ Ісуса Христа, щоб бути гідною нареченою для Ісуса. Для цього нам може допомогти книжка «Бути». Нам потрібно терпляче прагнути та виконувати волю Небесного Батька. Усе, що ми будемо робити, робити як для Господа та прагнути від усього

серця бути використаними Богом для Його слави, кожного дня.

Нехай Господь нам допоможе так жити, щоб разом із Духом Святим щодня виголошувати: «А Дух і наречена говорять: Прийди!» (Об. 22:17).

Любомир Турчак,
магістр біблійного душеплектування,
сімейний психолог-консультант,
пастор євангельської церкви
«Дім Божий» м. Рівне

ЗНАЙОМТЕСЯ: ХРИСТОС, НАШ ТВОРЕЦЬ

Бо Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме. Так що нема їм виправдання.

Рим. 1:20

У давні часи, в епоху Середньовіччя, люди дізнавалися важливі новини так. У місто прибував оповісник із королівським указом. Він підіймався на поміст на міському майдані й голосно скликав усіх мешканців, щоб вони прийшли й послухали, що їм хоче повідомити король.

Подібно до цього оповісника, уся природа волає до нас злагодженим багатоголосим хором: «Слухайте! Слухайте!» Але що ж нам треба почути?

Зорі на небосхилі та істоти під небесами невинно кличуть нас звернути погляд на славу Господню. Усе Боже творіння пробуджує нас від сну, щоб ми всім своїм життям прославляли свого великого й дивного Творця, нашого Господа Ісуса Христа!

Усе, що є в природі, — це живі ілюстрації Святого Письма, розповіді Бога про Себе. Увесь безкрай Усесвіт служить Його Слову, навчає нас істин про невидимого й незбагненого Творця — Ісуса Христа, через Котрого все було створено (Євр. 1:2).

Творіння славить Бога й радіє перед Ним (Пс. 95:9–13). Кожне свідчення про нашого Господа — і ті, які ми знаходимо в Біблії, і ті, що бачимо в природі навколо себе, — як мазки пензля художника на полотні наших сердець: воно додає щось нове до нашої уяви про Бога, знайомить нас із різними виявами Його особистості.

Тож уважно вдивляймося і вслухаймося в те, що розповідає нам навколишній світ про свого й нашого Творця!

Христос мудрий

Божу мудрість виявляють нам надскладні процеси, що відбуваються в природі. Налаштувати й запустити їх було б неможливо без глибоких знань і мудрого осмислення.

Чи знаєте ви, приміром, що Ісус годує орлів сонячним світлом? Ви здивовані? Хіба може птах харчуватися світлом Сонця?.. Утім це так. Сонячне світло, що щедро виливається на землю, вловлюють зелені клітини рослин, зокрема й водоростей, що ростуть у ставку. Хлоро-

Білоголовий орлан

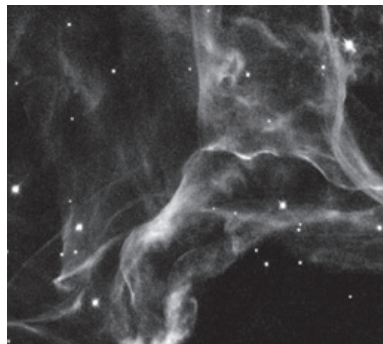
філ, що міститься в цих клітинах, перетворює світлову енергію в молекули цукру. Мікроскопічні мешканці ставка харчуються водоростями, щоб отримати цей цукор, — а відтак самі стають їжею для більших організмів, якими живиться риба. А риба — це основний вид їжі для білоголового орлана. Учені називають таку передачу енергії харчовим ланцюжком. Цей надзвичайно складний хіміко-біологічний процес лише привідкриває нам усю безмежну премудрість нашого Бога (Рим. 11:33).

Бог святий

Комаха на фото — це квітковий богомол. У нього незвичайна й незвична для нас зовнішність (утім, як і в більшості комах). Через цю дивну істоту Бог говорить нам так просто й очевидно: «Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги» (Іс. 55:8).

Природа дає нам можливість задуматися над святістю нашого Творця: розмаїття химерних форм і образів допомагає зрозуміти, наскільки Бог не схожий на жодне зі Своїх творінь, яка велика різниця між Ним і нами, і як не подібні ми на Нього.

Ісус прекрасний

Туманність Вуаль

лактики Всесвіту проголошують нескінченну красу Христа (Йов. 38:31–32, Пс. 18:1).

Господь вірний

Усі істоти сплять: хтось довго, комусь вистачає зовсім короткого відпочинку. Кажан витрачає на сон 20 годин на добу, а жирафу достатньо задрімати на три години — і він знову бадьорий. Доки ми спимо, ми беззахисні, уразливі — адже так легко образити того, хто спить!..

З Божої волі всі живі істоти залежать від Нього, потребують Його захисту. Під час сну це стає найбільш очевидним. Сон — це природний спосіб, у який ми вихваляємо Творця за Його вірність (Пс. 3:3–6, 144:13–17).

Квітковий богомол

Туманність Вуаль у сузір'ї Лебедя — усе, що залишилося від зорі, що належала колись до нашої галактики Чумацький Шлях. Тисячоліття тому ця зоря вибухнула, спалахнула як наднова й залишила після себе ці газові волокна.

Лише Бог може створювати таку красу з руйнування й хаосу. Усі сузір'я, усі зорі, усі галактики

Сплячий тукан

Коли очі немовляти або птаха тукана заплющуються для сну, коли жива істота засинає, вона віддається під захист Творця, схилившись перед Ним.

Галактика Сомбреро

Творець могутній

Біблія говорить нам: «Підійміть у височину ваші очі й побачте, хто те все створив? Той, Хто зорі виводить за їхнім числом та кличе ім'ям їх усіх!...»

У Всесвіті 100 мільярдів галактик, і в кожній — приблизно 100 мільярдів зір: але Богові відомі й підвладні вони всі: «І ніхто не загубиться через всесильність та всемогутність Його» (Іс. 40:26).

Неймовірна потуга потрібна для того, щоб зібрати космос в одне й не дати всьому перетворитися на хаос. Такої сили ми не спроможні навіть уявити. Але нашому Творцеві це до снаги!

Бог грізний

Ос часто вважають злими, навіть злючими, сердитими, лютими, жадливи-ми й іноді — навіть смертельно небезпечними. Але насправді це не так. Якщо не завдавати осі жодної шкоди, то вона вас не зачепить.

Оса

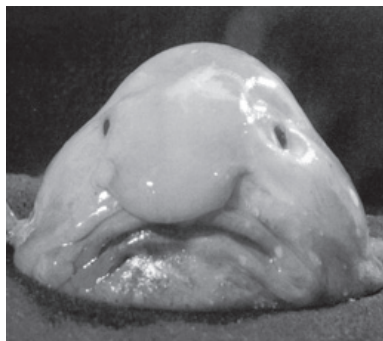
Оси — жива ілюстрація до події, описаної в Книзі Левит 10:1–3. Господь грізний через наш гріх, непокоря волі Творця викликає проти нас те, що ми називаємо «Божим гнівом» (Євр. 10:31).

Господь благий

Мільйони метеоритів щодня пронизують атмосферу Землі. Побачивши осяйний слід метеора, ми вигукуємо: «Зірка впала!» Насправді це шматки каменя (рідше металу), що відірвалися від ядра комети. Щодня на Землю падають тонни і тонни таких небесних каменів. Обертаючись навколо Сонця, Земля періодично потрапляє в пояс, що складається з кометних уламків. Якби всі вони потрапляли на нашу планету, то все живе на Землі давно б загинуло.

Але Божа благодать велика. З Його волі між повітрям і метеорами, що потрапляють у земну атмосферу, виникає дуже сильне тертя. Тому переважна більшість кам'яних уламків, наближаючись до Землі, розігрівається настільки, що просто згорає. Так добрий Господь захищає і спасає нас. «...В країні життя я побачу Господнє добро!» (Пс. 26:13).

Він — Владика

Риба-крапля

Що це за кумедна істота на фотографії?.. Можливо, хтось із вас навіть подумає: «Оце так потвора!» Це риба-крапля. Чому ж Бог створив її такою?..

Справді, риба-крапля має такий вигляд, що багато хто вважає її найбільш недоладною істотою у світі. У тілі риби-краплі практично

немає м'язової тканини, воно складається переважно з желеподібної маси. Ця екзотична істота живе біля берегів Тасманії і Австралії на великих глибинах, де холодно і темно, і вода з усіх боків тисне зі страшною силою.

Ми можемо висувати різні пояснення стосовно того, навіщо Господь створив істоту такого химерного вигляду. Але впевнені можемо бути лише в одному: Він створив рибу-краплю саме такою, якою хотів. Він — Володар усього, що є у світі. І не має значення, подобається нам чи ні вигляд тієї чи іншої істоти: головне, що Бог задоволений ним. Тому що в кожній істоті відображається Його слава: «Нехай буде слава Господня навіки, хай ділами Своїми радіє Господь!» (Пс. 103:31).

Ісус — Захисник

Ця схожа на кактус рослина — фенестарія (її ще називають «дитячі пальчики», або «молочні зуби»). Вона росте в пустелі й рятується від згубної спеки у вельми оригінальний спосіб. Листки цієї рослини — товстенькі, схожі на пальці — ховаються під землю: там прохолодніше, ніж назовні. Нагору визирає лише верхня частина листка. Вона містить особливі прозорі кристали. Через них світло, неначе крізь вікна, проникає всередину рослини, що заховалася в землі.

Фенестарія

Створюючи фенестарію, Господь потурбувався і про те, щоб у неї було достатньо світла для існування, і про те, щоб захистити її від згубної спеки.

Христос викликає трепет

Пастор Єремія Берроуз, що жив у XVII столітті, написав у своїй книжці:

«Кожна жива істота гукає до нас: «Невже ти не побоїшся Бога, який створив мене?!» Страх Божий — це не панічний жах, а побожний трепет перед усесильним і люблячим Господом. Чи відчуваємо ми цей трепет? Чи чуємо те, із чим звертаються до нас інші Божі творіння?»

Ісус милосердний

Є чимало тварин, небезпечних для людини. Чи знаєте ви, що в Африці гіпопотамами щорічно вбивають більше людей, ніж леви? Бегемот може бути смертельно небезпечним, якщо ви зустрінете маму з малюком і самка вирішить, що ви хочете завдати шкоди її дитинчати. Але погляньте: як і всі маленькі дитинчата, малюк гіпопотама — просто чудо. Очки-гудзики, кумедні нашорошені вушка, зворушлива безпорадність — такий собі мамин «хвостик».

Гіпопотам

Крихітний бегемотик — миле, кумедне Боже творіння!

Якщо ви першими не збираєтеся завдати шкоди живим істотам, то вони не будуть джерелом небезпеки для вас.

Богові підвладне неможливе

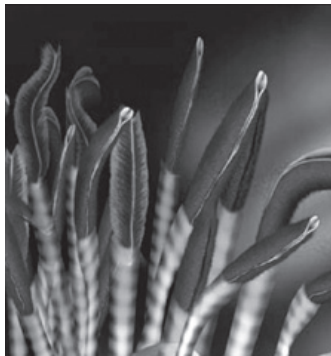
Будова нашого мозку, його «ланцюжки» і «схеми» — це неймовірно складна структура. Тут постійно відбуваються надскладні хімічні процеси, що створюють біологічний фундамент нашої пам'яті. Ви зараз читаете ці рядки очима, а в мозок надходить інформація, яку він відразу ж обробляє й засвоює. Спробуйте уявити собі неймовірно складний комп'ютер, який здатний сам усвідомлювати, розуміти введені в нього програми й розмірковувати про них. Багато спеціалістів у галузі програмування вважають, що техніку такого рівня складності створити не вдасться ніколи.

Але Ісус створив таку неймовірну мережу зі 100 мільярдів нервових клітин — нейронів. Адже Він — Бог, Якому підвладне неможливе.

Нейрон
(клітина мозку)

Господь життя

Трубчасті черви

Господь створив гейзери — фонтани гарячої води — не лише на суходолі, але й на морському дні. З цих глибоководних гідротермальних джерел (так їх називають учені) в океан під високим тиском надходить гаряча вода.

Деякі такі джерела, які разом із водою викидають у море й велику кількість їдких сірчаних сполук, називають «чорними курцями».

Вічна темрява панує поряд із такими джерелами. Нестерпним здається смертельний тиск гігантської товщі води. Височезна температура підземних водних викидів — близько 400° С, у них може розплавитися свинець! Отруйні сірчисті сполуки розповсюджуються й отруюють усе навкруги. Але навіть у цих жахливих, убивчих місцях вирує життя! Гігантські трубчасті черви прекрасно живуть і розмножуються на схилах підводних кратерів. Їх добре видно на фотографіях, зроблених підводними апаратами: білі трубки довжиною до 2,5 м, із яких стирчать султани яскраво-червоних щупальців. Направду, Господь наш — Бог, що оживляє (1 Тим. 6:13).

Христос співчутливий

Польова квітка на фотографії — це наперстянка (*Digitalis purpurea*).

Колись цю гарну рослину можна було зустріти лише в Європі, але зараз її яскраві рожеві й лілові квіти цвітуть у садах і на клумбах у всьому світі.

Але наперстянка не лише гарна — вона дуже корисна лікарська рослина.

Наперстянка

Вона містить цінну речовину — діоксин (серцевий глікозид), яка входить до складу багатьох медикаментів для лікування людей із хворим серцем.

Це лише один приклад із багатьох, як Господь виявляє до нас Своє велике милосердя (Пс. 144:8).

Бог дарує радість

Христос створив 20 тисяч різних видів метеликів. Навіщо так багато? Господь щедро дарує нам через Своє творіння безмежну радість і красу, що не має меж. «Уся земле, викликайте Господа, покличуть радісно, і співайте та грайте!» (Пс. 97:4).

Ісус — наша твердиня і наш скарб

Найтвердіший мінерал у світі — це алмаз. Він утворюється на великій (приблизно 200 км) глибині, під великим тиском (зазвичай 50 000 атмосфер) і при температурі до 1000° С. За таких умов чорний і м'який графіт дивовижним чином перетворюється на прекрасні прозорі коштовні камені.

Відшліфовані умілими майстрами, кристали алмазів стають чудовими діамантами. Люди готові платити за їхню красу і рідкісність величезні гроші. Але якими коштовними не були б діаманти — Той, Хто творить такі чудеса, набагато цінніший від усіх скарбів світу (Мт. 13:44-46).

Діамант

Бог ревнивий

Усі щедри дари, якими осипає нас Господь, — квіти й пташиний спів, світанки і захід сонця, метелики і сніжинки, — рано чи пізно закінчуються, жоден із них не триває вічно.

Дивлячись на сніжинки, ми відчуваємо цю швидкоплинність особливо гостро. Сповнені ідеальної гармонії снігові кристали неймовірно прекрасні й досконалі. Навіть незброєним оком розглядаючи сніжинки, можна помітити, що жодна з них не повторює іншу. Уважають, що в одному кубічному метрі снігу містить 350 мільйонів сніжинок, кожна з яких унікальна! І вся ця краса тане просто у нас на очах, як би ми не намагалися затримати, зберегти сніжинку якнайдовше.

Лише слава Ісуса Христа сяє повік! Він — Бог ревнивий, Він кладе край усім земним радощам, щоб ми переконалися, що лише Він — наша вічна радість. Сніжинки відбивають красу Христа, свого Творця.

Але вони тануть у нас у руках — тому що Ісус ревниво чекає від нас відданості Собі й хоче, щоб серед усіх красот світу ми побачили Його красу (Пс. 26:4).

Бог є любов

Біблія відкриває нам велику таємницю: Бог є любов (1 Ів. 4:8). І вся природа теж проголошує цю істину всіма своїми проявами, кожною своєю гранню.

Біда в тому, що всі ми — грішники (Рим. 3:23). І саме через наші гріхи все творіння, кожна його частинка страждає від відсутності й суєти світу (Рим. 8:20). Чи буде Господь любити нас такими?..

Так! Уже те, що ми існуємо, свідчить про Його безкорисливу любов до нас. На самому початку, коли перші люди згрішили, Бог не відкинув їх, а обіцяв, що свого часу прийде

Спаситель, який усе виправить. Коли закінчиться час і Христос повернеться на Землю, Він змінить усе Своє творіння — створить усе нове (Об. 21:5). Але найголовніше для нас Він уже зробив: Своєю смертю на хресті й воскресінням викупив нас від влади гріха.

Ісус Христос — життя вічне

Ми знаємо з Біблії: урешті-решт Бог знищить усякий гріх, зітре всі його наслідки. Але нас, Своїх грішних дітей, Він хоче не знищити, а спасти — щоб і після земної смерті, набувши безсмертя, ми перебували з Ним у вічній радості.

Щоб стерти наш гріх, викупити нас від його влади, виправити нашу гріховну природу, Христос умер на хресті і третього дня воскрес із мертвих, щоб наші гріхи були прощені й забуті. Ми приймаємо цей дар спасіння, віруючи в нього, відповідаючи Господу любов'ю на любов і йдучи за Ним тим шляхом, який Він нам показує.

Ісус Христос, Бог і Творець Усесвіту, спас нас від пекла й провадить нас до вічного світла, до вічної радості й краси. Там, у славі Триєдиного Бога, ми отримуємо повноту життя і назажди позбудемося всього поганого, нездалого, неприємного.

Краса, радість, чудеса, трепет, спокій і мир, які ми бачимо в природі, — це лише мізерне відображення нашого Творця.

Ісус Христос створив Усесвіт не для того, щоб ми відчували себе його центром. І не для того, щоб ми прославляли слабкі й тимчасові творіння. Бог створив цей світ для Своєї слави — і пропонує нам розділити з Ним вічне блаженство.

«Хай Господь буде розкіш твоя, і Він сповнить тобі твого серця бажання!» (Пс. 36:4).

Милостивий Боже, я зрозумів, що грішив, живучи власним життям і відкидаючи Тебе. Прости мені через Сина Твого, Ісуса Христа, через смерть Його на хресті. Я відвертаюся від своїх гріхів і звертаю до Тебе свій погляд, як до єдиної надії. Я приймаю Тебе як свого всемогутнього Бога, милосердного Спасителя і Життя Вічне. Покажи, як мені жити. Дозволь мені побачити славу Твою в усьому світі. В Ім'я Господа Ісуса Христа молю. Амінь.

Рік Дестрі, доктор медицини

Дестрі, Р. Знакомьтесь: Христос, наш Творець [Електронний ресурс]// Творець. №59. Електрон. журн. Режим доступу: <https://scienceandapologetics.com/books/pdf/tv59.pdf>. Дата перегляду: 12.10.2021.

СЯЙВО СЛАВИ

Природа славить Христа

«Бо Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме...» (Рим. 1:20)

ГОСПОДЬ — ДИВОВИЖНИЙ

Досконалість, із якою створені живі організми, дивовижна. Погляньте на птахів. Щоб пташка змогла літати, температура її тіла досить висока — приблизно 40° С, а все її тіло вкрите тисячами пір'їн, у кожній із яких — мільйони деталей. А мозок пташки здатний постійно корегувати її політ залежно від сили й напрямку вітру.

ГОСПОДЬ — ГІДНИЙ ПРОСЛАВЛЕННЯ

Усе творіння викликає захват і закликає славити Христа, нашого Творця (Пс. 144:21)

ГОСПОДЬ — ДОБРИЙ

Щоб ми могли жити, Господь щедро посилає нам усе необхідне. Через повітря (атмосферу) ми отримуємо кисень, вологу, тепло і захист.

ГОСПОДЬ — МИЛОСТИВИЙ

«...Бо Твоє милосердя велике воно аж до неба, а правда Твоя аж до хмар! Піднесися ж, о Боже, над небо, слава Твоя над всією землею!» (Пс. 56:11–12)

ГОСПОДЬ СВЯТИЙ

Температура Сонця в його ядрі — понад 14 мільйонів градусів. Як не згадати, думаючи про це, про вогненну Божу святість!

ГОСПОДЬ — БОГ НЕМОЖЛИВОГО

Коли дитина дорослішає, її кровоносна система загалом складається зі 105 тисяч кілометрів кровоносних судин. Чи спроможний хтось із людей сконструювати або хоча б уявити собі таку надскладну систему?..

«...уся земля повна слави Того!» (Іс. 6:3)

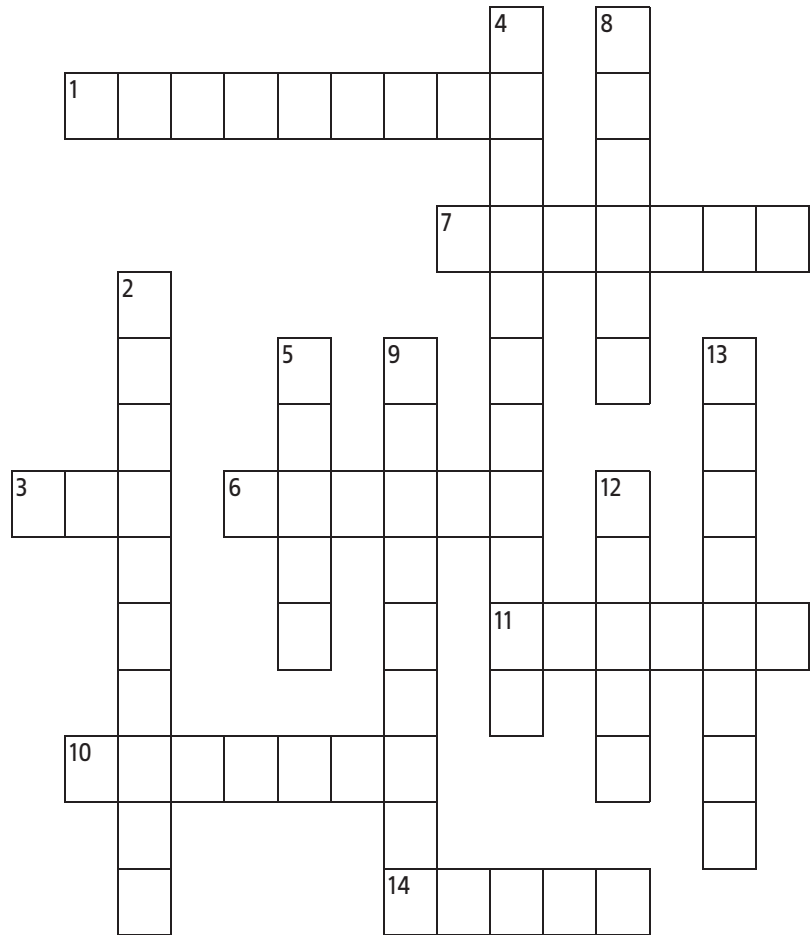
КРОСВОРД

По горизонталі:

1. _____ Сомбреро розташована на віддалі 28 мільйонів світлових років від Землі.
3. _____ Її несправедливо вважають лютою, злою і небезпечною комахою.
6. Риба-_____ здається чи не найбільш недовладною істотою на світі.
7. _____ — комаха, яка може належати до одного з 20 000 видів.
10. Будьте уважними до того, що говорить нам _____ про нашого Творця.
11. _____ втрачає шматки каменів, які потім стають метеорами.
14. _____ людини складається з величезної мережі нейронів.

По вертикалі:

2. _____ Вуаль — надзвичайно красиве видо-вище.
4. _____ — рослина не лише гарна, але й лікарська.
5. Трубочасті _____ примудряються жити у вкрай несприятливих умовах на дні океану.
8. Кратер підводного сірчастого вулкана називають «Чорний _____».
9. _____ — доволі небезпечна африканська тварина.
12. Найтвердіший камінь у світі — _____.
13. Зверху на листку фенестарії розміщені _____, через які світло проникає всередину рослини.

Заняття для всієї сім'ї

«...І зоря з зорею гомонить» (М. Лермонтов)

Святе Письмо і створений Господом світ — це дві кни- ги, два одкровення, через які Бог розповідає нам про Себе. Вони доповнюють і допомагають зрозуміти одне одного. Без Біблії ми не зможемо, розглядаючи природу, дізнатися найважливіше — Благу Звістку про наше спасіння. Але й не бачачи навколишнього світу, ми навряд чи зможемо зрозу- міти слова Писання, яке так часто розповідає нам про чу- деса Божого творіння. Доче- кайтесь безхмарної і темної ночі, ближче до повні, щоб світло Місяця не заважало ба- чити зорі.

Вийдіть усією сім'єю з дому й підійміть очі до неба. Подивіться на зорі. Нехай той із вас (дитина чи дорослий), хто трішки цікавив- ся астрономією, допоможе знайти на небосхилі планети, сузір'я, Чумацький Шлях, розповість про туманності, зоряні скупчення, галактики. Відтак просто постійте

мовчки, прислухаючись серцями до того, що говорить нам Усесвіт про свого й нашого Творця.

Поверніться додому. Випийте перед сном усі разом по чашечці какао й прочитайте разом Псалом 18. Якщо ви живете далеко від великого міста (його нічне освітлення і промислові викиди погіршу- ють картину зоряного неба), у вас є можливість побачити неозброєним оком близько 3 тисяч зір. Хоча здається, що їх набагато більше, правда? А кількість палаючих вогне- нних куль, що відкриваються при вивченні неба за допомо- гою потужного телескопа, вза- галі неймовірна. Господь ство- рив не менше 70 000 мільйонів мільйонів мільйонів зір (70 000 000 000 000 000 000 000)! Люди не придумали назв навіть для тисячної долі процента їх числа. А Бог кожну зорю називає на ім'я (Іс. 40:26).

ЯК ЖЕ ПОТРАПИТИ НА НЕБЕСА?

Зінаїда Скворцова,
вихователь ЗДО
«Центр Пагінець»,
м. Рівне

Інтегроване заняття для старшого дошкільного та молодшого шкільного віку

Мета. Формувати пізнавальну активність дітей про Небеса; розвивати інтерес до дослідження космосу, спостережливості, мислення, уміння аналізувати, творчість у відтворенні предметів, рухів; виховувати християнську чесноту послуху.

Обладнання: дитяча Біблія, ілюстрації Вавилонської вежі, космічних кораблів, літальних апаратів (<https://vseosvita.ua/test/zoriane-nebo-17127.html>, для школярів можна використати віртуальну екскурсію в музей космонавтики <https://mus.eum-portal.com/ua/museum/s-p-korolev-space-museum>); технічні засоби, мультфільм «Історії Старого Завіту — Вавилонська вежа» (<https://youtu.be/vZv8RIyy5b0>, див. з 2.12 хв.), відео запуску космічного корабля Ілона Маска SpaceX Crew Dragon (<https://youtu.be/ik6M249wg9w>, див. 1 хв., починаючи з 0.33 хв.).

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

Вступ

Небеса завжди притягували погляд людей. Коли я дивлюся вночі на зоряне небо, то воно мене нестримно вабить, мені цікаво, а що там, далеко за зірками? (Виставляю ілюстрацію зоряного неба.) Як ви гадаєте? (Відповіді дітей.) Кожна людина уявляє собі це по-різному, але з Божої книги Біблії ми дізнаємося, що за межами створеного Богом космосу є дивовижне місце перебування нашого Господа, яке називають Небесами.

Можливо, хтось із вас чув таку дитячу пісеньку:

*Як же потрапити на Небеса?
На велосипеді поїду я.
Придбаю авто, на ракеті здіймусь.
Як же до неба я доберусь?*

Пропоную вам сьогодні стати дослідниками та відповісти на питання: чи є шлях до Неба, де вічно існує Бог?

Основна частина

Люди з давніх часів намагалися прокласти власний шлях у Небо, і перша згадка про це записана в Біблії в Книзі Буття. Переглянемо з вами історію про Вавилонську вежу (показую мультфільм; за відсутності технічних засобів для показу використовуємо читання біблійної історії з дитячої Біблії або розповідь із використанням фланелографа).

Бесіда за змістом

- Яке будівництво розпочали люди? (Люди почали будувати вежу.)
- Що для цього будівництва почали виробляти люди? (Люди почали виробляти цеглу.)

— Чого хотіли досягнути люди цим будівництвом? (Потрапити на Небо самостійно, без Божої допомоги.)

— Як Бог зупинив це будівництво? (Люди почали розмовляти різними мовами й не змогли порозумітися між собою.)

— Чи вдалося людям прокласти власний шлях, щоб потрапити на Небо? (Ні, тому що Бог зупинив їх.)

Спробуймо й ми зрозуміти одне одного без використання мови.

Д/в «Зрозумій мене»

Дитина показує жестами певний предмет і що з ним зробити, інші вгадують.

Висновок: під час гри ми відчули, як важко виконувати якусь дію, якщо не розумієш до кінця, а лише здогадуєшся, що треба зробити. У такому разі спільної мети не досягнеш.

Отже, з біблійної історії ми бачимо, що люди з давніх часів шукали власний шлях до Неба, але без Бога в них нічого не вийшло. На прикладі гри ми відчули, як важко зрозуміти одне одного тільки за жестами.

А все ж таки, як потрапити на Небеса, куди нас пісенька поведе?

Пісенна руханка

Як же потрапити на Небеса? (Руками рук показати напрям до неба.)

На велосипеді поїду я. (Імітація руху керма велосипеда.)

Придбаю авто (імітація руху автомобільного керма),

на ракеті здіймусь (сплеснути руками та підняти праву руку вгору, імітуючи політ ракети).

Як же до Неба я доберусь? (Підняти плечі та розвести руки в боки.)

Діти змінюють осередок досліджень і потрапляють в астрономічну обсерваторію. Осередок представлений розвішаними ілюстраціями дослідження космосу. За наявності мультимедіа можна відтворити віртуальну екскурсію в музей космонавтики.

Ми потрапили до астрономічної обсерваторії, де працюють люди, які досліджують космос.

Д/г «Підкорювачі космосу»

1. Представлення космічних професій:

— конструктори космічних кораблів — представляємо через використання конструктора лего на космічну тематику або д/в «Склади ракету з частин»;

— космонавти, які є дослідниками космосу, — презентація фотографій космонавтів.

2. Перегляд відео старту космічного корабля.

Куди ж може долетіти такий корабель? Більшість космічних апаратів кружляють навколо Землі. Вони забезпечують супутниковий зв'язок, допомагають прогнозувати погоду, проводять різноманітні наукові дослідження, щоб покращити життя на землі. Але люди хочуть летіти далі: потрапити на інші планети, досягнути віддалених зір. Пізнавати й вивчати створений Богом світ і, зокрема, космічний простір — надзвичайно цікаво й захопливо, однак це ніяк не допоможе потрапити на Небеса, які створив Бог.

ЯК ЖЕ ПОТРАПИТИ НА НЕБЕСА?

Музична партитура для пісні «Як же потрапити на небеса?».

1. Як же по-тра-пи-ти на не-бе-са?

На ве-ло-си-пе-ді по-ї-ду я.

Приспів: В

Прид-ба-ю ав-то, на ра-ке-ті здіймусь.

Як же до не-ба я до-бе-русь?

2. до-бе-русь?

Якщо люди не змогли самотійно прокласти шлях на Небо у вигляді вежі, а також сучасних височенних хмарочосів, якщо космічні кораблі долітають лише до орбіти Землі, а найпотужніші космічні апарати заледве виходять за межі Сонячної системи, тоді як же можна потрапити на Небеса? Можливо, ми знайдемо відповідь у різдвяній історії.

Звучить різдвяна пісня «Небо і земля нині торжествують». Діти переміщуються в осередок, у якому відтворений різдвяний вертеп, і сідають навколо колиски.

— Діти, про що співалося в пісні? Хто народився? (Ісус Христос, Бог воплотився, це свято, яке святкують люди, радіють ангели, пастухи.)

Я вам зачитаю, що говорить Біблія про цю подію:

«Отак Бог виявив до нас любов Свою: Він послав Свого єдиного Сина в світ, щоб через Нього ми дістали життя» (1 Ів. 4:9, сучасний переклад).

— Якщо Бог послав Свого Сина, то звідки Він прийшов до нас?

Він прийшов із Небес і став такий, як ми. Уявляєте, коли Ісус підріс, то бігав, стрибав, грався, як ви, проте залишався завжди слухняним. Він не вчинив жодного гріха. Якщо Ісус Христос прийшов із Небес, отже, Він знає, як потрапити туди.

Звучить запис пісні «Як же потрапити на небеса...» (2 і 3 куплети)

Може до Неба літак принесе? (Діти махають пальчиком — ні.)

Може кораблик по хвилях допливе? (Діти махають пальчиком — ні.)

Коня і карету придбаю собі. (Діти махають пальчиком — ні.)

Як же на Небо я зможу ввійти?

Гріхи всі залишу, життя віддам Христу. Знаю: до Неба тоді лиш увійду.

Вірю в Ісуса, Спасителя душі,

Буду на Небі я з Ним назавжди.

Ісус Христос і лише Він є нашим керманічем у Небеса — туди, де немає гріха, де перебуває Бог.

Підсумок. Люди шукають різні шляхи в Небо, але єдиний істинний шлях відкрив нам Бог, коли послав Свого Сина на землю. Ісус Христос став на-

шим Спасителем. Він поніс покарання за наші гріхи. І тепер ті, хто повірив у Нього, можуть бути певні, що одного разу разом з Ісусом Христом будуть у Небесах.

Зоряне небо

Зоряне небо, зоряне небо
Трепетним сяйвом вабить до себе.
Щемом гарячим серце проймає,
Подих тамусь, дух підіймає.

Не відірвати зору від тебе,
Зоряне небо, зоряне небо,
Де незліченні ангелів хори
Славу величну Господу творять.

Зоряне небо, зоряне небо
Трепетним сяйвом кличе до себе
В вічність небесну Царства святого,
В вічну славу Господа Бога.

Т. Сміщук

ЧИСТИЙ У БРУДНОМУ СВІТІ

Тамара Буздуган,
учитель курсу «Основи
християнської етики»
Динівецького НВК
Новоселицького р-ну
Чернівецької обл.

Урок для 5 класу

Мета

Навчальна: розкрити та підкреслити особливе значення для людини жити в чистоті свого серця, утримуватися від спокус.

Виховна: виховувати повагу до особистості іншої людини, її гідності, моральності, показати учням, що людині, яка щиро кається, Бог беззастережно прощає і нічого не вимагає натомість.

Розвивальна: сприяти формуванню в дітей уміння покладатися на Бога.

Обладнання: Біблія, вірші з Біблії, конверт формату А4, кольоровий папір, клей, ножиці, проектор для перегляду фільму «Самуїл», запис пісні «Бачу Бога», карта Ізраїля, відео «Створення світу».

Біблійна основа: 1 Сам. 2:12–26; 3:1–21; Пс. 50 (51):9.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу. **Форма проведення уроку:** урок-лекція.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Привітання. Слава Ісусу Христу!
Навіки слава!

Молитва «Отче наш»

Вправа «До успіху»

Учитель. Усміхніться одне одному, подумки побажайте успіхів на цілий день. Для того щоб впоратися із завданнями на уроці, будьте уважними і старанними. Завдання наші такі (можна оформити як девіз уроку):

Не просто слухати, а чути.

Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати.

Дружно і плідно працювати.

Пісня «Бачу Бога» у виконанні Христини Пасечник
(<https://www.facebook.com/watch/?v=2910222045920035>).

2. Актуалізація опорних знань

Учитель. «На початку Бог створив Небо та землю. А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води. І сказав Бог: «Хай станеться світло!» І сталося світло» (Бут. 1:1–3).

— Хто сотворив наш світ?

— Яким був світ, що його створив Бог?

Перегляд відео «Створення світу (Біблія: Книга Буття) — Біблійні історії» (<https://youtu.be/fFCVU6Xr7ao>).

Учитель. Так, Бог сотворив усе досконало: людей, птахів, землю. Люди ж забруднили все: і духовний світ, і матеріальний. Усе сталося через їхній гріх. Але Біблія каже, що все можна змінити. Сьогодні навчимося, як цього можна досягти. Ви готові? Тоді вперед.

3. Повідомлення теми та мети уроку

Якось жінка йшла дорогою, що вела від великого міста. Дорога пролягала повз велике сміттєзвалище. Там валялися старі шини, гнила їжа, зношений одяг і ще багато різного непотребу й сміття. Та посеред тієї купи виднілося щось біле й чисте. Саме це привернуло увагу жінки. Вона підійшла ближче й побачила гарну білу квітку.

- **Я прагну бути тією квіточкою. А ви?**

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Засвоєння нових знань

Експеримент: Як може вода стати чистою?

1. Вода чиста (1 склянка).
2. Зафарбувати її 2–3 краплями йоду.
3. Додати відбілювач, і вода знову стане чистою.

Ключовий вірш: «...обмий Ти мене — і я стану біліший від снігу» (Пс. 50(51):9).

«Обмий Ти мене» — у Старому Завіті платою за гріх була кров тварин, згідно з Новим Заповітом — ми можемо омитися тільки в крові Ісуса Христа, який помер за нас і воскрес заради нашого оправдання. Тому тільки Христос може дати нам чистоту. (Прочитаємо вірш разом.)

Гра «Пазли» — робота в парах

Фізкультхвилинка

Пісня-руханка

Сонце світить! Сонце світить! —
Промінців веселий дзвін!
Хто придумав все на світі?
Тільки Бог! Все тільки він!

Приспів:

Він придумав і створив
Сонце, ріки і моря,

Пташок, звірят, комашок, малят,
Тебе і мене. Он як!
Тебе і мене.

III. ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ

«Який приємний сюрприз, — подумала жінка. — Така чиста квітка посеред бруду та гнилі. Хотілося б мені бути подібною до цієї квітки. Хотілося б мені бути чистою і бездоганною в нашому світі, сповненому бруду, гнилі, жорстокості, егоїзму та ненависті...»

Можливо, і ти думаєш так? Навколо себе ти бачиш багато бруду, але хочеш залишитися чистим. Хлопці та дівчата, чоловіки і жінки роблять багато поганих і брудних учинків, які дуже бридкі та огидні в очах бездоганного і святого Бога. Бог ненавидить усі ті вчинки, що суперечать Його волі та Його заповідям.

Ось дещо з того, що зовсім не до вподоби Богові:

- непослух дітей батькам;
- брудні слова в розмові;
- неповага до людей похилого віку;
- куріння, пияцтво.

Подібні грішні вчинки, на жаль, відбуваються скрізь навколо тебе.

- **Як же ти можеш жити так, щоб залишатися чистим, інакшим, але водночас щасливим?**

Спробуємо дізнатися відповідь, розглянувши одну біблійну історію.

За багато років до приходу Господа Ісуса на землю, жив юнак на ймення Самуїл. Він працював у скинії Божій і допомагав священникові на ймення Ілій.

Можливо, Самуїл допомагав прибирати в скинії, заливав оливу в лампади, прибирав вугілля з жертovníка після приношення жертви, стежив за тим,

щоб особливе вбрання священника завжди було чистим і лежало у відповідному місці. Самуїл мав й інші обов'язки.

Здавалося, що це місце просто чудове для життя й роботи, чи не так?

Але двоє синів священника вели дуже непорядне життя. Коли люди приводили овечку або іншу тварину, щоб принести в жертву Богові, ті двоє юнаків спочатку вимагали найкращі частини жертви для себе. Сини Ілія були егоїстичними, жадібними і жорстокими.

Прочитати 1 Самуїла 2:17

Можливо, ти поводишся не зовсім так, як сини Ілія, але також робиш учинки, які Бог ненавидить. Можливо, ти допускав брудні думки або казав брудні слова, чи робив щось дуже погане.

Усе це — гріх, який утримує тебе далеко від чистого, досконалого, безгрішного Бога, який хоче бачити тебе чистим.

Сини Ілія також служили дуже поганим прикладом для Самуїла.

Напевно, Самуїл відчував спокусу поводитися так, як ті юнаки. Йому могло здаватися, що вони пречудово проводили час, насолоджуючись розпусним життям. Але Бог був дуже незадоволений їхньою поведінкою.

Насправді життя Самуїла було подібним до тієї чистої білої квітки посеред смітника. Як же він зміг залишитися чистим?

Прочитати 1 Сам. 3:3–4 (можна підготувати інсценізацію)

Якось уночі, коли Самуїл спав, сталося дещо чудове.

Бог покликав Самуїла. Самуїл спершу не зрозумів, хто звертався до нього, і побіг до священника Ілія та спитав:

— Ти кликав мене?

— Ні, я не кликав, — відповів Ілій.

Самуїл дещо здивувався і повернувся на своє місце. Та Господь знову покликав його:

— Самуїле! Самуїле!

Самуїл знову побіг до священника.

— Я не кликав тебе, — вдруге відповів священник.

Самуїл знову повернувся до себе. Утретє почувся голос:

— Самуїле! Самуїле!

Ще раз юнак побіг до Ілія. Цього разу Ілій збагнув, що це Сам Бог кличе Самуїла. Тоді він пояснив своєму юному помічникові, як той має відповісти, коли знову почує голос Божий.

Прочитати 1 Сам. 3:10

«...раб твій слухає!» — Самуїл прислухався до голосу Божого.

Це перший секрет збереження чистоти серед бруду — слухати Слово Боже.

Якщо ти бажаєш жити, догоджаючи Богові, якщо бажаєш залишитися чи-

стим, тобі також необхідно прислухатися до Слова Божого.

- **Чи слухаєш ти уважно голос Божий, Боже Слово, що звернене до тебе? Чи любиш читати Біблію?**

Запропонувати учням закладки на кожний день для читання Святого Письма.

Отже, Самуїл правильно зробив перший крок — він прислухався до Божого Слова. Але недостатньо знати історії, записані в Біблії, недостатньо знати все, що зробив і сказав Бог. Кожному з нас дуже важливо знати Господа як особистого Спасителя, який може дати чистоту нашій душі.

- **Чи знаєш ти, що Господь Ісус помер на хресті за всі погані вчинки, які ти зробив? Чи прикро тобі через те, що ти не слухався Бога?**

«...обмий Ти мене — і я стану біліший від снігу» (Пс. 50 (51):9).

Прочитати всім разом голосно.

У мене для вас є особлива книжечка, яка допоможе зрозуміти, що зробив для нас Бог, що зробив Ісус Христос, щоб наші стосунки з Богом були чисті.

Прочитаємо книжку без слів. Так, так, вона без слів, але дуже багато говорить.

Історія книги без слів

Уперше книгу без слів застосував англійський проповідник Чарльз Сперджен 1866 року. У ній було три сторінки — чорна, червона і біла. Сперджен розповідав про священника, який носив при собі книжечку з цих трьох кольорів, які нагадували йому про його гріховність, про кров Ісуса Христа, пролиту за нього, і про очищення завдяки жертві Христа.

Через 9 років американський євангеліст Двайд Муді використовував книжечку з чотирьох кольорів, щоб розповісти 12 тисячам дітей історію спасіння. Четвертий колір був золотим і говорив про славу Небес.

Фанні Кросбі, автор безлічі християнських гімнів, носила в своїй сумочці книгу без слів і часто розповідала з її допомогою історію спасіння дітям, які просили її про це.

1924 року в Лондоні навіть було видано книгу без слів з чотирма кольорами. П'ятнадцять років потому додано ще один колір — зелений, який говорить про духовне зростання людини. Відтоді ця книга використовується в такому вигляді, і тисячі хлопчиків і дівчаток почули історію спасіння, розказану за допомогою п'яти кольорів.

Зміст книги без слів

- **чорний колір** — гріх; він вражає наше життя й відокремлює нас від Бога (Рим. 3:23);
- **червоний колір** — кров Ісуса Христа очищає нас від усякого гріха; Христос помер замість нас (1 Ів. 1:7);
- **білий колір** — очищення, воскресіння й перемога Ісуса; наше визволення від гріха вірою в Ісуса, відновлення стосунків із Богом (Пс. 51:9);
- **золотий** — Небеса, присутність Бога; те, до чого ми прагнемо (Ів. 14:1–2);
- **зелений** — зростання у вірі (2 Петр. 3:18).

Звичайно, Самуїл не став досконалим. Іноді він робив помилки, але Бог був завжди поруч і допомагав. Ти також не станеш бездоганним за мить, але Бог даватиме тобі силу дедалі більше і більше змінюватися.

Самуїл був подібний до квітки на смітнику, тому що:

- Він слухав Слово Боже;
- Він особисто знав Господа;

А ти хочеш бути другом Господа?

На цьому історія не закінчилася. Самуїл багато років вірно служив Господу в Ізраїлі (1 Сам. 7:15). Він навчав народ Божого Слова та допомагав народові жити в чистоті серця свого.

Самуїл слухав Господа і мав благословення на життя. Ти теж можеш стати прикладом для родини, для школи, для країни.

Життя ж синів Ілія закінчилося дуже сумно: вони загинули на війні.

Бог хоче, щоб ти був подібним до Самуїла, який зробив три кроки у своєму житті.

1. Прислухайся до Слова Божого.
2. Пізнай Господа.
3. Щодня покладайся на Бога, щоб Він беріг тебе в чистоті та допоміг тобі стати прикладом для інших.

Технологія «Крісло автора»

Якщо ти був би автором книги без слів, який колір ще додав би? Чому? (Я додала колір неба, чистий, світлий, без хмаринок, неба після дощу.)

Словникова робота (у зошитах)

- **Гріх** — це свідоме й добровільне порушення Божих заповідей. Порушення заповідей може бути ділом, думкою і словом. Порушення людського, суспільного закону, коли він не суперечить Божій волі, також є гріхом.

- **Скинїя** — то великий намет, у якому Божий вибраний народ, євреї, поклонялися Богові та в якому служили священники.
- **Жертва** — концепція про прощення гріха за часів Старого Завіту, яка здійснювалася священниками й левітами в Єрусалимському храмі в формі жертвопринесення, через пролиття крові жертви.
- **Благословення** — у біблійному контексті благословення означає проголошення чи побажання добра (блага) в житті того чи іншого індивідуума або групи людей в Ім'я Господнє. Грецьке слово «eulogeo» (благословення) походить від злиття двох інших слів: eu (хороший, благодій) + logos (слово, промовляння). Чис. 6:24–27.

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Груповою робота «Пресконференція»

1. Ким був Ілій?
2. Де жив Самуїл і чим він займався?
3. Чому однієї ночі Самуїл тричі підбігав до Ілія?
4. Три важливі кроки допомагали Самуїлові жити чистим життям. Який був першим?
5. Який був другий крок?
6. Розкажи ключовий вірш — Пс. 50 (51):9.
7. Що робив Самуїл, коли особисто повірив у Господа?
8. Чому так важливо триматися якнайдалі від тих місць, де точно виникне спокуса подивитися або послухати щось брудне?

V. ЗАВЕРШАЛЬНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

1. Прикладна діяльність

Готуємо закладку «Залишайся чистим у брудному світі» (Книга без слів)

2. Саморефлексія

- Чи справдилися мої очікування?
- Про що мені хочеться поговорити?
- Що я зрозумів/зрозуміла?
- Тепер я зможу...

Пісня «Бачу Бога кожен день»

Бачу Бога кожен день,
Як відкрию вранці свої очі.
В дивнім небі голубім, перевеслі золотім,
Як промінь сонця.
Всюди Ти, Нескінченний Бог Творець,

Нескінченний Бог Отець, та незмінний у любові.

Ти — Милосердний і Святий,
Будь на небі й на землі благословен!
Всюди Ти, Бог Благодій.
Слава Тобі, навіки слава!
Всюди Ти, Бог Благодій.
Слава Тобі, навіки слава!
Бачу Бога кожен день
В райдузі, у небі та в дощеві.
В пелюстках троянди, у росі,
У птахтах, що восени летять і вирій.
Бачу Бога кожен день
На шляху моїм, що йде до неба.
В серці духом Ти живеш,
Ті пісні, що Ти даєш співать для Тебе.

Ще раз подивимося на квітку, яку побачила жінка при дорозі. Вона зростала чистою. Чи схожі ми на цю квітку? Чи зможемо зберегти чистоту нашого світу? Переконана, що так!

Бажаю вам любити свою країну, свою сім'ю, своїх друзів, а найбільше — Бога.

3. Домашнє завдання (провести експеримент удома для своєї родини)

Експеримент «Благословення»

Інгредієнти: штучний мед, вода, мийний засіб (будь-який, тільки зеленого кольору), соняшникова олія (золотиста), харчові барвники (червоний, синій), п'ять прозорих склянок.

У кожен склянку наливаемо рідину одного кольору:

- 1) мед + червоний барвник,
- 2) мийний засіб (зелений),
- 3) вода + синій барвник,
- 4) олія (золотиста).

Потім виливаємо акуратно в одну ємність (у вказаній послідовності). Усі інгредієнти повинні бути однакові за масою.

Експеримент супроводжуємо повторенням тих благословень, які ми маємо завдяки жертві Ісуса Христа: Боже любив, відродження, вічне життя на Небесах, радість у Господі. «Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне» (Ів. 3:16).

Молитва «Отче наш»

А тепер подивіться одне на одного і скажіть разом: «Нехай Бог благословить тебе!»

Слова благословення з Біблії (Чис. 6:24–26):

«Нехай Господь поблагословить тебе, і нехай Він тебе стереже!

Нехай Господь засяє на тебе лицем Своїм, і нехай буде милостивий до тебе!

Нехай Господь зверне на тебе лице Своє, і хай дасть тобі мир!»

Більшість професійних педагогів погодяться, що біблійна інтеграція — це не перетворення традиційних шкільних уроків у вивчення Біблії або цитування віршів з Біблії під час уроку з приводу і без такого.

Біблійна інтеграція — це створення актуального і природного зв'язку між темою уроку й окремим аспектом віри, таким, як конкретне вірування, цінність, принцип або християнська практика. Причому обговорення такого зв'язку не повинно займати значну частину уроку.

Встановлення зв'язків між вірою і навчанням дає додаткову перевагу в тому, що ми наочно демонструємо взаємозв'язок різних вимірів створеного світу: фізичного, морального, соціального, психологічного, богословського та інших. Школа — ідеальне місце для того, щоб дізнатися про початкову цілісність Божого світу, тому що всі шкільні предмети за своєю суттю присвячені Його творінню. Вони знайомлять учнів з навколишнім видимим і невидимим світом, частиною якого також є люди, і з тим, як у людства сформувалися супутні продукти використання Божого творіння у вигляді культури, соціальних інституцій, які можуть як відповідати цілям і намірам Бога, так і перебувати в суперечності з ними. Розуміння цього взаємозв'язку і взаємозалежності дуже важливе не тільки для вашого викладання.

Тому ми рекомендуємо вам переконатися, що взаємозв'язки, які ви встановлюєте, випливають з теми ваших уроків природно і закономірно. Такі зв'язки ніколи не повинні здаватися штучними, нав'язаними, «притягнутими за вуха» або перебільшеними в прагненні будь-яким чином надати духовне значення «світській» темі. Це легко може привести до порушення професійних стандартів викладання та нехтування освітніми цілями, очікуваними від школи. Будь-який зв'язок з християнською вірою, що встановлюється на шкільному уроці, повинен бути нерозривно пов'язаний з академічною темою уроку. Він не повинен замінити основну академічну тему або додавати до неї будь-яку абсолютно нову.

Сьогодні ми пропонуємо вам ще одну модель біблійної інтеграції «Закладаючи підвалини», розроблену автором багатьох шкільних підручників Джоном Хеем. В основу цієї моделі автор поклав намір сприяти педагогам-християнам допомогти

ЗНОВУ ПРО БІБЛІЙНУ ІНТЕГРАЦІЮ

учням, наскільки це можливо, відновити Божий план для людства, щоб налагодити стосунки в чотирьох важливих сферах:

- з Богом;
- з самим собою;
- з іншими людьми;
- з усім навколишнім світом.

Усі ці взаємини безпосередньо пов'язані зі змістом і метою шкільної програми, освітнього процесу і кожною людиною в шкільному співтоваристві тому, що вони, фокусуючись на біблійних істинах, принципах і цінностях, є центральним елементом будь-якого християнського підходу до освіти.

Цілі цієї моделі:

- визначити основні біблійні істини, цінності та принципи, з яких складається християнський світогляд і ставлення до життя;
- знайти способи належної інтеграції цих елементів у викладання шкільних предметів, щоб робити освіту справді християнською й розвивати учнів як цілісних особистостей.

Ця модель орієнтована на те, щоб педагоги змогли зрозуміти, що усвідомлений християнський світогляд з

акцентом на цінності, на інших людей, а також нашу відповідальність бути управителями Божим світом, відкриває можливість для відновлення всіх ключових стосунків, як і було задумано Творцем. Застосовуючи ці аспекти християнської віри до змісту шкільних предметів і освітнього процесу, вчителі допоможуть учням:

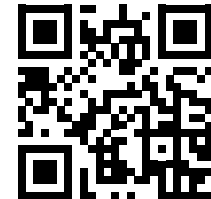
- знайти справжню мудрість через пізнання Бога і Його намірів для творіння і людини;
- відновити особисті стосунки з Богом, які стали можливими завдяки жертві Ісуса Христа;
- постійно відновлювати початковий Божий образ у собі, і знаходити примирення з самим собою та іншими людьми;
- учитися служити іншим людям і будувати гармонійні стосунки з ними;
- налагоджувати гармонійні взаємини з самим собою і рештою творіння, щоб стати мудрим управителем Божим світом, відповідно до Його початкового плану.

Щоб приготувати урок із будь-якого предмета шкільної програми, можна

скористатись запропонованою схемою, у якій поетапно відповісти на питання й зрозуміти, на якому етапі уроку найбільш органічно можна застосувати інтеграційний момент і якої категорії відновлення стосунків він буде торкатись.

Як приклад застосування цієї моделі, пропонуємо вам урок, розроблений одним із учителів історії української школи.

Щоб знайти інші моделі біблійної інтеграції на уроках та більше прикладів за ними, що пропонує MAPXO, заходьте на наш сайт mapxo.org (див. «Про нас — Що таке MAPXO?»)

mapxo.org

План-схема інтеграції біблійного світогляду за моделлю Джона Хея «Закладаючи підвалини»

1. Предмет: Історія України

Джерела: підручник «Історія України», відео, презентація, «Повість минулих літ»

Клас: 7

2. Традиційна навчальна мета уроку: ознайомити учнів з умовами приходу до влади Ярослава Мудрого, зі змінами, що відбулися в Київській державі за часів його правління, дати оцінку діяльності князя для розвитку Давньоруської держави; на прикладах діяльності князя Ярослава Мудрого визначити роль особистості в історії та Божому плані розвитку всесвітньої історії.

3. План уроку

а) Вступ (постановка питання):

Гра «Нога, рука, рот»: ноги тупочуть, руки плескають, рот співає — гарний хор. Але вони стали пихатими, позаздрили одне одному, захотіли стати іншими... (поміняти ролі: ноги співають, руки тупотять, рот плескає — нічого не виходить.) Тобто, кожен повинен робити саме те, для чого

Бог створив його. Бог чекає від людей, щоб вони виконали Його волю. Кожна людина на Землі відповідальна за те, що вона встигне зробити за своє життя.

Проблемні питання

За всю історію Русі тільки один правитель удостоївся іменування «мудрий». За які ж діяння так вшанував народ сина князя Володимира — Ярослава?

Що таке, на вашу думку, «мудрість»?

Яким чином Божа істина допоможе вам стати мудрими в практичному житті?

б) Виклад матеріалу (стислий опис етапів розкриття теми):

На етапі розкриття:

- Пропонуємо учням переглянути фільм «Ярослав Мудрий. Князь Київський» та протягом перегляду заповнювати приготовлену завчасно таблицю «Діяльність Ярослава Мудрого».

План-схема на допомогу вчителю для розробки інтегрованого моменту уроку за моделлю «Закладаючи підвалини» (Джон Хей)

1. Предмет: _____ Джерело: _____ Клас: _____

2. Традиційна навчальна мета/бажаний результат уроку

3. План уроку

а) **Вступ** (постановка питання)

б) **Виклад матеріалу** (стилий опис етапів розкриття теми)

в) **Висновок** (закріплення матеріалу, перехід до нової теми, або підбиття підсумків)

4. Цілі інтеграції:

А) «ЦІЛІСНИЙ ХАРАКТЕР»

- Риса моральної особистості
- Риса для особистості ефективності

Б) «СПІЛКУВАННЯ» з Богом

В) «БОГОПОДІБНІСТЬ»

Г) «СЛУЖІННЯ» ближнім

Д) «ДОМОВРЯДУВАННЯ»

5. Конкретна, відповідна біблійна істина (підґрунтя для мети інтеграції)

6. План інтеграції (зокрема місце інтеграційного моменту)

Рекомендації:

1-3. Заповніть пункти.

4. Оберіть одну категорію з цілей для інтеграції (А-Д) і конкретизуйте її в контексті цього уроку.

5. Укажіть конкретну відповідну біблійну істину, яка є водночас підставою для обраної вами мети інтеграції та природним продовженням теми уроку.

6. Складіть короткий план інтеграції, указуючи частину уроку, у яку найефективніше її внести.

7. Підберіть педагогічний метод, оптимальний для інтеграційного моменту.

8. Запишіть свої нотатки щодо планування уроку.

7. Оптимальний педагогічний прийом (-и) до інтеграційного моменту

8. Нотатки

- Розповідь учителя про прихід Ярослава до влади (*презентація*).
- Робота з історичним документом «Повість минулих літ» (*за заготовленими питаннями*).
- Цікаво знати (*інформація про бібліотеку Ярослава Мудрого та іншу культурну діяльність князя*).
- Інтеграційний момент:

Князь Ярослав, прозваний у народі Мудрим, завершив християнізацію Київської Русі, хоч навернення деяких віддалених племен тривало ще довго після його смерті. Ярослав продовжував розпочату князем Володимиром розбудову держави на засадах Христової віри. «Володимир землю зорав і розпушив, хрещенням просвітив, Ярослав засіяв книжними словами серця віруючих людей, а ми пожинаємо, учення приймаючи книжне», — пише літописець.

в) Поглиблене розуміння:

- зовнішня політика Ярослава Мудрого (*розповідь учителя*);
- інтеграційний момент:

Уявіть собі, що князь Володимир свого часу не пізнав Бога і не познайомив своїх дітей з Христом. Чи зміг би Ярослав, син невіруючого Володимира, язичник, виконати таку величезну роботу з перетворення держави й сердець людей? Можливо, і ми зараз були б язичниками? (*Роздуми дітей*.)

Але в Бога все під контролем. Свого часу приходять люди, які виконують Його волю, творять історію. Уся слава Йому за це. Завдання людей — мати взаємини із Творцем і бути слухняними Його волі.

г) Завершення (*висновки, бесіда за запитаннями*)

Учитель організовує перевірку результатів роботи учнів із таблицею «Правителі Київської держави», обговорює й уточнює їхні висновки. (*Учитель привертає увагу учнів до провідних ідей матеріалу, розглянутого на уроці, за потреби супроводжує їх коротким коментарем.*)

Князювання Ярослава Мудрого стало періодом подальшого піднесення Русі. У цей час завершилося становлення її державності: стабілізувалися кордони, було вдосконалено систему управління, упорядковано правові норми, розвивалися культура, освіта і церковне життя. Київська держава сягнула вершини свого розквіту, ставши в один ряд із провідними країнами середньовічної Європи.

Інтеграційний момент:

Ярослав Мудрий був слухняним Божій волі і повністю за-

лежав від свого Творця. Пізнаючи Бога, він пізнавав Божу істину. Мудрість полягає в пізнанні Бога і Його задуму для людини. Святе Письмо закликає людей жити в страху Божому й любити Господа всім серцем і всім розумом: роблячи так, людина зростає в премудрості (Пр. 9:10).

4. Цілі інтеграції: «ДОМОВРЯДУВАННЯ»

Учні, вивчаючи матеріали життя та правління князя Ярослава Мудрого Київською державою, повинні зрозуміти, що кожна людина несе відповідальність перед Богом за ту місію, яку Він їй довірив.

5. Конкретна біблійна істина (підґрунтя для мети інтеграції)

Бог підтримує Всесвіт заради Своєї слави і здійснення Свого задуму для творіння. Бог використовує людину для реалізації Своїх планів. Бога не можна заскочити зненацька, у Нього все відбувається у свій час. Тому важливо бути слухняним Божій волі. Кожна людина несе відповідальність перед Богом за ту місію, яку Він їй довірив.

6. План інтеграції: є можливість біблійної інтеграції на всіх етапах уроку.

7. Оптимальний педагогічний прийом до інтеграційного моменту: проблемне питання.

8. Нотатки:

— Ярослав Мудрий був слухняним Божій волі і повністю залежав від свого Творця. Пізнаючи Бога, він пізнавав Божу істину. Мудрість полягає в пізнанні Бога і Його задуму для людини. Святе Письмо закликає людей жити в страху Божому і любити Господа всім серцем і всім розумом: роблячи так, людина зростає в премудрості (Пр. 9:10).

— Особисте застосування: А що на вашу думку є мудрістю? (*Роздуми дітей*.)

— Висновки: Знання потрібно використовувати. Наприклад, всі наші справи і вчинки, як хороші, так і погані, матимуть продовження в наших життях, життях наших рідних, друзів, історії моєї родини, моєї країни, всієї Землі. Якщо це хороші вчинки, правильні рішення, засновані на Істині, то в подальшому це стане благословенням для всіх. А в іншому разі це буде бідною, хворобою, слюзами, прокляттям. Є безліч свідчень на підтвердження цих слів.

Поділися цим із тими, хто про це не знає, а вірить в удачу, всездозволеність і безкарність.

ДОВІРА ДО БОГА СИЛЬНА ЗМІНИТИ СУСПІЛЬСТВО

Урок для 10 класу

Мета: дослідити історію життя Адама та Єви в Еденському саду, розкрити цінність довіри до Божих Заповідей, пізнаючи Божий характер; розвивати критичне мислення, зв'язне мовлення, творчі здібності; виховувати шанобливе ставлення до Бога та Його створіння.

Обладнання: Біблії.

Біблійний вірш: «Я впокоряться люди Мої, що над ними кличеться Ім'я Моє, і помоляться, і будуть шукати Ім'я Мого, і повернуть зо злих своїх доріг, то Я вислухаю з небес, і прощу їхній гріх, та й вилікую їхній Край!» (2 Хр. 7:14).

Біблійна історія: гріхопадіння перших людей (Бут. 3:1–24).

Міжпредметні зв'язки: література, психологія, українська мова.

Словник:

гріх — це дія не за Божою волею;

довіра — це надання простору дій для поведінки інших людей, відсутність контролю з вашого боку.

Ірина Губеня, магістр християнської педагогіки, учитель курсу «Основи християнської етики» 1–11 класу Лебединської ЗОШ І–ІІІ ст. № 1, учитель Біблії УЦХВЕ «Джерело життя» м. Лебедин Сумської обл.

СТРУКТУРА УРОКУ

I. Вступ

Організаційний момент

Вітання. Налагодження контакту з учнями

Учитель. Дорогі учні, мені приємно бути разом із вами, бо час, проведений у роздумах над Божим Словом, формує світогляд, виховує характер і плекає в нашому розумі вічні цінності — любов, доброту, повагу та щирість! Ваша активність робить наші зустрічі цікавими та неповторними! Слава Богові.

II. Мотивація навчальної діяльності

Бесіда

— Дівчата й хлопці! Чи відоме для вас таке уявлення про Бога:

«Бог — спадок. (На дощці). Він був успадкований нашими предками, передавався з покоління в покоління як частина сімейної традиції, пов'язана з минулим. Дуже складно говорити про Нього, як про щось важливе в житті, і як про Того, Кого цікавлять наші питання чи проблеми».

Учитель. Наскільки ви згодні з такою думкою?

(Очікувані відповіді учнів:

— Так, ми не раз чули такі вислови.

— З такими уявленнями не згодні.

— Він любить людей.)

Учитель. Послухайте ще таке уявлення про Бога:

«Бог — це хороший дідусь з довгою бородою. Він перебуває в недосяжності для сучасного метушливого й зайнятого суспільства. Він маленький та повненький, як Дід Мороз. Коли ми йому молимося, то іноді отримуємо те, про

що просимо, і, мабуть, Йому подобається, коли ми молимося в церкві».

— Більшість дітей і навіть дорослих так сприймають Бога. Пригадую, якось на уроці один хлопець із 6 класу з великим сумом у голосі сказав: «Я молився, просив у Нього, але Він мене не почув!...»

— А якби вас попросили дуже коротко розказати про Бога, що б відповіли ви?

(Очікувана відповідь: Бог — це Господь. Він нас створив, щоб любити, і ми любимо Його у відповідь.)

Висновок. Із ваших відповідей я зрозуміла, що більшість із вас мають уявлення про Бога як Творця, але ті, хто має сумніви, впевнена, зможуть сьогодні їх позбутися.

III. Основна частина

Повідомлення теми та визначення мети і завдань уроку

Учитель. Сьогодні ми продовжимо поглиблювати знання про Бога з Першоджерела — Його Слова. Ми з вами будемо читати історію про гріхопадіння перших людей, аналізувати зміст прочитаного, обмінюватися власними думками — зробимо ще один крок уперед до пізнання безмежної любові нашого Господа.

Сприйняття нових знань, формування опорних умінь та навичок

Учитель. Ми знаємо, що вся створена Богом земля була прекрасною, але особливість Божої любові до Адама та Єви виявилася ще й у тому, що Він помістив їх у найпрекраснішому місці — в

Еденському саду і Сам приходив до них у прохолоді дня, щоб спілкуватися з ними, виловити Свою любов.

Фронтальна бесіда

1. Чи були перші люди в Еденському саду щасливими у всій повноті? Чому?
2. Чи зробили особистий внесок Адам і Єва для облаштування щасливого життя в Еденському саду? Що вони створили для щастя?

На підтвердження ваших відповідей звернемося до біблійної історії про гріхопадіння перших людей (Бут. 3:1–24). У тексті ви маєте знайти відповідь на ще одне важливе запитання:

— Коли Єва втратила почуття справжнього щастя?

Читання біблійної історії про гріхопадіння перших людей (Бут. 3:1–24)

(Очікувана відповідь учнів: Єва перестала бути щасливою ще в раю, а не після вигнання, тоді, коли заговорила зі спокусником.)

Роздуми над біблійною історією

— Чому Бог не примушував людей бути слухняними?

— Чому, коли Єва рвала плід, Бог не стримав її руку?

— Чого очікував Бог від випробування Адама та Єви?

— Подумайте, що відчував Бог, коли Єва зривала заборонений плід?

— Чи перестав Господь любити людей?

Робота в групах (не більше 3 хв.)

Об'єднати учнів у дві групи.

Завдання для першої групи:

— Користуючись змістом біблійної історії, з'ясувати, що втратила Єва під час розмови зі змієм у момент спокуси.

(Очікувана відповідь учнів: *почуття щастя та довіри до Бога.*)

Завдання для другої групи:

— З опорою на біблійну історію дослідіть якості Божого характеру та виокремте ті якості, які виявилися в день гріхопадіння.

(Очікувана відповідь: *Творець, Премудрий, Любов, Добрий, Щедрий. А милосердя та справедливості виявилися в день випробування.*)

Висновок. Незважаючи на людську зраду, Бог у Своїй любові незмінний!

IV. Узагальнення та систематизація набутих компетентностей

Учитель. Бог знає слабкість людей, однак цінує нас, бо ми створені за Його образом. Господь поставив милосердя вищим за суд, бо в той самий день, коли перші люди згрішили, Господь пообіцяв людству Спасителя. Тварина, яка померла, стала прообразом смерті Божого Сина — Ісуса Христа. Творець не тільки виявив милосердя та справедливості до людей, але й не перестав про них піклуватися.

«І зробив Господь Бог Адамові та жінці його одягу шкуряну і зодягнув їх» (Бут. 3:21).

— Втрата довіри до Бога та Його єдиної, на той час, заповіді, породила дисгармонію в усіх сферах життя. Обіцяними богами люди не стали і замість блаженства відчули на собі гіркий смак гріха: вини, сорому, смутку та страху покарання.

V. Закріплення знань, виховання характеру**Бесіда**

— Спираючись на знання Божого Слова, яку відповідь дали б ви для тих, хто уявляє Бога, як Діда Мороза?

(Очікувана відповідь: *Бог цінує не тільки всіх людей загалом, але приділяє особливу увагу кожному, як, наприклад, двом людям — Адаму та Єві. Він наш Батько. Ми — Його діти, Його найбільша цінність!*)

— Хто бажає розтлумачити людям їхнє хибне уявлення про Бога як поліцейського, що причаївся на Небесах та тільки й чекає зручного випадку, щоб упіймати того, хто зробив гріх?

(Очікувана відповідь: *Божя реакція в момент гріхопадіння є доказом протилежного уявлення, адже Господь не перешкодив Єві вчинити задумане.*)

Вправління**Складіть коротке повідомлення зі словами довідки.**

Довідка: Творець, любов, світ, людина, турбота, взаємність, здатність, випробування, довіра, почуття, гріх, втрата, милосердя, справедливості.

Доповніть речення (написати їх на аркуші А4).

Божі заповіді для нашого життя є премудрі та... (*досконалі*), вони дані всім людям... (*на добро*).

Через дотримання Його заповідей виявлятиметься моя... (*любов*) та ... (*довіра*) до Нього.

Роблячи добро, я піклуюся про ... (*Божий світ*), доводжу свою любов на ділі, до... та... (*Бога та людей*).

Висновок. Хоча світ, у якому ми живемо, частково втратив свою первозданну красу, усе ж не перестав бути прекрасним та добрим. Адже Бог не позбавив людей Своєї великої гідності — носити Його образ, пізнавати Свого Творця та створений Ним світ: любити, творити, співчувати, допомагати, дякувати та бути милосердними. І якими сильними не були б спокуси, усе ж ми можемо їх перемагати вірою в нашого Спасителя. Бо Його перемога на Голгофі — це наша перемога! А пізнання нашого Творця та довіра до Його заповідей здатні берегти гармонію й у стосунках, і в природі. Бо Господь сказав: **«...як впокоряться люди Мої, що над ними кличеться Ім'я Моє, і поможуться, і будуть шукати Ім'я Мого, і повернуть зо злих своїх доріг, то Я вислухаю з небес, і прошу їхній гріх, та й вилікую їхній Край!»** (2 Хр. 7:14).

Якщо комусь важко повірити в ці слова, то подумайте, чи важко вилікувати наше довкілля для Бога, який із нічого все створив Своїм словом!

Молитва. Господи, щиро дякуємо Тобі за досконалу любов та милосердя! Попри нашу зіпсовану людську природу, Ти близький до кожного з нас. Для нас є великим щастям пізнавати Твій характер і змінюватися в Твій образ.

Допоможи нам, Боже,
Виконати Твої веління:
Турбуватися про ближніх
І наше довкілля!

Інструктаж для виконання домашнього завдання

1. Відновити в пам'яті біблійний вірш (2 Хр. 7:14).
2. Прочитати вірш «Вдячність» Ірини Губені (додаток 1).

— На які роздуми він вас наштотував?

— Напишіть, що таке, на вашу думку, вдячність (3–4 речення).

Вдячність

З глибин віків, із сивого століття
Гукає Бог: «Адаме мій, де ти?
Люблю тебе і радий спілкуватись!
Присядьмо в холодочку, йди сюди!

Лиши роботу — її кінець ні краю!
Продовжиш потім, набери води,
Посидите, Я розкажу вам знову
Все, що цікавить! Сину мій, де ти?»

Чи чув Адам, що Бог прийшов із Неба?
Звичайно, голос Господа він знав.
Чому ж сховалися поміж дерева,
Щоб Бог їх не побачив, не карав?

— Адаме, де ти? Чи з тобою Єва?
Нащо питати? Бог давно все знав!
— Чи ти був не із з того дерева,
Що Я тобі тоді забороняв?

— Не я, а жінка їла, я вже потім...
І не вона погана, а той змії!
Це він нашкодив, бо прийшов, мов злодій!
Навіщо, Боже, Ти його створив?

Ми не хотіли! Чи ж бракує їжі?
Усього повно, аж рясніє сад:
Банани, дині, сливи, апельсини,
Кокоси, ананаси, виноград!

Їмо все вдосталь, що для нас ще треба?
Спасибі, Боже, як же щедрий Ти!
Чи вдячними були Адам та Єва?
Давайте поміркуємо усі...

Здається, вдячні, раді Богу з Неба,
Що Він створив для них такий комфорт!
Прекрасний сад — це справжній рай Едема!
Його Дизайнер — Сам Господь і Бог.

Що ж таке вдячність? Як це пояснити?
Це відповідь на вчинене добро.
Не на словах, що скажуть на язичі,
А з серця, від яких в душі тепло.

Скажімо так: людина, щиро вдячна,
Не радує себе лише одну,
А повертає радість адресату,
Аби приємно було і йому!

Бог чув, як сатана робив рекламу,
І бачив, коли Єва рвала плід,
Як смакувала та несла Адаму.
Чому ж її за руку не спинив?

Як міг стерпіти гіркоту образи
У відповідь на щедрості усі?!
Якби ж хоч привід був засумніватись
У Його щирій і святій любові!

Повірили для ворога, для змії...
Оце так вдячність... Господи прости!..
За що ж для сатани така довіра?
Що захотів до них у сад прийти?

За каплю тої гіркої отрути,
Що викрав віру до Господніх слів...
Вже плач — не плач, а раю не вернути.
Гіркий обман їх душі полонив...

Чи є в цих роздумах для нас щось нове?
Чи ще цікавить нас Едемський сад?
Ловлю себе на думці, як же схожі
Ми на Адама й Єву в котрий раз.

Господь гукає: «Мій Адаме, де ти?
Люблю тебе!» О Господи, прости!
Здається, вдячні Богу за щедроти,
Все ж для подяки треба підрадити!!!

Ірина Губеня

МАРШРУТИ ПІЗНАННЯ НЕОБМЕЖЕНІ

Немає сумніву в тому, що карантин для кожного вчителя став віхою, за межею якої раптово відкрилися нові обрії пізнання зі спектром численних можливостей: реалізація давніх планів, пролонгація ідей, що, за платонівським визначенням, витали в повітрі, а зараз впіймані, як метелики, і не тільки задля того, щоб помилуватися ними, а й внести, мов ентомолог, у свій розділ.

Під час карантину дистанційно навчалися й учителі зарубіжної літератури на очно-заочних курсах підвищення кваліфікації Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Особливу цікавість у курсантів викликало виконання творчих робіт за модулем «Індивідуальний освітній маршрут як засіб самореалізації особистості учня на уроках літератури» під тьюторством С. Ю. Гарної, кандидата педагогічних наук, завідувачки відділу гуманітарної освіти.

Робота за індивідуальним освітнім маршрутом дозволяє:

1. Задовольнити індивідуальні освітні запити дитини (можливість обирати варіанти завдань).
2. Розширити програмний матеріал.
3. Розвивати інформаційні, пізнавальні, самоосвітні компетентності.
4. Змінити роль учителя (учитель — наставник, тьютор, консультант, координатор).
5. Створити умови для особистісного розвитку дитини.

Перевагу «Індивідуальному освітньому маршруту» надає й особливий, дбайливий, осяяний особистістю вчителя підхід як до учня, так і до твору, який вивчають. Щоб згодом учень міг сказати, що саме ця книга, роздуми над нею стали важливою подією в його житті.

Пропонуємо дві залікові роботи вчителів, які виконано після опрацювання модуля «Індивідуальний освітній маршрут як засіб самореалізації особистості учня на уроках літератури».

Індивідуальний освітній маршрут за романом Оскара Вайльда «Портрет Доріана Грея»

Лідія Білозерова, учитель російської мови та зарубіжної літератури (вища категорія, учитель-методист) КЗ «Маріупольська ЗОШ І–ІІІ ст. № 52 Маріупольської міської ради Донецької обл.

Передмова: розмова з майбутнім читачем

Сучасний читач! Сучасний читач!
Ах, скільки у цьому патетики!
Ти хто? У стрибку — прослухач? проглядач?
І що там тобі до естетики?

Забута світлина? Чи здерта емаль —
На вазі старої бабусі?
Що? Оскар? Не той?... А, король якийсь... Вайльд...
Король естетизму... спокуси...

Та все ж... Чомусь з розуму з'їхали всі...
Блукали книжковим, бач, раєм...
Пробач, мій Фейсбук, і мій друг, мій сусід...
«Портрет Доріана»... читаю...

Л. Білозерова

Мій юний друже! Впевнена, що ти вже перегорнув останню сторінку роману, та він тебе не відпускає, як колись мене в далекі студентські роки. Ти поринув — у час? у таємні закутки душі героя (якщо ти її знайшов)? у свою душу?

Загадкова історія... Чи могло таке статися? Не все зрозуміло до кінця? Звісно.

Ось так і буває з хорошою книжкою. Точніше, з її читачем. Не відпускає справжня книжка справжнього читача.

Пригадую, що в юності я тричі поверталася до «Портрета Доріана Грея», у зрілі роки — ще... І зараз... Як у річку Геракліта неможливо ввійти двічі, так саме і в книжку. Ні, книжка залишається незмінною — ти інший. Світлом, досвідом, уявою, почуттями. Завжди.

Ось і мої запитання для тебе — з різного часу, тому позначені різними кольорами. Веселка, але не зовсім легко-важна!

Дивись далі, мій співрозмовнику.

КОЛЬОРОВИЙ ПЛИН ЧАСУ

ЗЕЛЕНИЙ — юність
(питання 1–3)

ФІОЛЕТОВИЙ — мудрі роки
(питання 6)

БЛАКИТНИЙ — зрілість
(питання 4–5)

ЧЕРВОНИЙ — учительське
бачення (питання 7)

Питання 1. Так, Доріан Грей не красень, не красунчик (це дешево). Він — утілення Краси за естетичними принципами Давньої Греції. Він сама досконалість. Як казав Безіл Холлуорд: «І обличчя Доріана Грея колись стане для мене тим, чим був для венеціанців винахід масляних фарб у живопису чи для грецької скульптури — постать Антиноя».

Чи не знайти тобі той взірці краси — скульптурне зображення Антиноя та порівняти з описом Грея? Що так вразило Холлуорда?

«Так, безперечно, цей юнак — з ніжними обрисами яскраво-червоних уст, чистими блакитними очима, золотистими кучерями — був надзвичайно вродливий. Його обличчя чимось таким одразу викликало довіру. З нього промовляла вся щирість юності, уся чистота юнацького запалу. Було очевидно, що життєвий бруд ще не позначив його своїм тавром».

Питання 2. Лорд Генрі. Який блискучий розум! Яка іронія! Витонченість! Кожна його сентенція — перлина. Особливо про красу порівняно з генієм. А які вислови лорда Генрі тобі до душі? Чи бажав би ти з ним посперечатися? Про красу, наприклад? Про кохання? Наведи 4–5 висловів та додай свої роздуми за змістом афоризмів:

Афоризми лорда Генрі

Твої роздуми

Питання 3. Доріан Грей був такий закоханий! З яким запалом він говорив про своє почуття до Сібіл Вейн! І щоб так ураз розлюбити?... Це неможливо! Тут щось не так. Хтось говорить неправду: Грей чи Оскар Вайльд? Тож кому вірити? Чим мотивована така миттєва відроза Грея до Сібіл?

Питання 4. Вічна молодість — вічна спрага. Вічна тема. Вічний сюжет. Який довгий ланцюжок у часі! Пригадай, хто з літературних героїв був одержимий ідеєю «вічної молодості»? І як зупиняв час? (Оноре де Бальзак «Шагренева шкіра», Микола Гоголь «Портрет», Генрік Ібсен «Пер Гюнт»)

Питання 5. Вислів Ф.М. Достоевського про красу, що врятує світ, тепер цитують часто, хоча не кожен знає, у якому контексті. Як ти гадаєш, чи стосується цей вислів краси, про яку йдеться в романі?

Питання 6. Грей ніколи, ні перед ким не звітував за свої вчинки. Це не є природним для людини.

- Зовні — молодий, чи був він молодим у душі?
- Чи згадував колись про Бога? Чи лякав його Вищий Суд?
- Чи пожалкував ти про загублену душу Доріана Грея? Про загублене його життя?
- Хто по-справжньому кохав Доріана?

Питання 7. Французький письменник Андре Моруа давав пораду тим читачам, які бажають опанувати світ літератури. Він пропонував читати за методом розповсюдження світла зірок, тобто поширювати свій діапазон. Ось так: зустрів у книжці, яку читаєш, незнайоме слово чи згадку про іншу книгу, подію, автора — шукай, знайомся, читай, усвідомлюй. Від другої книжки — далі, далі, далі... Усесвіт!

- Які слова, поняття вкарбувалися в пам'ять? Перше, зрозуміло, *естетизм*. А ще?
- Які твори, що якимось пов'язані з «Портретом Доріана Грея», ти плануєш почитати?

Я ВДЯЧНА ТОБІ, МІЙ ДРУЖЕ! МІЙ СПІВРОЗМОВНИКУ! СПРАВЖНІЙ ЧИТАЧУ!

Інна Шумакова, учитель російської мови та зарубіжної літератури (вища категорія, старший учитель) КЗ «Маріупольська ЗОШ І–ІІІ ст. № 29 Маріупольської міської ради Донецької обл.»

Індивідуальний освітній маршрут за повістю Шолом-Алейхема «Тев'є-молочар»

Шалом, любий друже, мир тобі!

Саме так звертається до жорстокого й водночас дивовижного світу, сповненого любові та ненависті, веселощів та сліз, автор повістей про Тев'є-молочара, Шолом-Алейхем. Головні герої цього єврейського письменника — бідні «маленькі люди», які серед важкого злиденного життя оптимістично дивляться в майбутнє, з гумором оцінюють своє становище, вірять у справедливість та мудрість Творця. Тож вирушаймо в подорож життєвими шляхами Тев'є, його родини, єврейського народу. Уважно прочитайте повість Шолом-Алейхема «Тев'є-молочар», познайомтеся з біографією письменника, перегляньте матеріали дистанційного уроку <https://h5p.org/node/722333>. Виконайте завдання, щоб краще зрозуміти життя, людей і себе самого.

Завдання 1. «Міняючи місце — міняєш долю...» (10 балів)

Шукати кращої долі на чужині доводилося не тільки героям Шолом-Алейхема, але й самому письменнику. Після хвилі погромів він разом із родиною покинув рідну домівку. Ознайомся з біографією митця та познач на мапі України міста, де довелося жити Шолом-Алейхему.

На мапі світу позначте країни, куди привела доля Шолом-Алейхема (червоним) та героїв його повісті «Тев'є-молочар» (синім).

Зробіть висновок, чи поділяв письменник долю свого народу?

Як склалася доля єврейського народу на зламі XIX-XX століть?

Завдання 2. «Головне — людина, тобто щоб людина була людиною» (10 балів)

Якою людиною був Тев'є? Випишіть цитати з тексту, які характеризують його ставлення до родини

віри _____

грошей _____

людей _____

тварин _____

роботи _____

життєвих випробувань _____

подарунків долі _____

Доберіть прикметники до словесного портрета Тев'є, відповідь оформіть у вигляді кластера:

Завдання 3. «Прощаю, як ти того просиш» (12 балів)

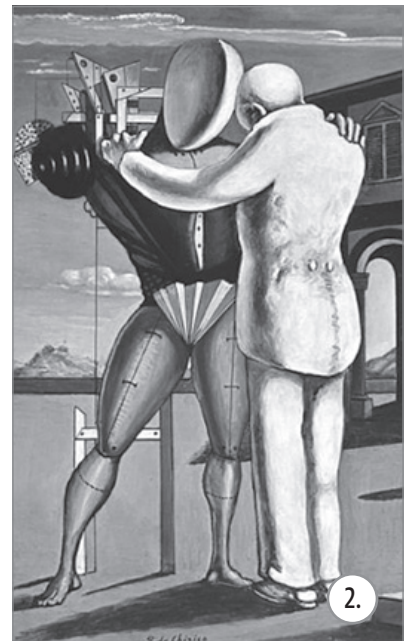
Проаналізуйте епізод повернення Хави:

— Ні, — каже вона, — вона не померла, і вона вже знову твоя дочка, як і була, бо з першої хвилини, як дізналася, що нас виселяють, вона сказала сама собі, що це виселяють нас усіх, тобто її теж. Там, де ми, — так Хава сама сказала мені, — там і вона. Наше вигнання — це її вигнання.

Пригадайте біблійний сюжет про повернення блудного сина. У яких літературних творах вам зустрічалась інтерпретація цього сюжету?

Розгляньте репродукції:

1. Рембрант ван Рейн. «Повернення блудного сина»
2. Джорджо де Кіріко. «Блудний син»
3. Соїчі Ватанабі. «Повернення блудного сина»
4. Ліз Свіндл. «Повернення блудного сина»

Бачення якого з художників поділяєте ви? Поясніть чому.

Чи легко Тев'є пробачити Хаву?

Змодельуйте сучасну інтерпретацію біблійного сюжету про повернення блудного сина.

Завдання 4. «Найкращому коневі потрібен батіг, найрозумнішій людині — порада» (11 балів)

Мова повісті яскрава, афористична, сповнена народного гумору. На згадку про Тев'є створіть збірку з 10 правил його життя, зіставте їх з біблійними заповідями.

Божі заповіді

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- ...

Афоризми Тев'є

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- ...

Риси яких біблійних персонажів утілено в образі Тев'є? _____

Зробіть висновок _____

Завдання 5. «Проказую молитву вголос на гарний мотив...» (12 балів)

Увесь текст повісті пронизаний іноді сумною, іноді веселою єврейською мелодією, вічною, як саме життя. Створіть музичний плейліст до образів головних героїв повісті:

Тев'є _____

Голда _____

Цейтл _____

Годл _____

Хава _____

Шпринця _____

Бейлка _____

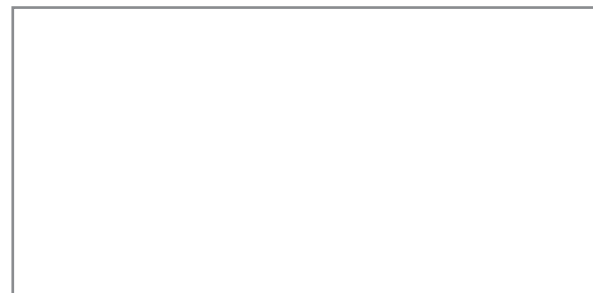
Мотл _____

Які мелодії, сумні чи веселі, переважають у вашому плейлісті? Чому?

Пофантазуйте! Яку мелодію грає скрипаль із картини Марка Шагала?

Виконайте творчу роботу «Палітра життя Тев'є», передайте своє бачення долі Тев'є через кольорові асоціації.

Завдання 6. «Що таке єврей і неєврей? І чому Господь Бог створив євреїв і неєвреїв? А коли Господь Бог уже створив євреїв і неєвреїв, чому вони такі відокремлені одне від одного, чому ненавидять одне одного?» (12 балів)

Проаналізуйте, як історичні події кінця XIX століття відбилися на долі Тев'є, усього єврейського народу? Які випробування чекали на єврейський народ у XX столітті?

Уявіть світ без ненависті. Розкажіть про нього в есе, серед героїв якого обов'язково хай буде Тев'є.

*«Живіть у мирі й радості.
У тяжкі часи допомагайте одне одному.
Допомагайте знедоленим і пам'ятайте моє ім'я —
Шолом-Алейхем — мир вам!»*

НЕБЕСА ОБІТОВАНІ

Мета: систематизувати та узагальнити знання учнів про Небеса, звернувши увагу на практичний аспект теми; розвивати в учнів вміння аналізувати, порівнювати та узагальнювати поняття й факти; розвивати пам'ять, увагу, творче мислення та позитивні емоції; сприяти формуванню в учнів християнського характеру та світогляду.

Обладнання: Біблії; тести; невеликі аркуші паперу або стікери; мультимедійне обладнання; картки з біблійними віршами.

Тип заняття: підсумкове заняття контролю і корекції знань учнів.

Ольга Прокопович,
м. Рівне

Покликуй до Мене — і тоді відповім,
і тобі розповім про велике та незрозуміле,
чого ти не знаєш!

Єр. 33:3

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

Вітання. Налаштування контакту з учнями

[Учитель пропонує учням виконати жартівливу вправу «Ми теж». Після кожної репліки вчитель робить невеличку паузу, під час якої учні вигукують (чи ні) фразу «Ми теж». Вправа допоможе учням зосередитись і бути уважними.]

Вправа «Ми теж»

Я сьогодні був у зоопарку	(Ми теж)
І чимало звірів бачив.	(Ми теж)
Бачив, що верблюд плюється,	(—)
мавпа корчить мордочку,	(—)
сірий вовк кусається,	(—)
на гілках птахи гойдаються.	(—)
Ще я бачив слоненятко:	(Ми теж)
воно схоже на телятко.	(—)
ось такі цікаві звірі!	(—)

Учитель. Молодці, не розгубили свою увагу на перерві!

II. Актуалізація опорних знань учнів

Учитель. А знадобиться вам ваша увага (і, звичайно ж, знання) під час виконання тестового завдання.

ТЕСТ

Виберіть правильну відповідь.

- 24 серпня 2021 року Президент України підписав указ про святкування Дня Української Державності. Коли його святкуватимуть?
 - у день підписання указу
 - щороку 28 липня (у день хрещення Київської Русі)
 - кожного ювілейного року, починаючи з 30-річчя незалежності України.
- Над перекладом Біблії працювали Пантелеймон Куліш, Іван Нечуй-Левицький, Іван Огієнко та інші найдосвідченіші перекладачі. А хто з них отримав Шевченківську премію за новий переклад Біблії?
 - Рафаїл Турконяк
 - Іван Хоменко
 - Іван Пулюй
- Книгу Пересопницьке Євангеліє справедливо називають вершиною українського книжкового мистецтва серед-

ини XVI ст. Уперше в історії східнослов'янського книгодрукування традиційні церковні тексти було перекладено тогочасною українською літературно-писемною мовою. А як ця книга пов'язана з посадою Президента України?

- Президент присягає на Пересопницькому Євангелії
 - Президенту дарують Пересопницьке Євангеліє
 - Президент читає Пересопницьке Євангеліє
- У якій книзі викладено вчення Ісуса Христа?
 - Коран
 - Євангелія
 - Старий Завіт
 - Усі Божі благословення приходять до людини через віру. А скільки разів слово «віра» вживається в Біблії?
 - 13
 - 130
 - 230
 - понад 330
 - Сучасні технології дають можливість перетворювати графіт на алмаз. Проведіть духовну паралель із цим процесом.
 - випробування руйнують людину
 - випробування приводять до внутрішніх змін у людині
 - розумна людина завжди уникає випробувань
 - Люди з погляду християнства...
 - образ і подoba Бога
 - жива, наділена інтелектом істота, суб'єкт суспільно-історичної діяльності і культури
 - рід приматів родини гомінідів
 - Безсмертя людини полягає у...
 - спорудженні собі пам'ятників чи мавзолею
 - співпричасній єдності зі Спасителем
 - народній пам'яті
 - Прочитайте Еф. 2:8–9 і поясніть, як людина отримує спасіння.
 - як заслужений заробіток
 - через благодійність та жертвовність
 - як подарунок від Бога

10. Де взялися Небеса?
- ю) вони існували завжди
 - т) їх створив Бог
 - я) це поетична назва атмосфери
11. Хто є «мешканцями» Небес?
- о) Триєдиний Бог, ангели, душі християн
 - ц) Бог, ангели, інопланетяни
 - д) Бог, ангели, душі всіх померлих людей
12. Яку ціну потрібно заплатити людині, щоб потрапити на Небеса?
- є) «лише постом і молитвою»
 - г) дуже висока ціна, — може не вистачити грошей
 - в) цю ціну сплатив Ісус Христос Своєю смертю на хресті
13. Що людині потрібно робити, щоб потрапити на Небеса?
- м) бути толерантною людиною, з розумінням ставитися до слабкостей (гріхів) інших людей
 - а) вірою покластися на Ісуса Христа як свого Спасителя
 - п) у вільний час чинити добро іншим людям
14. Вилучіть зайве. Що нас чекає на Небесах?
- ж) невимовна, надзвичайна краса
 - з) спілкування з Богом Отцем, Його Сином та Духом Святим
 - к) зустріч з іншими дітьми Божими усіх часів і народів
 - н) біль, страждання і смерть на якісно новому рівні
 - л) безшлюбність
 - р) участь у справах дослідження всього творіння Божого
 - с) прославлення Бога
15. Встановіть відповідність між виразами і виберіть правильну відповідь.
1. Атеїзм	А. Я не знаю, чи існує Бог
2. Монотеїзм	Б. Бог у всьому та усе
3. Пантеїзм	В. Бога немає
4. Політеїзм	Г. Бог один
5. Агностицизм	Д. Є багато богів
- і) 1В; 2Г; 3Б; 4Д; 5А
 щ) 1А; 2Б; 3В; 4Г; 5Д
 ь) 1А; 2Г; 3Д; 4Б; 5В.

III. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. А тепер завдання із «зірочкою»: із букв, що позначають вибрані вами відповіді, складіть вираз. Цей вираз стане підтвердженням правильності виконання тесту. (Дати учням кілька хвилин на складання виразу.) То який же вираз у вас вийшов? Так, справді, «Небеса обітовані».

Чи звернули ви увагу на те, що в тексті, крім завдань, які стосуються, власне, Небес, було чимало завдань «не по темі»? Чому так?

IV. Узагальнення і систематизація знань учнів

1. Учитель. Ще античні мислителі (9800 р. до н.е. — 600 р. н.е., регіон Середземного моря) намагалися сформулювати світогляд людини на основі пізнання реальності. Вважається, що вперше проблему істинності пізнання окреслив Парменід (515–480 рр. до н.е.; давньогрецький філософ і політичний діяч). Оскільки слово «пізнання» («знання») походить від грецького «гносис», то цю філософську течію почали називати гностицизмом, а її прихильників — гностиками. До речі, відомі нам Платон (427–347 рр. до н.е.), Сократ (469–399 рр. до н.е.), Аристотель (384–322 рр. до н.е.), Піфагор (570–497 рр. до н.е.), теж були гностиками. Так ось, гностики вважали, що реальність поділена на дві окремі сфери — духовну і матеріальну. Схематично це можна зобразити так (схему проектувати на екран, після пояснення вчителя учні замальовують її в робочий зошит):

Однак Слово Боже вчить нас інакше.

[Методичні рекомендації.] Для роботи з Біблією роздати окремим учням чи групам учнів картки із вказаними уривками, які у відповідний момент вони зачитують для всіх: Бут. 1:31; Еф. 2:7; Флп. 3:20–21; 1 Кор. 3:11; Евр. 11:16.]

Ви пам'ятаєте історію створення світу? «І побачив Бог усе, що вчинив. І ото, — вельми добре воно! І був вечір, і був ранок, — день шостий» (Бут. 1:31). Бог є Дух, Який створив, крім духовного, ще й матеріальний світ і насолоджувався ним, перебуваючи в ньому. Усе творіння загалом відкриває природу і характер Творця. А людині, Своему особливому творінню, Бог дав ще й особливі повноваження: «управителя» цим творінням і «співтворця» у розвитку прихованих можливостей всього створеного світу і людського суспільства зокрема. Тобто, після створення світу Бог не самоусунувся, а дивним чином продовжує перебувати у світі, керувати ним і працювати (творити), залучаючи до цього процесу людину. Користуючись схематичним зображенням, біблійну (сучасну) реальність можна уявити так:

Хоча після гріхопадіння ситуація кардинально змінилася (усе творіння мучиться, а людина деформувала, пошкодила в собі образ і подобу Бога), однак воля Божа полягає в тому, щоб усі аспекти життя людини і саму людину привести у відповідність із Його задумом.

Отже, чи були в тесті завдання «не по темі»? (Заслухати відповіді учнів.)

2. Учитель. Біблія була написана, щоб показати нам Того, Хто є центром усієї світобудови. Біблія відкриває не тільки Його статус, владу, наміри, але і Його характер. Саме тому Небеса — це атмосфера Божої слави, любові, милості, зцілення (усього, чого б тільки не торкнулись): «...щоб у наступних віках показати безмірне багатство благодаті Своєї в доброті до нас у Христі Ісусі» (Еф. 2:7). Небеса є тією домівкою, до якої повертаються змучені діти Божі після життєвої мандрівки: «Життя ж наше на небесах, звідки ждемо й Спасителя, Господа Ісуса Христа, Який перемінить тіло нашого пониження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі» (Флп. 3:20–21). Отже, без Ісуса Христа немає Небес: «Ніхто бо не може покласти іншої основи, окрім покладеної, а вона — Ісус Христос» (1 Кор. 3:11).

Формування Небес (Царства Небесного) та «мешканців» його почалося на землі, але християни завжди знали, що «вони на землі чужинці й приходьки». «Та бажають вони тепер кращої, цебто небесної (батьківщини — авт.), тому й Бог

не соромиться їх, щоб звати Себе їхнім Богом, бо Він приготував їм місто» (Євр. 11:16).

Це місто — Новий Єрусалим (Об. 21–22), інколи його називають Небесним Єрусалимом — сходило з неба від Бога на нову землю. Так завершується історія болю, страждань і смерті, історія гріха та викуплення та розпочинається нова реальність — вічна історія гармонійних стосунків Бога і Його дітей на оновленій землі, історія, яку задумав люблячий і премудрий Бог. Тобто, Біблія показує нам також і майбутню реальність:

V. Рефлексія набутих знань

1. Учитель. Прокоментуйте, будь ласка, вираз:

- «Якщо ваша мета — Небеса, то разом із ними ви отримаєте і землю. Але якщо ваша мета — земля, то ви не отримаєте нічого» (Клайв Льюїс (1898–1963)).
- «Ходи по землі, а житло майна небі. Погляд свій спрямовуй униз, а душу — вверх. У пекло можна прийти або впасти, хоча цього я не хочу, і не думаєш про це.

На небо ж не можна увійти, коли не хочеш і не думаєш про це» (Св. Філарет (Дроздов) (1782–1867)).
(Заслухати коментарі учнів.)

2. Вправа «Мозковий штурм»

Учитель. У сучасному реальному житті ми часто потрапляємо в неприємні ситуації, нас охоплює тривога або й страх за своїх рідних чи друзів, ми зазнаємо болю та страждань. Як вийти з такої ситуації в контексті знань про Небеса?

[Методичні рекомендації.] Об'єднати учнів у кілька груп. Кожна група має запропонувати 1–2 поради. Учні працюють певний час, тривалість якого залежить від рівня їхньої підготовки.

Заслухати спікерів груп, обговорити їхні поради й записати їх у робочих зошитах. Наприклад:

- Помолитися Богові (про розв'язання цієї ситуації, про мудрість і спокій під час ухвалення рішення).
- Порівняти Небеса і їхню славу з труднощами й тривогами цієї життєвої ситуації.
- Замінювати у своєму розумі образи всіх можливих негативних варіантів завершення цієї ситуації на образи вічності, краси і слави (тепер і в майбутньому).
- Захоплюватися мудрістю Творця, Який усе передбачив для життя на Землі.
- Дякувати Богові за можливість використання результатів технічного прогресу (в медицині, побуті, транспорті тощо) на добро всім людям.
- Вірити; знати і любити Божу істину, яка робить людину вільною.
- Уникати містицизму, ідолянства та окультизму, щоб не давати дияволу влади над нами.

- Попри всі життєві негаразди пам'ятати, що Бог у нашому житті робить значно більше добра, ніж ми на те заслуговуємо.

Примітка. Ці поради й аутотренінг — це не одне і те ж. Оскільки аутотренінг — це метод психологічного розвантаження і зняття нервового навантаження шляхом частого повторення спеціальних оптимістично-мобілізаційних формул; пов'язаний з ідеєю самостійного введення себе в гіпнотичний стан шляхом самонавіювання (Wiki). А поради звертають нашу увагу не на себе, улюбленого, а на іншу, всемогутню Особу, — Отця нашого Небесного, Який реально може допомогти в будь-якій ситуації.]

3. Вправа «Резюме»

[Методичні рекомендації.] На невеликому аркуші паперу учні зазначають, що їх вразило під час вивчення теми, про що обов'язково розкажуть рідним і друзям? На яке запитання хочуть дістати відповідь? Після заняття ці аркуші кладуть учителям на стіл або кріплять до дошки.]

VI. Підсумки заняття

- Цінувати створений Богом світ.
- Правильно виставити для себе пріоритети й дотримуватися їх (Бог, сім'я, держава).
- Розвивати свої особисті якості (інтелектуальні, моральні, соціальні, творчі, фізичні тощо), бо вони необхідні як для цього життя, так і для майбутнього — у Царстві Небесному.
- Бог обіцяє Небеса кожній людині, яка повірить Йому.

VII. Домашнє завдання: скласти синквейн за темою заняття.

Смирення

А вулиці міста — щире золото,
прозорі, як скло.
Об. 21:21

Ісус! Господь! Мій Цар і Друг!
В Тобі життя й благословення.
Мій Утішитель, Божий Дух!
В Тобі черпаю я смирення.

З Тобою відчай перейду:
Глибокі води не затоплять!
Ти знаєш всю мою біду,
Всі сльози, всі страждання й «воплі»...

Хто допоможе, як не Ти?!
До ніг Твоїх я припадаю...
Ти виведеш із тісноти
У веселкову браму Раю.

Випробуванням переплав,
Як плавлять золото в горнилі,
Щоб я була, як чистий сплав, —
У Небесах, а не в могилі.

Відкрию серце і проллюсь
До ніг Твоїх потоком щирим,
Щоб йти з Тобою, Цар Ісус,
По вулицях Єрусалима...

Г. Левицька

ЦЕРКВА ЯК ОТАРА ОВЕЧОК

Галина Левицька,
м. Ізяслав
Хмельницької обл.

Цей матеріал є продовженням теми «Про Церкву Христову», розпочатої в «Слово вчителю» № 3/2021 і розрахованої на декілька уроків у недільній школі, метою яких є:

- показати дітям, як Бог у Своїй мудрості розкриває різні грані спілкування;
- навчити дітей самостійно шукати уривки з Писання, запам'ятовувати та аналізувати їх;
- навчити бачити духовні паралелі в усьому навколишньому світі.

Радимо проводити уроки у формі діалогу, це заохочує учнів до активності та міркування.

У цьому циклі уроків ми заглибимося в особливості життя овець і проведемо духовні паралелі зі стосунками Ісуса Христа як доброго Пастиря та людей як овець Його отари.

Людям, які не визнають себе творінням Божим, таке порівняння видається принизливим, однак той, хто усвідомлює безмірну велич і мудрість Творця та Законодавця Всесвіту, із вдячністю називає себе Його вівцею — об'єктом особливої турботи й опіки.

Пастух і вівці

У Біблії ми часто зустрічаємо слово «пастир», тобто пастух, вівчар (чабан), який пасе вівці. З одного боку, Бог, Який створив усе, добре знає їхні звички, особливості життя та схильності, а також те, що без пастуха овецьки просто не виживуть. З іншого боку, цей образ був зрозумілим і прийнятним для всього єврейського народу, бо вони в роді своєму були пастухами!

Ким був Авраам? Пастухом. Написано: «Аврам був вельми багатий на худобу...» (Бут. 13:2).

А коли до Йосипа в Єгипет прибули його батько та брати, він каже фараонові: «Люди ці — пастухи отари...» (Бут. 46:32). І фараон оселяє їх в землі Гошен, де були найкращі пасовиська в єгипетському краї навіть під час голоду. Фараон наказує Йосипові призначити найкращих пастухів зі своїх братів головними доглядачами над чередами Єгипту! (Бут. 47:6).

Псалом 22, який написав Давид, починається словами: «Господь — то мій Пастир, тому в недостатку не буду, на пасовиськах зелених оселить мене, на тиху воду мене запровадить!» Ким був юний Давид? Пастухом! І хто, як не він, міг краще знати про життя овець та їхні потреби... У цьому псалмі він порівнює себе з овечкою, у якої є Добрий Пастир! Тобто, він називає себе Божою овечкою.

Запитання для обговорення:

- Яка найбільша потреба овецьки? — Мати доброго пастуха.
- Яких овецьок бажає мати пастух? — Слухняних.

Випадок у в'язниці. Історія про те, як один в'язень за віру, коли свідчив іншим про Бога, назвав себе Божою овечкою... А в кримінальному середовищі слово «вівця» має дуже принизливий та негативний зміст. І над ним почали грубо насміхатися. Тоді Дух Святий напоумив його прочитати такий текст: «Коли ж прийде Син Людський у славі Своїй, і всі Ангели з Ним, тоді Він засяде на престолі слави Своєї. І перед Ним усі народи зберуться, і Він відділить одного від одного їх, як відділяє вівчар овець від козлів...» (Мт. 25:31–46). Після цього якийсь час ніхто його не зачіпав, а потім до нього підійшов кримінальний авторитет і сказав: «Розкажи мені про свого Пастиря».

Вода і голос

Бог у Своему Слові досить часто порівнює людей із вівцями. Цим Він підкреслює нашу залежність від Бога, адже овецьки не вміють і не можуть піклуватися самі про себе.

Наприклад, вівці не можуть пити з річки, де дзюрчить вода, але п'ють лише тиху воду. Про це зазначається в 22-му псалмі: «на тиху воду мене запровадить».

Відомий випадок, коли в спекотний день багато овець померли від спраги на березі річки, так і не торкнувшись проточної води. Пастух повинен зробити заводь, щоб вівці могли спокійно попити. З іншого боку, проблема овецьок у їхній нетерплячості, бо коли вони хочуть пити, то можуть напиться з будь-якої калюжі. Від такої гнилої води вони часто заражаються паразитами, потім хворіють і навіть можуть померти...

Ми маємо усвідомити свою залежність від Господа і довіритися Йому, нашому Доброму Пастирю, в кожному дні нашого життя. Якщо ж ми вважаємо, що можемо потурбуватися про себе самі, і все можемо самі, і краще знаємо де і що нам пити, то ми стаємо «неслухняними овецьками», які хочуть напиться з «будь-якої калюжі», замість того щоб слухняно йти за Пастирем до тихих вод. Такою «тихою водою» для нас є Боже Слово. Не пийте з калюж цього світу! (Можна згадати казочку про братика Івасика, який напився водички з копитця і став козликом...)

Вівці потребують постійного нагляду і догляду значно більше, ніж інші тварини! Наприклад, осел без сторонньої допомоги може повернутися додому. Кінь і корова також можуть самі повернутися в домашній хлів. Але вівця або баран, навіть якщо вони 10 років живуть на одному місці, не зможуть знайти свого дому без сторонньої допомоги. Ось чому кожного вечора, коли вівці повертаються з пасовища, пастухові треба зазивати їх додому. І овецьки слухаються голосу свого господаря.

Ісус каже про Себе, що Він — Пастир Добрий! І вівці Його знають Його голос, і за чужим голосом не йдуть. Понад те, Він кличе кожну Свою овечку по імені! (Ів. 10:1–5).

Запитання для обговорення:

- Яку воду не можуть пити овецьки? — Яку швидко тече.
- Що для нас є «тихою водою», яку нам дає наш Добрий Пастир? — Боже Слово.
- Чому овецькам важливо слухатися голосу свого господаря? — Щоб знати, куди йти!
- Чи важливо особисто для тебе знати голос твого Пастиря? Чи ти чуєш Його голос?

Овецьки як власність пастуха

Як ви думаєте, чи є важливою така обставина: чиї вівці пасе пастух? Як ви думаєте, чужі чи свої вівці пастух буде

краще доглядати та оберігати? Так, свої.

Написано: «А наймит, і той, хто не вівчар, кому вівці не свої, коли бачить, що вовк наближається, то кидає вівці й тікає, а вовк їх хапає й полошить. А наймит утікає тому, що він наймит, і не дбає про вівці» (Ів. 10:12–13).

Для того щоб пастух міг придбати собі велику отару, йому необхідно мати великі кошти й дуже багато трудитися для втілення своєї мрії. Ісус, наш Добрий Пастир, теж викупив нас для Себе, щоб ми були власністю Його отари! Ціна цього викупу незрівнянно висока! Це ціна Його життя, ціна Його пролитої крові за кожного з нас! (1 Петр. 1:18–19).

Написано: «Усі ми блудили, немов ті овечки, розпорошились кожен на власну дорогу, і на Нього Господь поклав гріх усіх нас! Він гноблений був та понижуваний, але уст Своїх не відкривав. Як ягня, був проваджений Він на заковення, й як овечка перед стрижіями своїми мовчить, так і Він не відкривав Своїх уст...» (Іс. 53:6–7).

«Ви бо були як ті вівці заблукані, та ви повернулись до Пастиря й Опікуна ваших душ» (1 Петр. 2:25).

Як пастух визначає, що це його овечки?

У кожного пастуха є особливе клеймо, яким він помічає вухо кожної овечки. Так, для овечки це болісна процедура, але це дуже важливо, щоб пастух із певної відстані міг відрізнити свою овечку від чужої.

Проводячи духовну паралель, ми можемо згадати про знаки завіту. Який знак був на тілі потомків Авраама як знак їх кровного завіту з Богом? — Обрізання.

Також у часи Старого Завіту була така процедура, як проколювання вуха раба, який в ювілейний рік міг бути відпущений своїм господарем на волю, але за власним бажанням міг залишитися в домі свого господаря.

У часи Нового Завіту Бог дивиться на внутрішню суть.

По-перше, Він дивиться, чи обрізана крайня плоть нашого серця (Рим. 2:28–29).

По-друге, чи, йдучи за Ісусом, ми несемо свій хрест і чи вмираємо на ньому для своїх бажань? Написано: «А ті, хто Христові Ісусові, розп'яли вони тіло з пожадливістю та з похотями» (Гал. 5:24).

Запитання для обговорення:

1. Яку ціну заплатив Ісус, щоб придбати Своїх овечок? — Це ціна Його власного життя, ціна Його пролитої крові за кожного з нас.
2. Як пастух визначає, що це його овечки? — Клеймо на вусі.
3. Як Ісус визначає, що ми Його овечки? — Він дивиться, чи змінене наше серце (Рим. 2:28–29), чи не живемо ми для себе, для задоволення своїх пожадливістей.

Важливість послуху

Скажіть, кому добре від того, що овечки слухаються свого пастуха? Так, насамперед овечкам. Також добре й пастухові, коли всі його овечки слухняні. Але, на жаль, так не буває, бо на 100 овечок завжди знайдеться хоча б одна неслухняна...

Ось пасуться вівці в загоні, де є всього вдосталь! І знайдеться така овечка, яка починає собі «думати», що там, за огорожею є краща трава, хоча насправді там трава суха й колюча... Але неслухняна овечка шукає собі місцинку, де б то вилізти під загорожею і попастися на волі. І вона навіть не розуміє, що ця «воля» для неї може бути вкрай небезпечною. Вона може наїстися отруйної трави, заплутатися своєю шерстю в кущах, упасти в яму або навіть у прірву, стати легкою здобиччю якихось хижаків... Але пастух усе одно любить цю неслухняну овечку! І буде з терплячістю шукати її. Якщо ж овечка знову буде тікати, то він може застосувати до неї «виховні заходи»: прив'язати одну ногу овечки до її шиї (вона може пастися, але кудись швидко побігти вже не зможе).

Ми вже говорили, що багато чоловіків, які згадуються в Біблії, були пастухами. (Діти називають: Авраам, Яків, брати Йосипа, Мойсей, Давид...)

Скажіть, а хто з жінок Біблії пас вівці? — Рахіль!

Дуже цікаво, і навіть символічно, що ім'я Рахіль означає «овечка».

Як ви думаєте, чи завжди була Рахіль перед Господом слухняною овечкою?

Розглянемо факти з життя Рахілі, записані в Книзі Буття 29–31; 35:16–20.

1. Рахіль пасла овечок, які належали її батькові Лаванові.
2. Сповістила батькові про прихід Якова.
3. Сильно образилася на сестру, яку батько першою віддав Якову за дружину. (Лія по суті в цьому обмані не була винною.)
4. Заздрила сестрі, яка народжувала дітей, а вона — ні! Вимагала в Якова, щоб той дав їй синів, бо інакше вона помре.
5. Не звернулася з молитвою до Бога, а віддала свою служницю Якову, щоб вона народила їй дитину.
6. Звернулася до Бога й нарешті народила сина, якого назвала Йосип. Значення імені «додасть», тобто вона висловила віру, що Бог дасть їй ще дітей.
7. Разом із Лією згодилася йти з Яковом у землю хананську.
9. Украла в батька домашніх божків і не призналася, що вона їх украла!

Болуче запитання: навіщо їй були домашні божки, якщо вона вже пізнала Живого Бога, Який відповів на її молитву?

Яків не знав, що Рахіль їх украла! Він сказав: «При кому ж ти знайдеш своїх богів, не буде він жити». І хоча через хитрощі Рахілі цих божків у неї не знайшли, вона, на превеликий жаль, померла рано, під час народження свого другого сина...

Запитання для обговорення:

Що я сію у власне життя?

«Посієш думку — пожнеш учинок, посієш учинок — пожнеш звичку, посієш звичку — пожнеш характер, посієш характер — пожнеш долю».

Атрибути пастуха: жезл і посох

У 22-му Псалмі написано, що Добрий Пастир «проводить мене ради Ймення Свого по стежках справедливості. Коли я піду хоча б навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого, бо Ти при мені, — Твоє жезло й Твій посох — вони мене втішать!» Щоб напоїти чи привести своїх овечок на чудові пасовиська, пастухові треба провести їх вузькими стежками, або навіть пройти з ними через темні долини. Ця дорога може бути довгою та виснажливою. І на ній можуть зустрітися різні небезпеки: отруйні рослини і хижі звірі, небезпечні урвища та кам'яні обвали, льодяні вітри зі снігом та градом... (Для овечих отар немає таких сучасних підйомників, як ото для людей у горах на лижних спусках. Хоча і там не завжди безпечно...)

Отож, так, як пастух веде свою отару на гірське пасовище, так Ісус, наш Добрий Пастир, хоче вести нас, Своїх слухняних овечок, у Небесну Країну. Цей шлях вузький і небезпечний. Написано: «вузька та дорога, що веде до життя, і мало таких, що знаходять її!» (Мт. 7:14). Тільки дивлячись на Ісуса, чуючи Його голос, ми не зіб'ємся з дороги!

Важливо! Перед тим як пастух поведе свою отару, він сам спочатку проходить цими вузькими гірськими стежинами, через темні долини, крутими схилами, розвідуючи дорогу. Ісус також уже пройшов Сам цієї тернистою вузькою стежиною, якою веде нас за Собою! І Він завжди поряд!

Я «не буду боятися злого, бо Ти при мені!» Це надзвичайно важливо, що ми можемо бути завжди й абсолютно впевненими в Божому захисті та Божій опіці над нами.

Жезл має вигляд дерев'яної палиці, приблизно 1 метр завдовжки, з округлим потовщенням на кінці. Жезл у руці пастуха виконує кілька функцій. По-перше, це зброя, якою пастух майстерно захищає свою отару від диких звірів. По-друге, це засіб для покарання неслухняних овечок, які частенько норовлять відбитися від отари. Пастух кидає свій жезл в таку овечку з певною силою, не з метою вбити чи поранити її, а з метою повернути її в отару! По-третє, за допомогою жезла пастух рахує та обстежує своїх овечок. Вислів «пройти під жезлом» означає, що пастух з допомогою жезла перевіряє стан кожної своєї овечки, бо під шерстяним покровом може ховатися якась проблема вівці.

Посох значно довший, ніж жезл, залежно від росту пастуха, бо він служить для нього насамперед опорою при ходьбі та для відпочинку. Посох має вгорі вигнутий кріюк. Цим кріюком пастух може дістати овечку з ями. Також, коли народжуються маленькі ягнята, пастух за допомогою посоха ставить їх на ніжки біля їхньої мами-овечки; якщо він зробить це руками, овечка, відчувши запах рук, може не прийняти своє дитинча. Посохом пастух може легенько доторкнутися до якоїсь стривоженої вівці, і вона заспокоюється, знаючи, що він поряд і вона захищена!

Жезл та посох символізують Божу владу, Його захист та опіку над нами.

Запитання для обговорення:

1. У кого в Старому Завіті в руці був жезл, що він ним творив Божі чудеса? Знайдіть уривок із Писання, який підтверджує вашу думку. — Мойсей.
2. Що в духовному сенсі символізують жезл та посох? — Божу владу, Його захист та опіку над нами.
3. Подумайте, чи хотіли б ви «пройти під жезлом» Ісуса (згідно з 1 Петр. 2:25).

Стосунки між овечками

Ми детально обговорили важливість стосунків пастуха з овечками та стосунків овечок і пастуха! Але є ще одна площина стосунків, від якої залежить стан усієї отари, — це стосунки між самими овечками. А якщо брати духовну паралель — це стосунки між людьми у церкві, у спільноті. Ці стосунки дуже-дуже важливі, бо отара не може бути отарою, якщо вівці не будуть єдиними в слідуванні за пастухом, єдиними між собою. Так і Церква не може бути істинною Церквою Христовою, якщо люди не будуть єдиними в слідуванні за Ісусом, єдиними між собою!

Овечки в отарі, як і люди в церкві, мають різний життєвий вік, різний життєвий досвід... Одна овечка може бути дуже товстою, інша — худюю; одна — спокійною, інша — дуже активною; одна — сміливою, інша — боязкою... Овечки різні за зовнішністю! Дбайливий пастух, який любить своїх овечок і добре знає їхні поведки, дає їм імена, наприклад: Чорне Вухо, Кудлата, Задерика, Бродяга. (Можна запропонувати пограти в гру «Назви свою овечку».)

Пастух не лише дбає про те, щоб його овечки мали «тиху воду та соковиту траву». Він уважно спостерігає за тим, як овечки поведуться між собою. Наприклад, щоб ті, які перші прийшли до водопою, не скаламутили ногами воду, бо тоді інші не зможуть напиться... Або щоб вівці, які довго пасуться на одному місці й уже не хочуть тут їсти траву, не витоптали залишеної трави. Як кажуть: «І сам не гам, і другому не дам...» Або коли барани воюють між собою за прихильність вівцематки, то вони настільки сильно вдаряються лобами, що можуть поранити одне одного. Пастух ловить цих баранів і намазує їхні голови жиром. І коли вони знову виходять на дуель, то виглядає дуже потішно, коли їхні голови ковзають одна об одну.

Важливо! Овечки, неслухняні своєму пастухові, можуть негативно впливати на інших овець, і це призводить до біди. Наприклад, одна овечка втікає із загону, і її приклад наслідують інші... Або забіякувата овечка починає буцатися й відвойовувати краще місце на пасовищі. Вона може бити навіть малих овечок. Це так би мовити боротьба за місце в отарі, боротьба за владу. Від цього страждають усі овечки, бо вони стривожені й тому не можуть спокійно пастися... Часто пастух змушений карати таку овечку-забіяку!

Цікаво, що коли до овець, які буцаються, підходить пастух, вони починають дивитися на нього й припиняють свої змагання! Духовна паралель: у всіх життєвих ситуаціях насамперед треба дивитися на Ісуса!

Не випадково Бог у Своему Слові порівнює нас з овечками. Ми, люди, часто буваємо, як ті вівці, що розбрилися на свої дороги. Тому нам дуже важливо бути під наглядом Ісуса, Доброго Пастиря! На превеликий жаль, наша людська гріховна натура спілкування з іншими людьми часто будує на гордині та егоїзмі. Властолюбство, жадоба слави, зарозумілість, самоутвердження... Пам'ятаєте, якими словами можна передати людський егоїзм: люби МЕНЕ, дружи зі МНОЮ, щоб МЕНІ було добре! Тобто, моє «Я» стоїть у центрі Всесвіту...

Коли Ісус проводить нас під Своїм жезлом, Він Сам допомагає нам розібратися з нашим егоїзмом. Він допомагає нам вибудувати правильні стосунки з тими, із ким ми маємо спілкування. «Пройти під жезлом» — це значить упокоритися під міцну Божу руку!

Запитання для обговорення

(практична навичка аналізувати Боже Слово):

Чим схожий уривок із Писання 1 Петр. 5:1–11 із Псалмом 22? Поміркуйте разом із дітьми: Пастирство; Божа опіка; Божий захист.

Вірність та жертвність

Пастух, який ревнує про свою отару й любить своїх овець, завжди й за будь-яких обставин готовий захищати їх, навіть готовий віддати своє життя, захищаючи свою отару від негоди чи диких звірів! Найважливіша характеристика доброго пастуха: він люблячий, вірний, надійний, жертвний!

Ісус говорить про Себе: «Злодій тільки на те крадається, щоб красти й убивати та нищити. Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком щоб мали. Я Пастир Добрий! Пастир добрий кладе життя власне за вівці. А наймит, і той, хто не вівчар, кому вівці не свої, коли бачить, що вовк наближається, то кидає вівці й тікає, а вовк їх хапає й полошить. А наймит утікає тому, що він наймит, і не дбає про вівці. Я Пастир Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають» (Ів. 10:10–14). Отже, Ісус — наш люблячий, вірний, надійний, жертвний, Добрий Пастир.

Овечки з іншого двору

Читаємо уривок із Писання Ів. 10:11–18: «Я Пастир Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають. Як Отець Мене знає, так і Я Отця знаю, і власне життя Я за вівці кладу. Також маю Я інших овець, які не з цієї кошари, Я повинен і їх припровадити. І Мій голос почують вони, і буде отара одна й Один Пастир! Через те Отець любить Мене, що Я власне життя віддаю, щоб ізнову прийняти його. Ніхто в Мене його не бере, але Я Сам від Себе кладу його. Маю владу віддати його, і маю владу прийняти його знову, Я цю заповідь взяв від Свого Отця».

Звертаємо увагу на слова Ісуса: «Я знаю Своїх, і Свої Мене знають. Як Отець Мене знає, так і Я Отця знаю...» Повторюється «знаю». Це слово вказує не просто на поверхнєве знання, а на глибоке пізнання того, з ким ти маєш єдність!

Ми вже говорили про важливість єдності між нами та Ісусом, про важливість єдності між нами в Церкві Христовій. А в цих словах, які ми зараз прочитали, ми бачимо ще одну важливу грань: «Як Отець Мене **знає**, так і Я Отця **знаю**, і власне життя Я за вівці кладу» — єдність Ісуса з Отцем. Ісус кладе власне життя за овець, бо Він **знає** серце Свого Батька. Він **знає** Його благу волю для всіх людей, бо Отець бажає, щоб усі люди спаслися й досягли пізнання істини (1 Тим. 2:4).

Далі Ісус говорить: «Також маю Я інших овець, які не з цієї кошари (двору), Я повинен і їх припровадити. І Мій голос почують вони, і буде отара одна й Один Пастир!»

Слово «кошара» означає «двір, дім, житло, палац», тобто місце, де живуть «вівці», — двір; де «вівці» перебувають під захистом — дім, житло; де «вівці» будуть жити вічно — Небесний палац!

Запитання для обговорення:

Як ви думаєте, про яких овець говорить Ісус? Що то за вівці, які належали, чи належать, одній чи іншій кошарі (отарі)? — Найперше, Господь називає Себе Пастирем Ізраїля. Про це багато написано в Старому Завіті. Наприклад:

«Ти провадив народ Свій, немов ту отару, рукою Мойсея та Аарона» (Пс. 76:21);

«Пастирю Ізраїлів, послухай же, Ти, що провадиш, немов ту отару, Йосипа, що на Херувимах сидиш...» (Пс. 79:2);

«Народи, послухайте слова Господнього, і далеко звістять аж на островах та скажіть: Хто розсіяв Ізраїля, Той позбирає його, і стерегтиме його, як Пастир отару свою!» (Єр. 31:10).

Тобто, вівці Господнього двору, які належать Доброму Пастирю, — це євреї, яких Він Сам відділив для Себе від усіх народів землі.

Але Ісус говорить: «Також маю Я **інших** овець, які не з цього двору...» Це язичники, люди, які належать до інших народів, до різних національностей, які говорять різними мовами.

Важливо! У Бога немає упередженого ставлення до людей різних національностей, мовляв, люди цієї національності можуть спастися, а цієї — ні. Так на початку думали Ісусові учні-євреї, що Ісус — Спаситель лише для них... Але Господь дав одкровення Петрові щодо язичників, що вони теж наслідують спасіння через віру в Ісуса Христа (Дії 10).

В Єрусалимському храмі був «двір язичників». Отож Ісус каже: «Я маю інших овець, які не з цього двору, і бажаю, щоб вони теж почули Мій голос, щоб була одна отара: разом і євреї, і люди з усіх народів землі!»

Зараз, у наш час, дякувати Богові, у Господа єдиний двір, до якого належать «вівці» з євреїв та язичників. І в стосунках між цими «вівцями» не має бути ніякого самозвеличування, але істинна братерська любов.

Висновок. Надзвичайно важливо не лише знати, що в нас є Добрий Пастир, який водить нас до тихих вод та на зелені пасовиська, але й бути слухняними овечками в кожному дні нашого життя, в кожній нашій думці та в кожному вчинку.

Джерела

Келлер Ф. Добрий пастир: Псалом 22 з погляду чабана [Електронний ресурс] // Ф. Келлер. Добрий пастир. — Режим доступу: http://www.e-istina.org/downloads/pdf/Dobryi_Pastyr.pdf (дата звернення 03.08.2021). — Назва з екрана.

Співрозп'яття

Я шукаю стежину до раю,
А стежина веде через хрест!
Я для себе сьогодні вмираю,
Бо Ісус і помер, і воскрес!

Умираю для гордоців, ліні,
Для образи та нещасливих,
Умираю для жалю й старіння,
Для неправди, заздрості, мщення...

Умираю для гніву та злості,
Для бажання вхопити чуже,
Для бажання «помити кості»
Й полоснути словом-ножем...

А душа умирати не хоче,
Намагається злізти з хреста...
«Пожалій себе» — думка тріпоче,
І жаліються людям уста...

Підкрадається хитро лукавий:
«Подивись! Скільки в світі спокус!»
Не дивлюся! Бо маю я право
Укріплятись Тобою, Ісус!

О Господь! Мій Спаситель і Батько!
Я любов Твою спрагло п'ю...
Ти мій Пастир. Тобі, як ягнятко,
Довіряю я душу свою!

Г. Левицька

Чотири свічки Адвенту

Свічка Надії Пророцтво про прихід Христа

*На сцені темно. На екрані — зоряне небо.
Звучить ніжна музика.
Біля вогнища сидить чоловік, з намету визирає хлопчик.
Починається діалог:*

Син. Тату, ти тут? Мені страшно, я прокинувся, а тебе немає! Що ти робиш?

Батько. Сину Даниїле, ходи сюди... Сідай ось тут, біля мене... Дивись!

Син. Ух ти! Як гарно! Тату, а що там далі, за зорями?

Батько. Там живе наш Адонай, Бог Саваот.

Син. Він так далеко?

Батько. Далеко... Але колись був так близько з людьми, поки вони не згрішили в Едені. Сину, але Він знову прийде до нас, Він обіцяв. Ось послухай, ще в першій книзі Тори Він сказав, проклинаючи змія:

Виходить перший пророк, цитує текст.

Пророк 1. «І Я покладу ворожнечу між тобою і між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту» (Бут. 3:15).

Син. Що це значить, тату?

Батько. Що прийде Месія, і Він переможе древнього змія.

Син. А це точно, що Він прийде на землю?

Батько. Так, Даниїле, так. Бог багато разів говорив про це у Своему Слові. Слухай далі, пророк Ісаїя у 7-му розділі сказав:

Виходить другий пророк, цитує текст.

Пророк 2. «Тому Господь Сам дасть вам знака: Ось Діва в утробі зачне і Сина породить, і назвеш ім'я Йому Еммануїл» (Іс. 7:14).

Батько. А у 9-му розділі так написано:

Пророк 2. «Народ, який в темряві ходить, Світло велике побачить, і над тими, хто сидить у краю тіні смерті, Світло засяє над ними!.. Бо Дитя народилося нам, даний нам Син, і влада на раменах Його, і кликнута ім'я Йому: Дивний Порадник, Бог сильний, Отець вічності, Князь миру!» (Іс. 9:1,5).

Син. А скоро це станеться, тату?

Батько. Так, сину, скоро Він прийде. Пророцтво про Його прихід проголосив Сам Бог відразу після гріхопадіння! Воно, як світлий промінь посеред мороку темряви, принесло надію нещасним людям.

У Писанні понад триста разів пророки звіщали про Надію, про прихід Спасителя!

Сьогодні, сину, ми запалюємо першу свічку, свічку Надії. От зараз її і запалимо. *(Запалює першу свічку.)* Подивися на це світло. Воно має нам нагадати, що в гріховній темряві, через пророків, Бог постійно нагадував, що прийде Надія, прийде Світло, яке відновить усе втрачене і найголовніше — поверне втрачене життя!

Істинне Світло, Яке прийшло у світ у час Різдва, і є виконанням усіх сотень пророцтв!

Ісус Христос приніс світло, яке змінило життя людей!

Батько і син виходять, умикається світло, музика ще деякий час продовжує звучати й поступово стихає.

Свічка Миру

Світло пригашене, на екрані — відеоряд із кадрів про воєнні дії та їхні наслідки. Звучить тривожна музика, яка поступово стихає, лунає голос ведучого.

Ведучий. Війна — слово, наповнене таким болючим змістом.

Війна — це знищені життя, випалені землі, зруйнована інфраструктура, зламані долі, сирітство, тортури, голод, епідемії, інвалідність, посттравматичний синдром...

Скільки людина живе на землі, стільки вона і воює. Світ знає громадянські, визвольні, гібридні, вітчизняні, тотальні, інформаційні, торгові та холодні війни.

І скільки б дипломати, політики й прості громадяни не говорили про мир, та з року в рік людина лише вдосконалюється в мистецтві війни та видах озброєння.

Сьогодні ми можемо говорити про різні причини виникнення конфліктів: боротьба за владу, території, корисні копалини, прагнення реалізувати хворобливі амбіції про все-світнє панування.

Та Слово Боже вказує нам на істинну причину будь-якої агресії чи ворожнечі:

Читець. «Звідки війни та сvari між вами? Чи не звідси, від ваших пожадливоростей, які в ваших членах воюють? Бажаєте ви та й не маєте, убиваєте й заздрите, та досягнути не можете, сваритеся та воюєте, та не маєте, бо не прохаєте, прохаєте, та не одержуєте, бо прохаєте на зло, щоб ужити на розкоші свої. Перелюбники та перелюбниці, чи ж ви не знаєте, що дружба зо світом — то ворожнеча супроти Бога? Бо хто хоче бути світові приятелем, той ворогом Божим стається» (Як. 4:1–4).

Ведучий. Утративши мир із Богом в Едені, людина запалила вічний вогонь війни, який то розгорається, то пригасає. Гріховна природа людини не здатна не ворогувати. Якщо ви думаєте, що ви ніякий не загарбник, нікого не вбили і війна вас не стосується, то ви глибоко помиляєтеся. Є війни, про які не говорять у новинах, але вони не менш виснажливі й на них теж гинуть: довіра, дружба, тепло стосунків, шлюби, нервові клітини. Війна близько до кожного з нас, і бойові дії розгортаються і точаться в домівках пересічних громадян мало не щодня.

Змінюється музика. На сцену виходять люди.

1 локація — подружня пара

Ведучий. Де знайти мир, коли розпечені кулі болючих і образливих слів ранять серця, убивають любов і роблять шлюб нестерпним?

Чоловік. Твоїм борщем тільки свиней годувати!

Дружина. Ти так говориш, бо сам ні на що не здатний! І як я могла вийти за такого невдачу!

2 локація — батько і дитина

Ведучий. Своє роздратування, лють і безсилля батьки часто виливають на дітей, травмуючи їхні тендітні душі та тіла, спотворюючи біблійну істину про виховання та дисциплінування. Їм треба мир.

Батько. Ах ти, малий негіднику! Я навчу тебе слухатися батька! *(Замахується паском на дитину).*

3 локація — друзі

Ведучий. Через дрібні суперечки, нетактовність і грубість щира дружба стає пережитком минулого. Мир порушується.

Подруга 1. Насте, Насте, мені потрібна твоя допомога!

Подруга 2. Аню, хіба ти не бачиш, що я зайнята?

Подруга 1. Це терміново!

Подруга 2. У тебе завжди все терміново!

Подруга 1. Усе, я більше ніколи не буду до тебе звертатися!

4 локація — солдат

Ведучий. Виконання військового обов'язку — складна справа, солдати втрачають мир, часто терзаються докорами сумління і посттравматичним розладом.

Солдат. Я вбивав людей, я ховав товаришів! Як мені жити далі?!

5 локація — душевнохвора (біла сорочка, кола під очима)

Ведучий. Миру з самим собою шукають безліч людей по всьому світу. Депресія, біполярний розлад, неврози, суїцидальні нахили руйнують людську особистість, прирікаючи її на дисоціальне життя та муки душі.

Хвора. Який сірий цей світ! Самотність... Тривожні думки розривають мій мозок... Як би покінчити з цим?

Змінюється музика.

Ведучий. Чи є надія для світу досягнути миру?

Прийшла визначена година й маленьке місто Вифлеєм виконало призначену задумом Всевишнього місію: там завітала свічка Миру. *(Запалює другу свічку.)*

Читець. Євангелія від Матвія 2:6: «І ти, Вифлеєме, земле Юдина, не менший нічим між осадами Юдиними, бо з тебе з'явиться Вождь, що буде Він пасти народ Мій ізраїльський».

Книга пророка Ісаї 9:6-7: «Бо Дитя народилося нам, даний нам Син, і влада на раменах Його, і кликнуть ім'я Йому: Дивний Порадник, Бог сильний, Отець вічності, Князь миру. Без кінця буде множитися панування та мир на троні Давида й у царстві його, щоб поставити міцно його й щоб підперти його правосуддям та правдою відтепер й аж навіки, ревність Господа Саваота це зробить!»

Ведучий. Він прийшов, щоб примирити нас з Отцем Небесним, і хоч це далось Йому нелегко, та Він зробив це з великої любові до нас.

Читець. Книга пророка Ісаї 53:5: «А Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був, кара на Ньому була за наш мир, Його ж ранами нас уздоровлено!»

Христос проходить повз кожну людину, доторкається до неї — і відбувається переміна.

1 локація: «А ви один до одного будьте ласкаві, милостиві, прощаючи один одному, як і Бог через Христа вам простив!» (Еф. 4:32).

2 локація: «І приверне він серце батьків до синів, і серце синівське до їхніх батьків, щоб Я не прийшов, і не вразив цей край прокляттям!» (Мал. 4:6).

3 локація: «Послухом правді очистьте душі свої через Духа на нелицемірну братерську любов, і ревню від щирого серця любіть один одного» (1 Петр. 1:22).

4 локація: «Прийдіть, і будемо правуватися, говорить Господь: коли ваші гріхи будуть як кармазин, стануть білі,

мов сніг; якщо будуть червоні, немов багрянниця, то стануть мов вовна вони!» (Іс. 1:18).

5 локація: «Прийдіть до Мене, усі струджені та обтяжені, і Я вас заспокою! Візьміть на себе ярмо Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий, і знайдете спокій душам своїм» (Мт. 11:28–29).

Завершення

Ведучий. Чи стало спокійно у світі з приходом Христа? Чи припинилися бойові дії в різних куточках планети? Певно, що ні. Бо мир приходить лише до тих, хто щоденно визнає своїм Князем Миру Господа Ісуса.

Ми все ще на війні, але маємо надію: Цар миру скоро повернеться, щоб встановити вічне панування: «Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ» (Ів. 14:27).

Свічка Радості

У залі приглушене світло. Звучать єврейські мотиви, відео «Життя єврейського народу», або «Краєвиди Вифлеєма».

Читець. Палестина... Єврейський народ під тягарем римської влади. Релігійні вожді пишаються власним впливом і заохочують народ до виконання постанов. Митники охоче збирають податки для окупантів зі співвітчизників. Переважна більшість живе повсякденними клопатами: жінки ходять до колодязя по воду, печуть хліб, виноградарі зрізають нагріті сонцем грона й азартно наповнюють нові міхи молодим вином, пастухи випасають овець, жінці збирають збіжжя, зерно днів перемелюється жорнами історії...

Кесарю Августові спадає на думку зробити перепис населення. І де йому, цьому гордовитому володарю Риму, знати, що і він став маленькою частинкою великого Божого плану, спонукавши Йосипа і Марію йти до Вифлеєма...

Вифлеєм. Батьківщина Царя Давида, містечко в Обітованій землі, що стало місцем утілення Таємниці, захованої від віків. Бет-Лехем, дім хліба, де впало зерно, яке стане Хлібом Життя.

Музика змінюється на спокійну, тиху. До багаття підходять три пастухи, старий пастух сідає біля вогню.

Пастух 1 (старий). О, як добре відпочити! Цілий день спина докучає, і ноги крутить... Старий я вже стаю, сили не ті...

Пастух 2. Так, нелегка в нас робота, багато часу йде на пошуки хороших пасовищ для овець і тихих водних потоків... А ще догляд за тваринами, стрижіння, пошук тих, хто відбилися від гурту.

Пастух 3. А розкажіть нам якусь історію цікаву з вашого життя, може, якусь таємницю відкриєте, чи молодість згадаєте.

Пастух 1. Чому б і ні, розповім. Є в мене історія, яку ще батько мені розповідав. Колись, коли я був малий, прокинувся я вночі, дивлюся, а тата немає. Я злякався, виліз із намету, щоб подивитися, де він. Батько сидів біля вогню, дивився на зоряне небо й певно молився.

Побачив мене, обійняв і розповів мені історію, яка запала мені глибоко в серце. З нею я прожив усе життя чекаючи...

Пастух 3. Кого? Кого ти чекаєш? Про що розповідав тобі батько?

Пастух 1. Розповів мені тато про те, що колись людина жила в прекрасному Едені, але, впавши в гріх непослуху,

втратила мир із Богом. Бог вів Свій народ через поневолення і через визволення, являв Свої діла на нашому народі, дав Свої заповіді, але ніщо не змогло змінити зіпсуте серце. Нема в нас сили духу жити праведно — історія нашого народу доказ цього. Але Божа милість велика, Він не покинув нас без надії і пообіцяв послати Месію, який має врятувати нас від гріхів! О, як би я хотів побачити нашого Визволителя! Але час минає, я постарів, а Його все немає і немає... Уже й сумніви підточують мою надію.

На екрані вмикається відео сходу зорі.

Пастух 2. Мені здається, чи якимось небо просвітліло? До світанку ще ж далеко...

Пастух 3. І я бачу якесь дивне сяйво! Що це?!

Лунає потужна, урочиста музика. З'являється ангел. Пастухи падають ниць.

Читець. «Аж ось Ангол Господній з'явився коло них, і слава Господня осяяла їх. І вони перестрашилися страхом великим, та Ангол промовив до них:

Ангел. «Не лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім, бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь. А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме».

Читець. І ось раптом з'явилася з Анголом сила велика небесного війська, що Бога хвалили й казали:

Ангели. «Слава Богу на висоті, і на землі спокій, у людях добра воля!» (Лк. 2:9–14).

Лунає пісня прославлення «Хори ангелів». Ангели ідуть зі сцени.

Пастух 1. Господи, невже я дочекався Твоїх відвідин! Моя надія не була марною!

Пастух 2. У моєму серці ніби горить свічка Радості, така тепла і всеохоплива! (Запалює третю свічку.)

Пастух 3. Друзі, біжімо до Вифлеєма! Побачимо це диво, про яке нам сповіщено! Поклонимось Царю Месії!

Всі разом. Так, ходімо, ходімо!!!

Пастухи ідуть зі сцени.

Свічка Любові

Звучить мелодія пісні «Тому, хто біля тебе, дай любов». На екрані — картинка Love is...

Читець. Пам'ятаєте, колись були популярними жуйки Love is... з милими, кумедними картинками, які пояснювали нам, що таке любов?

Можливо, хтось думає, що любов — це тахікардія в грудах, метелики в животі, сердечки, м'які іграшки й цукерки? Але в нашому складному вирі людських стосунків та емоцій це було б занадто просто.

Тому поміркуймо про істинне значення любові, яке ми зустрічаємо в Біблії.

Звучать різдвяні мелодії. На сцену почергово піднімаються люди.

1. Голос (жін.). Любов — це радіти успіхам іншого.

Дві художниці розглядають картину однієї з них. — Яка чудова картина в тебе вийшла! Яка гра світла і тіні. Як багато праці в неї вложено! Молодець!

— Дякую, дорога! Твоє визнання цінне для мене.

Голос (чол.). «Любов не заздрить, любов не величається, не надимається» (1 Кор. 13:4).

2. Голос. Любов — це прагнути до миру й бути готовим простити.

Два хлопці в спортивних формах, один із перемотаною ногою.

— Друже, вибач, що на тренуванні зіграв не за правилами й травмував тебе.

— Та з ким не буває, усе гаразд, брате. Не гніваюсь на тебе.

Голос. «Терпів один одного, і прощайте собі, коли б мав хто на кого оскарження. Як і Христос вам простив, робіть так і ви!» (Кол. 3:13).

3. Голос. Любов — це помічати та приймати інших.

Дві подружки спілкуються, раптом помічають самотню дівчину.

— Яке класне спілкування сьогодні було! І тема така актуальна — про любов!

— Так, справді. Може, ще прогуляємося, в Макдоналдз зайдемо.

— Ходімо! О, дивися, якась новенька стоїть. Підійдімо, познайомимось.

— Привіт! Я Віка.

— А я Аня!

— Мене звати Іра. Дякую, що підійшли, я тут у вас вперше.

— Ми збиралися прогулятися в Макдональдз. Ходімо з нами.

— З радістю!

Голос. «Приймайте тому один одного, як і Христос прийняв нас до Божої слави» (Рим. 15:7).

4. Голос. Любов — це бути готовим допомогти.

Мама несе важкі сумки, син підбігає допомогти.

— Ох, які важкі ці сумки! Руки обриваються.

— Мамо, я тобі допоможу!

— Дякую, синочку!

— Дякую, мамо, що ти турбуєшся про нас.

— Мені це в радість.

Голос. «І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господеві, а не людям» (Кол. 3:23).

5. Голос. Любов — це турбота про благо ближнього.

Чоловік чекає дружину на зупинці, поглядає на годинник, вона підбігає до нього:

— Привіт! Вибач, що затрималася, декілька маршруток не зупинилося на зупинці.

— Ого, які в тебе холодні руки!

— Зранку поспішала й забула вдома рукавички.

— Дай погрію ручки. Візьми мої рукавиці.

— Дякую, любий, я така рада, що ти в мене є.

Голос. «Любов не шукає тільки свого» (1 Кор. 13:5).

6. Голос. Любов — це готовність відгукнутися на чужу потребу.

Медсестра виходить на сцену, втомлено знімає маску й шапочку.

— Ох, яке важке було сьогодні чергування, за цілу ніч очей не зімкнула.

Дзвонить телефон:

— Привіт, Людочко.

— Привіт.

— Вибач, що турбую, чи не могла б ти поставити крапельницю моїй бабусі? У неї серце прихопило, а в стаціонар зараз складно пробитися.

— Так, звичайно, я приїду, тільки скинь мені на вайбер адресу і які ліки вам призначено.

— Добре. Дуже дякую.

Голос. «Служить один одному, кожен тим даром, якого отримав, як доморядники всілякої Божої благодаті» (1 Петр. 4:10–11).

Ця картина людських стосунків була б неможливою без найбільшого вияву любові на землі — жертви Ісуса Христа за наші гріхи. Ця любов робить людину здатною любити інших, звільняє від гріхів, забирає самотність і холод з душі, дає надію на Небеса.

Звучить мелодія пісні «Любов у долонях».

7. Людина, понуривши голову, сидить у кріслі.

— Ось і догорає свічка мого життя... Ніколи не думав, що опинюся в такому похмурому місці, нікому не потрібний, немічний... Стіни хоспісу такі холодні й бездушні.

Спогади, наче картинки, змінюються в моїй голові. Як мало я любив, як мало любили мене. Хочеться зачепитися за щось обнадійливе...

Ось! Ось світлий спогад із мого дитинства: бабуся, стара, з пожовклими сторінками Книга і чудні слова: «Так бо Бог полюбив світ...»

Якщо «світ», то виходить і мене полюбив?

Нікого поруч нема, а якби був, то теж байдуже...

Звучить мелодія пісні «О, Благодать».

— Господи, помилуй мене грішного, прийми у Свої оселі! Прости окаянного — усе життя змарнував! Але надіюсь на Твою любов. Амінь.

Я вірю, що Ісус помер за мене, вірю, що прощений, радію, що тепер Він зі мною і я вже скоро зустрінуся з Ним.

Голос. «Любов Божа до нас з'явилася тим, що Бог Сина Свого Однородженого послав у світ, щоб ми через Нього жили» (1 Ів. 4:9).

Читець. З приходом Христа світ освітила свічка надзвичайного вияву любові Отця Небесного. *(Запалюють четверту свічку.)*

Любляче серце Бога в повноті відкрилося людям у народженні, самовідданому служінні та хресній смерті Сина.

Хтось прийняв цю жертвну любов усім серцем і тепер живе і дихає нею, а хтось просто користується загальною благодаттю, як чимось належним.

Любов — це захоплива діяльна заповідь Божа, яка стосується всього спектру людських стосунків. Вона зцілює сердечні рани, будує мости, а не стіни, примиряє непримиренне.

Вона великодушна, терпляча, співчутлива, лагідна, не заздрісна, не гнівлива. Коли ми любимо — ми віримо. Коли ми любимо — надія жива. Це більше, ніж емоція, це вище почуття, яке черпає натхнення в Бога, суть Якого — любов!

*Матеріал підготували
Олена Корнійчук, Віра Муляр,
м. Рівне*

ВИСТАВКА ЖИВОПИСУ «ЖИТТЯ ІСУСА ХРИСТА»

Микола Нікітін проводить екскурсію на Майдані Незалежності в м. Рівне

Людина, створена за образом і подобою Бога, несе в собі дивовижний дарунок Творця — іскру творчості. Хто в дитинстві не малював, не складав віршів, не підбирав мелодій? Але є люди, у яких ця іскра розгоряється особливо яскраво, і тоді постають твори, які знає не лише автор і його найближче оточення, але весь світ!

Сьогодні ми хочемо познайомити вас із доволі популярним і ефективним методом благовістя — виставкою живопису «Життя Ісуса Христа у творах мистецтва».

Сама ідея створення пересувної виставки не нова. З історії нам відомо про художників-передвижників, які в кінці XIX — на початку XX століття взяли на себе духовно-просвітницьку й морально-виховну місію й організували близько 50 безкоштовних виставок картин у різних містах Російської імперії.

Багато художників зі світовим іменем знаходили натхнення на сторінках Біблії, чимало з них писали картину на євангельські сюжети, відображаючи сцени земного життя найвеличнішої постаті світової історії — Божого Сина Ісуса Христа, який прийшов на землю, щоб узяти на Себе людський гріх і стати Спасителем усіх, хто повірить і прийме Його.

Тож організатори виставки ставлять перед собою завдання за допомогою картин розповісти про життя Спасителя, познайомити з Його вченням, зацікавити відвідувачів біблійною історією, наблизити їх до Бога.

За допомогою сучасних технічних засобів виготовити копії картин не так уже й складно, знайти інформацію про художників та історію написання полотен не важко, отримати дозвіл на розміщення експозиції в наш час у нашій вільній Україні теж не проблема. Звичайно, для цього треба докласти певних зусиль, але ось — усе готово. І починається найважливіше: візуальне сприйняття художнього образу, знайом-

ство з біблійним сюжетом, їхнє переломлення з сучасними подіями й особистими переживаннями... Коли екскурсію проводить людина, яка пережила особисту зустріч з Ісусом Христом, серце якої палає любов'ю до Спасителя й бажанням розповісти про Нього всім навколишнім, відбувається дивовижне: гамірливі школярики замовкають, старшокласники замислюються, хтось змахе сльозу, хтось засипає запитаннями — і ніхто не залишається байдужим!

Міжнародна громадська організація «Надія — людям» перейняла досвід роботи з виставкою картин у Донецького БФ «Благовіст», який започаткував її ще в 1990 році, а 2013 року передав картини для показу в Рівненській області. Тоді саме вийшов указ президента України про організацію і проведення заходів святкування в Україні 1025-річчя хрещення Київської Русі, тому виставку радо зустрічали в навчальних закладах, музеях, будинках культури тощо.

Захоплені відгуки відвідувачів виставки, а також подальші події в історії нашої держави спонукали нас започаткувати самостійний аналогічний проєкт. 2017 року були виготовлені перші 10 картин і співробітниця відділу християнської етики Руслана Ковальчук розпочала проведення виставок усюди, куди її запрошували. Невдовзі це служіння підхопила біблійна церква «Община Доброго Пастиря» м. Рівне. Працівник місії Микола Нікітін з групою молоді почали виходити з виставкою на вулиці міста. Наступним кроком стало проведення турів по Україні.

Колекція поповнилася новими картинами. На сьогодні є можливість організовувати, крім загальної виставки, окремі тематичні експозиції на різдвяну й пасхальну тематики. З переліком наявних копій можна ознайомитися на кольоровій вкладці.

А зараз кілька запитань до постійних екскурсоводів — Руслани Ковальчук і Миколи Нікітіна.

1. Де й кому вам доводилося показувати картини? Скільки відвідувачів було?

Руслана Ковальчук. Найпершу виставку картин Господь дозволив показати в Рівненському обласному краєзнавчому музеї для учнів загальноосвітніх шкіл міста за сприянням заступника начальника міського управління освіти Катерини Іванівни Сичик. Директор музею Олександр Степанович Булига виділив для нас виставкову залу, куди педагоги приводили учнів для перегляду виставки.

Проходив час, по місту про картини пішов позитивний відгососок, і нас запросила Рівненська обласна бібліотека для молоді. Згодом отримали дозвіл від керівництва обласного управління освіти на проведення виставки картин у загальноосвітніх школах області. Зазвичай таку виставку відвідують усі учні школи, з 1 по 11 клас.

Оскільки МГО «Надія — людям» співпрацює з Рівненським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, то виставку картин показували також і для педагогів, які проходили курси підвищення кваліфікації.

За роки проведення виставки Добру Новину почула велика кількість учнів та педагогів. Дав би Бог, щоб те, що почули люди про Ісуса Христа, послужило їм на спасіння.

Микола Нікітін. За це літо ми відвідали більш як 20 міст України. Це — Київ, Вінниця, Калинівка, Умань, Одеса, Чорноморськ, Дніпро, Маріуполь, Запоріжжя, Полтава, Харків, Львів і багато інших. Приблизно 2–3 дні в кожному місті. Загалом охопили до 5 тисяч людей. Ми бачили, що потім ці люди через соцмережі показували фото з нашої виставки своїм друзям, а ті, можливо, передавали далі.

2. Що більше захоплює людей: художні образи чи біблійні історії? Пригадайте кілька найяскравіших відгуків?

Руслана Ковальчук. Під час виставки учнів та педагогів більше захоплюють біблійні історії та інформація про написання полотен. Усі присутні під час виставки слухають дуже уважно, в декого на очах з'являються сльози. Навіть найнеслухняніші вихованці біля картин ніби завмирають, коли вдивляються в сюжети.

Мені не раз здається, що через картини Господь торкається сердець слухачів незалежно від їхнього віку. Адже в Слові Божому написано: «...бо Бог бачить не те, що бачить людина: чоловік бо дивиться на лице, а Господь дивиться на серце» (1 Сам. 16:7).

Микола Нікітін. На мою думку, людей більше торкається євангельський сюжет. І що я помітив, вони шукали вихід на свої життєві ситуації. Дехто залишався, щоб поговорити, помолитися. Ми могли спрямувати їх на євангельський шлях.

Наприклад, у Києві жінка прослухала всю екскурсію, а вкінці каже: «Я хочу покаятися. Можна помолитися разом із вами».

У Маріуполі наші бесіди тривали до пізньої ночі, оскільки було дуже багато запитань.

У Вінниці один молодий чоловік запросив нас у клуб юних художників, щоб показати виставку дітям.

Одного разу в Харкові нам довелося ховатися від дощу. Ми зайшли в метро і там мали змогу продовжити євангелі-

зацію, уже не з картинами, але ми співали, свідчити людям про Христа.

У Києві відвідали дитячий будинок. Діти слухали дуже уважно. А потім, коли підійшли інші діти, вони вже самі розповідали біблійні історії.

Цікаво було в Житомирі, де виставку поставили в центрі міста. Люди нас дуже радо й зацікавлено приймали, тому ми поставили колонку й співали та свідчили про Христа.

Усюди роздали багато Біблій, журналів, християнської літератури.

3. Які питання зазвичай виникали у вашої аудиторії?

Руслана Ковальчук. Якщо є можливість поговорити з дітьми після виставки, то виявляється, що біблійні історії спонукають їх задуматися над питаннями нашого сучасного життя. Якщо Христос несе мир, то чому в нас не припиняється війна? Якщо духовне важливіше за матеріальне, то як жити чесно в цьому нечесному світі?

Думаю, що дорослих теж цікавлять ці питання, але вони більше запитують про життя художників, історію написання картин, а також про те, як не епізодично відвідувати церкву, а постійно виділяти час для молитви, читання Біблії і стати воцерковленою людиною.

Микола Нікітін. Люди дивувалися, чому вони раніше не знали про таку виставку, про такі картини. Коли, описуючи картини, ми розповідали про реальні зустрічі Ісуса з людьми, нас питали, як це стосується сучасних людей. Бували дискусії, суперечки. Іноді люди підходили зі зверхністю, а коли зав'язувалася розмова, виявлялося, що вони багато чого ще ніколи не чули й судять про те, чого не знають. Насамкінець у них уже не залишалося жодного аргументу, і тоді ми говорили, що тепер вони мають зробити свій вибір: при-

Євангелізаційна команда в м. Запоріжжя

йняти чи відкинути Христа. Було багато запитань на зразок: як повірити? як прийняти Христа? Ми молилися з такими людьми.

В Одесі мали бесіду зі священником, який ділився своїм досвідом, своїми переживаннями про зовнішнє християнство й особисту віру, дякував, що ми так відкрито розповідаємо про Христа.

У Дніпрі зустріли молоду пару, яка приїхала з Вірменії. Вони були дуже сумні, бо стикнулися з гріховним середовищем і не знали, як вплинути, змінити. Коли побачили нас, то дуже здивувалися, що є ті, кого Господь послав розвіяти темряву в цьому місті. Вони засвідчили, що ми є відповіддю на їхню молитву.

4. З якими труднощами стикаєтесь під час проведення виставки?

Руслана Ковальчук. Переважно труднощі стосуються організаційних моментів. Якщо заклад добре підготувався до зустрічі виставки, то вона проходить якісніше (зал, графік відвідувань, транспортування).

Микола Нікітін. На жаль, не завжди пастори на місцях розуміють і поділяють важливість благовістя. Коли ми проводимо семінар, щоб заохотити й підготувати місцевих людей для роботи з виставкою, бачимо мало зацікавленості.

Звичайно, дорога втомлює, на трасах треба бути обачними, бувають різні погодні умови, хотілося б мати кращий транспорт. Іноді нам відразу не дозволяли розставити картини, наприклад, біля супермаркетів, у людних місцях, але здебільшого вдавалося домовитися. Бувало, що проганяли, погрожували, але це рідко. Загалом можна сказати, що Господь сприяв нам у всьому.

У ліцеї № 1 м. Нововолинськ Волинської обл.

5. Що робиться, або що треба зробити з метою зміцнення контактів і зв'язків, встановлених під час виставки?

Руслана Ковальчук. На мою думку, щоб мати міцні контакти з людьми, насамперед треба за них молитися, телефонувати до них, цікавитися їхнім життям, запрошувати їх на зустрічі з вивчення Слова Божого, у християнські табори для дітей та педагогів.

Микола Нікітін. Усюди, де ми бували, беремо контакти, упродовж року підтримуємо стосунки, передаємо одне одному фото- й відеоматеріали. Цей процес потребує розвитку.

6. Яка ваша улюблена картина? Чому?

Руслана Ковальчук. Кожна картина нагадує мені певний період мого життя. Я люблю всі картини, які представляю для аудиторії. Але якщо задуматися, то найбільше мені подобається картина Джованні Батіста Піттоне «Різдво з Богом Отцем та Святим Духом». На картині представлена Трійця — Бог Отець, Бог Син та Бог Дух Святий. Бог Отець посилає на грішну землю Свого Єдинородного Сина, щоб Він спас мене від моїх гріхів. Господь дарував мені віру в Ісуса Христа, і Він народився в моєму серці. Дав мені сили покоритися під Його сильні, люблячі руки, якими створений весь світ для Його слави. Тому, дивлячись на цю картину, я не раз ставлю собі запитання: «Як живеться Духу Святому в моєму серці? Чи корюся я волі Божій в тій чи іншій життєвій ситуації? Чи співаю я славу Господу Ісусові Христу так, як це роблять ангели? Що заважає мені постійно бути упокорений перед лицем Бога?»

Микола Нікітін. Усі картини для мене цінні. Але особливо — «Голгофа» Габріеля Метсю. Представляючи цю картину, я знову і знову повторюю Євангелію і щоразу захоплююся тим, як Божий Дух діє в моєму серці й у серцях людей. Коли закликаєш до молитви і люди відгукуються — переживаєш щось неймовірне, бо реально відчуваєш Божу присутність.

Матеріал підготувала

Надія Доля

Руслана Ковальчук проводить екскурсію в гімназії № 1 смт Гоща Рівненської обл.

ІСУС ХРИСТОС ЯК НАЙВИЩИЙ ПРИКЛАД ДЛЯ МОРАЛЬНО-ДУХОВНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тоді приведено до Нього дітей, щоб Він, поклавши на них руки, помолився. Учні ж боронили їм. Ісус сказав їм: «Пустіть дітей! Не бороніть їм приходити до мене, бо таких Царство Небесне».

Мт. 19:13–14

Духовність та мораль — це поняття, що використовуються для опису нематеріальної складової дійсності, а численні визначення намагаються охопити різноманітні бачення духовності в сучасному світі. Почасти можна почути трактування духовності як «способу життя чи мислення». Направду, такий погляд має шанс на існування, адже кожна особистість веде свій спосіб життя, який, на жаль, може бути доволі далеким від духовного. Духовність та мораль — це апіорі поняття виховання, починаючи з коліски матері й закінчуючи сивиною чола. У наш час дуже доречно буде порушити питання духовного виховання та моральних цінностей на етапі навчання в закладах вищої освіти в Україні, адже маємо ще один вагомий неприємний виклик — спроби нівеляції предметів морально-духовного спрямування в закладах не лише середньої, але й вищої освіти.

Однозначно, найвищим авторитетом духовного виховання є Ісус Христос. А спосіб життя, слідуючи Його Заповідям, є найкращим до наслідування. Як зазначає Хосе Прадо Флорес, «Ісус приходить у світ на тлі релігійного життя свого часу як один з учителів Ізраїля»¹, тобто вже тоді стає прикладом до наслідування, якого вибрані слухають і від якого вчать. Ісус стає і продовжує бути моральним авторитетом для багатьох. «І дивувалися з Його вчення, бо Він навчав їх як Той, Хто має владу, а не як книжники» (Мр. 1:22), підкреслює євангеліст Марко.

Але, на жаль, серед вихору подій модернізованого двадцять першого століття стає дещо незрозуміло, чому в християнській державі, яка споконвіку славилася своєю культурою, вихованістю, любов'ю, патріотизмом, духовніс-

тю, іде наступ на предмети морально-духовного спрямування?

Ісус у Своїй науці ґрунтувався на реальних подіях та явищах². Його промова не була консервативною в плані соціал-географічного поширення. Ісус не навчав лише «своїх», а йшов до інших народів. Подібно і Церква, Головою якої є Христос, у наш час поширює свою діяльність на різні площини виховання особистості, зокрема й освітньо-наукову.

Саме зараз існує потреба захистити та відстояти такі предмети, які є основним джерелом здорового морального виховання в закладах освіти. Варто зазначити, що на таких дисциплінах, подібно Христові, який тільки кликав за Собою, ніхто нікого не примушує до якихось дій, ніхто не пропагує тієї чи іншої конфесії тощо, а лише засівається зерно доброти, правди, милосердя, людяності, доброї поведінки, вихованості — а ці всі якості походять із природного закону, який голосить: «не вбий», «не вкради» тощо.

Тобто духовно-моральний супровід, що має за приклад життя Христа та святих, не є окремим релігійним предметом чи напрямом, який треба пізнавати лише в церкві, а є тим фундаментом виховання, який варто досягнути кожному вихованому громадянину.

Морально-духовний супровід осіб, які здобувають вищу освіту, не є чиеюсь «забаганкою», а прерогативою майбут-

ніх спеціалістів та провідників держави. Саме студенти вищих навчальних закладів є тими, хто в майбутньому її розбудує, або ж зруйнує. Питання лише в тому, який напрям виховання ці молоді люди отримають під час здобуття того чи іншого фаху, бо проблема деградації суспільства походить із внутрішнього бачення і зовнішнього впливу. Тому, на мою думку, прерогатива здобувачів вищої освіти полягає не тільки в праві здобувати знання на освітній програмі, а й виховувати в собі глибокий внутрішній світ моральної особистості, яка буде відповідальна за себе, сім'ю та державу. Щодо зовнішнього впливу, то основна християнська прерогатива студентів полягає в отриманні духовної підтримки в ЗВО, яка має надаватися відповідними знавцями моралі, які користуються пошаною та ведуть духовний спосіб життя згідно з Христовими Заповідями. Такими професіоналами можуть бути «академічні капелани», які будуть задовольняти духовні потреби здобувачів вищої освіти, адже духовність, яка впродовж віків була пов'язаною з релігійною системою, завдяки розвитку соціологічних наук стала предметом ширшого значення та універсального сприйняття у становленні зрілої особистості.

Дуже правильною є думка, що духовність є формою життя людини, яка прагне з'єднатися з Богом. Саме тому так важливо злучитися з народженим

¹ Хосе П. Флорес. Форматія учнів. Івано-Франківськ: Апостол, 2017. С. 12.

² Там само, с. 23.

³ Кузьковський М. Філософія релігії. Краків, 1993. С. 11–17.

Христом, сприйняти Його науку, усвідомити свою гріховність і потребу в спасінні, покаятися й провадити оновлене, духовне життя. Саме завдяки духовному життю, закоріненому в живих стосунках з Христом, людина розвиває в собі нові симпатії до інших.

Досліджуючи зовнішній вплив, бачимо, що спосіб відкриття духовності залежить від контексту, в якому особа виросла, і від переконань, які вона сповідує. Завдяки духовності людина усвідомлює значно більше можливостей для розширення власних меж. Отже, як зауважив М. Кузковський, ми бачимо, що можливим є й такий духовний досвід, який може бути частково або повністю вилучений із будь-якої релігійної системи³. Тобто, духовність апостеріорі передбачає життя в єдності з Христом народженим, страждаючим та воскреслим, не зважаючи на здобуті знання про різні релігійності та вірування.

Духовна опіка студентів — це спосіб допомоги для знаходження внутрішнього спокою та рішучий засіб відшукати рівновагу, вийти зі стану морального запустіння, усвідомити зв'язок із Богом, який допоможе будувати здорові стосунки з навколишніми. Адже Сам Господь говорить: «Я — світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме світло життя» (Ів. 8:12).

Отже, обидва елементи морально-духовної прерогативи (духовний зовнішній супровід в ЗВО та внутрішній психологічний спокій) надзвичайно впливають на щоденне життя молоді людини. Саме тому ці засоби повинні бути доступні для студентів, аби вони могли знайти в них підтримку.

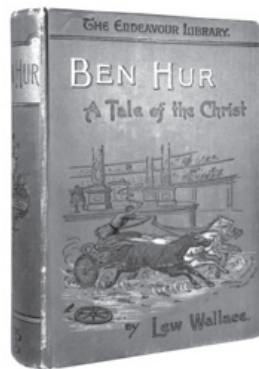
*Нам час вертатись до Христа,
Вже досить бігати довкола,
Бо кожна зболена душа
Вартує неба і вартує Бога...*

А. Жук

Андрій Жук — бакалавр богослов'я, голова студентського самоврядування ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого», поет, лауреат премії НАН України, експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, громадсько-релігійний діяч.

Найвпливовіша книжка XIX століття

1876 року в купе потягу зустрілись два ветерани громадянської війни Сполучених Штатів Америки. Обидва воювали за Північ. Обидва в чинах — один полковник, другий — генерал-майор. Обидва обіймали високі посади: один — генеральний прокурор штату Іллінойс, другий — член комісії з розслідування вбивства Авраама Лінкольна. Один — затятий атеїст, що захищав права людей на самогубство. Другий — агностик, що постійно перебував у пошуку Істини й Бога.

Про що могли балакати такі поважні люди? Звісно, задали війну, події своєї молодості. А далі заговорили про віру в Бога (адже не даремно кажуть, що на війні невіруючих не буває). І ось прокурор, атеїст і оратор, запитав у генерал-майора, як той може вірити чи шукати докази існування Бога, якщо їх так мало? Як можна вірити в те, що так важко довести? І ветеран війни, знаний юрист і громадський діяч зі здивуванням виявив, що в нього справді не вистачає аргументів проти цього атеїста. І що він так мало знає і розуміє в основах віри, яку так шукає.

Саме ці запитання, які поставив атеїст Роберт Грін Інтерсолл генерал-майору Льюїсу Воллесові, підштовхнули останнього до ґрунтовного вивчення Біблії і, зрештою, до написання книжки, яка стала найвпливовішим романом XIX століття — «Бен-Гур. Розповіді про Христа».

Льюїс Воллес народився 10 квітня 1827 року в сім'ї політичних діячів Середнього Заходу. Його дід по материнській лінії був першим конгресменом від штату Іллінойс. А батько, після завершення кар'єри викладача військової академії «Вест-Пойнт», зайнявся політикою і згодом став губернатором штату Індіана. Тому не дивно, що молодий Льюїс сам почав цікавитися політикою. Він вивчав право (так само, як його дід і тато) і став юристом.

Проте життя в тоді ще прикордонному штаті наклало свій відбиток на життєвий шлях Воллеса. Коли індіанці розпочали війну з білошкірими поселенцями, Льюїс іде добровольцем в армію. Хоча на передову він не потрапляє, проте військова кар'єра починає його приваблювати. І з початком американо-мексиканської війни (1846–1848 роки) він іде на фронт лейтенантом. Саме там починає пробувати себе як письменник і художник, роблячи нотатки й замальовки з життя простих солдат. Після завершення кар'єри військового Воллес починає займатися політикою. Як член демократичної партії, ревно виступаючи за припинення знущань і заборону рабства,

він висувається на пост сенатора свого штату й здобуває перемогу. Тоді ж він одружується з поетесою Сьюзан Арнольд Елстон і переїздить у Іллінойс.

Коли розпочалася громадянська війна 1861–1865 років, Воллес повернувся в армію в чині полковника. Саме в ході цієї війни він здобув славу як полководець і війну закінчив уже генерал-майором. Однак військової справи не полишив, а допомагав мексиканській армії боротися з поставленим французами маріонеточним імператором Максиміліаном I Габсбургом. Після перемоги мексиканського народу Воллес остаточно завершує військову кар'єру. Його призначають окружним губернатором штату Нью-Мехіко, де він розпочинає боротьбу з різними бандами і войовничими індіанськими племенами, що становили велику загрозу мирним жителям. Але саме там стається вкрай неприємний випадок у його житті. Бажаючи викоринити злочинність, він пообіцяв відомому гангстеру Біллі Кідові амністію за те, що той видасть своїх спільників, але не дотримав слова. Сам злочинець утік із в'язниці і за його голову було призначено винагороду, яку Льюїс Воллес знову ж таки не виплатив піс-

ля знешкодження Біллі Кіда. Це сильно вплинуло на його репутацію як політика і громадського діяча.

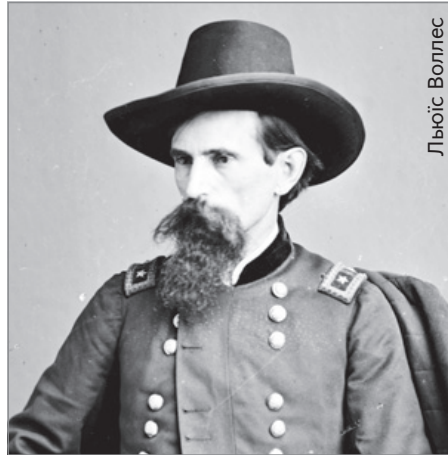
1881 року Воллес призначають послом у Туреччині, де він удостоївся бути прийнятим при дворі Османської імперії і зблизився із султаном Абдулхамідом II. Після чотирирічної дипломатичної місії Воллес повертається в Сполучені Штати і як політик їздить із лекціями по всій Америці. Бере участь у передвиборчій президентській боротьбі від республіканської партії. Однак його здоров'я починає поступово погіршуватися. 15 лютого 1905 року у своєму маєтку Крофордсвіл Льюїс Воллес відійшов у вічність.

Попри бурхливий перебіг життя і політичну кар'єру, зайнятість на політичному поприщі й особисті якості характеру, Льюїс Воллес усе життя прагнув щось писати. З-під його пера вийшло досить багато творів — художніх і біографічних. Деякі з них сам Воллес уважав надзвичайно вдалим, як наприклад, роман у двох томах «Принц Індії» про падіння Константинополя 1453 року. Деякі праці — чисто політичними роботами, як біографія кандидата на президентських виборах «Життя генерала Бена Гарісона». Але найбільшу популярність і славу Льюїсу Воллесові приніс роман «Бен-Гур», який став плодом його пошуків Бога й дослідження правдивості біблійної звістки.

Власне, на початку нашої оповіді вже було сказано, що спричинило написання роману «Бен-Гур». Але можна згадати ще кілька цікавих моментів. Живучи в доволі релігійному середовищі, Воллес уважав себе агностиком, хоча не відкидав Господа і Його слова. Як сам він зазначав, він багато в чому сумнівався. Під час розмови з Робертом Інтерсоллом Льюїс зрозумів, що мало що насправді знає про Бога і сумнівається в євангельській історії, хоча й критикував атеїзм опонента. Тоді він вирішив як юрист дослідити Євангелію і пересвідчитись, чи справді подані апостолами докази воскресіння Ісуса Христа є істинними. Саме після ґрунтовного вивчення Слова Божого Воллес захотів написати художній твір про життя і подвиг Спасителя. Так з'явився роман «Бен-Гур». Розповіді про Христа, що вийшов у світ 1880 року. Воллес не приховував, що він віднайшов свою віру в Бога саме під час написання цього твору.

Ім'я головного героя автор узяв із Біблії¹ (так звали одного з намісників царя Соломона), адже він хотів відразу ж налаштувати читачів на певний лад. Події, описані в книжці, розвиваються в I столітті нашої ери. Головний герой — Юда Бен-Гур, нащадок славної династії в Юдеї, зазнав несправдливих

переслідувань з боку римлян і, зокрема, свого друга дитинства, трибуна Мессали. Саме пригоди, переживання і трансформація цього молодого єврея і створюють основну канву твору. Не будемо переказувати сюжету, краще почитайте самі. Варто лише сказати, що кульмінацією книжки стає присутність головного героя на Голгофі, де він стає свідком розп'яття Ісуса Христа. І це кардинально змінює його життя: Бен-Гур відмовляється від помсти, прощає своїм ворогам, віддаючи їх у руки справедливого Бога, і починає творити справи милосердя.

Льюїс Воллес

Роман «Бен-Гур» став бестселером свого часу. За рівнем впливу цей твір зрівнявся з книжкою «Хатинка дядька Тома» Г. Бічер-Стоу. В деяких церквах цей твір читали прихожанам на вечірніх зустрічах одразу після читання Біблії. А багато хто із щирих християн визнавав, що «Бен-Гур» — це найліпша книга, щоби розтлумачити далеким від Бога людям основи Євангелії. Папа Римський Лев XIII схвалив цю книгу для читання і вніс її в список благословених Ватиканом книг.

Після виходу у світ книжка ніколи не покидала стін видавництва. Її перевидавали, перекладали різними мовами і знову видавали. За своїм накладом роман випередив усі тогочасні книги (окрім Біблії). До того ж, ця книжка від самого початку надихала митців створити театральну версію подій, описаних у романі. Роман адаптували для театру і до кінця 1800-х років відбулось 6000 вистав. На Бродвеї поставили мюзикл за мотивами книжки. А 1907 року вийшла перша кінематографічна стрічка за мотивами роману. (Хоча вона й не потрапила в прокат, проте теж увійшла в історію. Річ у тім, що були порушені авторські права й представники родини Воллесів виграли суд. Це стало одним із перших прецедентів легального захисту авторських прав у кінематографії). А епічна драма «Бен-Гур», ви-

пущена 1959 року, здобула 11 премій «Оскар», мала феноменальний вплив на поширення звістки про Христа й увійшла в золотий фонд кінематографу.

Хоча сам Воллес не схвалював бажання митців адаптувати роман до театру. Він уважав, що неможливо зіграти Ісуса Христа, що жоден актор не в змозі осягнути й передати глибину постаті нашого Спасителя. Саме тому в більшості театральних чи кінематографічних адаптацій Христос з'являється лише в ключові моменти й не говорить ані слова. Власне, цим і був привабливий роман для багатьох читачів: події першого століття подаються через призму світобачення молодої людини, що була патріотом своєї держави, нестримною у вчинках, гарячою на помсту і далекою від релігії. І ось саме очима Юди Бен-Гура читачі й спостерігають події навколо особистості вчителя Ісуса з Назарета. І саме цей погляд збоку на біблійні події змушує читача ставити собі запитання: а як би я реагував на те, що сказав Ісус Христос? До чого мене мотивували б Його слова? І як би жив далі, ставши свідком цієї жертви, що була принесена на Голгофському пагорбі?

Ці питання для нас і мають бути ключовими, бо ж від них залежить наше життя: те, що ми далі будемо чинити, і ті принципи, на яких будуватимемо своє майбуття. А ще роман показує те, що для Бога немає такої людини, серця б якої не могли змінити любов і милість Божі. Немає таких обставин, які Бог не міг би повернути нам на добро. І немає такого серця (а Сам Христос казав, що вони в нас кам'яні), яке не змогло б розтопити Господня благодать.

Є книжки, які ми хочемо читати. Є книжки, які ми змушені читати. А є книжки, які нам просто необхідно прочитати. Не тому, що інакше нас уважатимуть неосвіченими, а тому що ці твори справді впливають на все — і розум, і душу, і дух. Ці твори формують особистість. І такі твори відкривають Творця — Того, до Кого ми всі прийдемо й дамо звіт за все, що мали тут на землі. Тож читаймо такі книжки...

Олег Блощук, магістр теології, викладач народних звичаїв, свят та обрядів, пастор євангельської християнської церкви «Скеля» м. Рівного

¹ 1 Царів 4:8.

Якщо я граю не для Бога, то витрачаю час намарно!

Тетяна Гаврильчук — одна з найкращих молодих баскетболісток української Суперліги, гравець клубу «Рівне-ОШВСМ», майстер спорту, член юніорських збірних, кандидат до Національної збірної України з баскетболу.

— Тетяно, розкажи для читачів нашого часопису про свій життєвий шлях: як минуло дитинство, де ти навчалася і навчаєшся нині, чому обираєш ті чи інші шляхи в саморозвитку, зокрема й професійному, як відбулася твоя зустріч із Богом?

— Напевно, варто почати з того, що я досить висока — 195 см. І цей факт значно вплинув на все моє життя. З дитинства я відрізнялася від інших дітей: перша в шерензі на фізкультурі, у класі — завжди остання парта, одне слово, не така як усі. Отже, біла ворона. Діти цькували мене в школі, і це неабияк ранило моє серце й отруювало життя...

У мене хороша сім'я, батьки завжди підтримували мене, та порожнеча всередині від того, що тебе не сприймають і не приймають, завжди супроводжувала мене. Зараз я дуже енергійна й ам-

бітна, і це абсолютна протилежність тій дівчинці, яка колись усього боялася та завжди почувалася ніяково. Що ж такого відбулося і що мене змінило? Любов Ісуса! Зокрема, це сталося, коли я побачила свою цінність у Ньому. Він помер за мене, Він страждав, адже любить. Він мене створив прекрасно, Він творив мене в утробі матері, і кожна моя пропорція, наче золотий перетин.

І відтоді моє життя перевернулося: у ньому з'явився баскетбол, і я знайшла застосування свого зросту. Я почала тренуватися спочатку просто для розваги, та з часом піднімалася все вище та вище, від юніорської команди міста Здолбунова (Рівненська область. — Прим. автора), до Національної збірної України.

Я докладала багато зусиль, щоб стати кращою. Та одного баскетболу для

моїх чималеньких амбіцій завжди було замало:) Спорт — це фізичні навантаження на тіло, техніка. А що робити між тренуваннями? Просто спати? Мене це ніколи не влаштовувало, тож я намагалася заповнювати кожен секунду поза тренуваннями навантаженнями для мозку. Репетитори, гуртки, навчання, служіння в церкві й ще купа справ, адже я ніколи не всиджу на місці, знаючи, що можу зробити щось корисне. Так, закінчивши школу, я вступила у Рівненський державний гуманітарний університет на спеціальність «міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Ви можете собі це уявити? Баскетболістка, яка, за логікою, мала б здобувати освіту тренера, реабілітолога чи будь-якого спортивного функціонера, іде навчатися на досить складну професію з цілковито іншої сфери. Але в цьому вся я: я ніколи не хотіла обмежувати себе лише тренуваннями. А через два роки я вирішила опанувати ще професію дизайнера. Як я це все по-

єднувала? Who knows:) Просто я люблю постійно бути в роботі. Якщо протягом дня я просто дивитимуся фільми, чи зависатиму надовго в Інстаграмі, вважаю, день змарновано, а скільки цікавого могло б відбутися!.. Тож, моя позиція — помри, але витисни максимум із цього дня.

...Живучи в такому русі, я дуже люблю записувати молитви та думати на папері, щоб не втратити тверезої оцінки своїх справ та обов'язків. Так, одного дня мені зробили комплімент, що я ходжу рівно і не горбачуся, відтак, рефлексуючи над своїм минулим, я зрозуміла, що гнуло мою спину. Коли ти постійно думаєш про те, що скажуть люди, ти ніколи не дотягнеш ідеалу, адже де та міра ідеалу, хто її встановлює? Зрозумівши, що тепер людська думка не визначає межі мого самоусвідомлення і світобачення, адже хто вони, порівняно з Богом, такі, щоб танцювати під їхню музику, тепер я прагну славити Бога своїм життям, я живу для Нього. А в Його очах я ідеальна. Кров Христа мене омила, і я не залежу від думки людей. Я прагну до Божої святості, та щоразу, коли падаю, знаю, що Бог підійме мене і скаже, що любить попри все.

— Розкажи про свою спортивну, баскетбольну, кар'єру: як розпочалася, з якими викликами стикнулася, які здобутки маєш, які спортивні вершини підкорила й які ще плануєш, як вдається (або ж ні) дотримуватися християнських цінностей у спорті?

— Як я вже сказала, моя баскетбольна кар'єра почалася в моєму рідному Здолбуніві. Там я вперше познайомилася з цим видом спорту. Не скажу, що полюбила його відразу. Чесно кажучи, завжди мріяла грати у волейбол (сміється). На перших змаганнях мене побачила тренер із Рівного та рік телефонувала моїй мамі, прохаючи віддати мене на тренування в Рівне. Так я потрапила до команди дівчат 2000 року. На початку було неймовірно важко. Дівчата з команди тренувалися вже давно, а я лише починала. Вони багато чого вміли, а я, натомість, була незграбна. Найбільшим страхом були вправи, де ми мали ставати в пари. Ніхто не хотів ставати зі мною... Це було дуже неприємно і важко, та я не здавалась — через рік мене вже взяли в старшу команду дівчат. Я росла в прямому та переносному сенсі слова. Коли в 16 років мене запросили на збори юнацької збірної України, я була дуже рада, але не розуміла, чим я можу їм допомогти, адже була технічно непідкована, усе, що в мене було, — це нестримне бажання бути найкращою у всьому, що я роблю. І тренер це помітив. Якось під час од-

нієї гри ми зіграли жакливо, але тренер відзначив мене за мою наполегливість та бажання гризти паркет за перемогу. Згодом я потрапила до складу жіночої команди, яка спочатку грала у вищій лізі, а потім перейшла до Української суперліги з баскетболу. Ми здобули срібло, і я отримала звання майстра спорту України.

Згодом 2018 року я знову поїхала на чемпіонат Європи у складі юніорської збірної України, де увійшла в трійку кращих за підбираннями. Наступного року мене взяли на збори до молодіжної жіночої збірної U20 України, де мені було дуже важко і фізично, і морально. Перед зборами я молилася, щоб Бог підготував моє серце до цих зборів, адже 2 місяці без церкви та друзів відчутно впливають на духовний стан. І Бог потурбувався. Він готував мене, як виявилось, до цього заздалегідь, ще з першого класу школи, коли я почала ходити до репетитора з англійської мови. Так, приїхавши, я дізналася, що в нас буде англійська тренер. Виявилось, що вона християнка, і це було нереально благословення для мене. Ми разом читали Біблію, молилися. Я була в захваті від Божого плану.

Зараз я в розширеному складі Національної збірної України з баскетболу. Переді мною стоїть серйозний виклик — потрапити до основного складу. Також я хочу пограти за кордоном, можливо, у складі команди, яка гратиме у Євролізі. Знаю точно, що зроблю все можливе для досягнення цієї мрії.

— Кожна людина в усіх сферах свого життя керується власною пірамідою цінностей. Так, сьогоднішня

молодь любить подорожі, слухає різноманітну та різножанрову музику, спілкується в соцмережах і поза ними, укладається в саморозвиток, прагне і цікавої, і високооплачуваної роботи. Які твої погляди на ці сфери життя?

— Усі ці речі — це чудово. Саморозвиток, прагнення зростати. Та точно знаю, що завжди треба тримати фокус на головному. Якщо ми відділимо Бога від усіх цих речей, то вони будуть порожніми та некорисними. Треба визначити, для чого ти живеш, адже якщо я

граю не для Бога, то витрачаю час на марно. Варто прагнути кращого, але робити це для Бога.

— Що для тебе духовність, стосунки з Богом і Церква?

— Це те, на чому я тримаюся, це моє паливо. Маючи дуже швидкий темп життя, я можу бути розбита, адже тягти все на собі та розраховувати лишень на власні сили і ресурси — нереально. Та, починаючи день із Богом, із молитви, із занурення в Слово Боже, я бачу, що Він завжди поруч. Стосунки з людьми, хай як я намагаюся не залежати від їхньої думки, це завжди важко. І коли повертаюся додому розчавлена тягарем дня, я знаю, що тільки Христос може зцілити моє серце.

Церква для мене — це Божий дарунок. Люди, якими Бог обдарував мене, це справжній скарб, вони шліфують мій характер, допомагають упоратися з викликами, та просто розділяють мою любов до Бога.

— Тетяно, уже з висоти власного досвіду, які поради ти можеш дати батькам щодо виховання їхніх дітей і розвитку талантів, які в них заклад Бог?

— Свого часу батьки не зовсім розділяли моє прагнення стати баскетболісткою, адже вони бачили картинку успішної

учениці, яка постійно вчиться та приносить «дванадцятки» зі школи. Я такою ніколи не була. Інколи вони не пускали мене на тренування. Та я все одно продовжувала. Згодом вони прийняли моє захоплення баскетболом і зараз всіляко підтримують мене. Минулого року мама не пропустила жодної домашньої гри. Це надзвичайно цінно для мене. Тож дайте дітям обирати самим, та, як постановив Бог, шліфуйте їхній характер, допомагайте бачити у всьому Бога, а не лише свої амбіції.

— Успішна, цілеспрямована, відкрита до нового досвіду, спортсменка, дизайнерка, волонтерка, християнка... — і поставимо трикрапку в переліку, бо його можна продовжувати:) Топ п'ять порад для молоді від Тетяни Гаврильчик.

1. Якщо мало думаєш, читай. Якщо багато думаєш, пиши.
2. Не марнуй свого життя на спостереження за чужим життям через Інстаграм. Створюй сам, а не копій.
3. Усе, що в тебе є, це не твоя заслуга, пам'ятай про це.
4. Май удячне серце, адже Христос — це найголовніша причина для радості та подяки.
5. Не чекай від людей хороших учинків, ми всі грішні.

Розмовляла
Світлана Филипчук

Базовий принцип миру — це віра в те, що кожна людина важлива.

Жан Ваньє

Діалог між світом неповносправних та світом людей без порушень життєво важливий, — щоб церква була церквою, і щоб світ міг побачити мир Христа.

Джон Суїнтон

*Я в світ людей ввійти бажаю
Без страху, відчаю та жалю,
Самим дорогою не знайти, —
Ти посприай, допоможи...*

Томас Маккін

Діти з різними порушеннями, чи то фізичними, чи то психологічними, кне часто з'являються на нашій дорозі: ми звикли (це ще тягнеться з радянських часів), що вони — у спецзакладах, притулках, мають спеціальне лікування та догляд... Батьки, переважно, не афішують та не приводять на церковне богослужіння таку дитину чи такого дорослого.... І ця тенденція тягнеться все наше свідоме життя. Запровадження інклюзії на державному рівні відбулося зовсім недавно: ми не можемо так швидко переорієнтуватися, що в класі, в недільній школі, на гуртку, у літньому таборі може бути хтось із різуче гострою поведінкою, той, хто не засвоює знань, не піддається на настанови та зауваження... Нам завжди приходить спокуслива думка: «Який же він неслухняний, який же він неприязний, яка ж вона нестримна та вперта, нездібна до навчання...» Але часто незрілість емоційна, порушення мовленнєвого розвитку, мозкові захворювання спричинюють у дитини неправильне сприйняття інформації або взагалі несприйняття, наприклад, словесної інформації і, відповідно, вона не може побудувати адекватну відповідь на соціальні правила.

*«Люби ділом та правдою»
(1 Ів. 3:17-18)*

У цій статті розглянемо лише одну суспільну інституцію в контексті порушеного питання.

Церква може не мати спеціалістів для роботи з дітьми з порушеним розвитком, але вона — Христова спільнота — завжди історично була інклюзивною. У церкві перебували різні люди: багаті і бідні, слуги і пани, здорові і хворі. Церква особлива тим, що має розум Христів, аби прийти до мудрої думки, до Божого погляду на

Діти з особливими освітніми потребами: ВХІД У ЦЕРКОВНУ СПІЛЬНОТУ

ці душі: прийняти без умов, любити, щоб навіть дитина з великою затримкою розвитку відчула себе комфортно всередині громади. Христос дає повеління нести Добру Новину всім, без винятку.

Маємо дати собі звіт: чи моя церква милосердна до осіб з особливими потребами, чи відчують вони прийняття? Що відчують вони від мене — теплоту чи емоційну холодність, ігнорування? У багатьох випадках діти з певними порушеннями сприймають передусім ставлення, тон голосу, а не слова. Любов та думки Христа чи ж не в тому виявляються, як ми ставимося до дітей та бідних людей, які не дають престижу чи привілеїв, а можливо, вимагають від нас більше клопотів та постійної допомоги?

Працюючи з такими дітьми та дорослими, важливо розрізнити порушення розвитку (аутизм, гіперактивність із синдромом дефіциту уваги), мозкові порушення (афазія, деменція, шизофренія) від психічних порушень як от посттравматичний стресовий розлад, мутизм (відмова розмовляти за наявності нормального мовленнєвого розвитку).

Також треба розрізнити види негативної поведінки при мовленнєвій затримці. Коли правильно вимовити чи передати потребу словесно дитина не може, її поведінка є способом комунікації. І часто в таких випадках поведінка дитини негативна, неадекватна. Є поведінка, метою якої є отримання бажаної речі, смаколика, або отримання уваги; поведінкою дитина показує, що хоче уникнути завдання, яке дав дорослий, або дитина бажає сенсорної стимуляції (так дитина з аутизмом постійно крутиться навколо себе або бігає чи стрибає...). Якщо ми під впливом негативної поведінки дитини дамо їй увагу чи смаколик, який вона вимагає криком чи штовхаючи дорослих, — ми «закріпимо» цю поведінку на роки. Навпаки: завдяки нам дитина може поступово засвоїти, що лише просячи ввічливо, вона може отримати бажане; лише повністю виконавши завдання,

вона може отримати, приміром, прогулянку на майданчик.

Варто розрізнити, де дитина чинить гріх, а де вона так поводить, бо має психологічне порушення, або слабку пам'ять, або не може розмовляти, або імпульсивна. Якщо дитина має психопатичні якості, вона майже не має емпатії і має дуже високу імпульсивність. Тому крім того, щоб наголосити, що це гріх, треба надати їй допомогу в коригуванні її поведінки щодо імпульсивності (наприклад, робимо жетони: ти чемно поводишся, нікого не вдарив, не шумів протягом п'яти занять — отже, маєш свій приз, улюблені ласощі, які приготовлені саме для цієї нагоди і не даються щодень просто так).

Точне розрізнення необхідне тому, що від цього залежить правильність нашої реакції на поведінку дитини. Якщо дитина кричить та штовхає батьків, то маємо зрозуміти: це погане виховання, капризування чи це порушення сприйняття інформації, в результаті якого дитина погано засвоює правила поведінки? Відповідно, якщо для першого випадку треба декілька разів наголосити на правилах поведінки, то в другому випадку — провести виправлення поведінки спеціальними методами.

Наставник, учитель чи волонтер стикнеться з багатьма труднощами під час служіння таким діткам. Важливо наполегливо набувати навички та цінний практичний досвід. У таблиці 1 описано основні навички для вчителя.

Ставлення до дітей, які мають порушення, показують, які ми є насправді. Тому зміни в нас, під час допомоги таким дітям, неминучі. І щоб допомогти комусь, хто має психічні чи психологічні проблеми, треба перевірити себе, чи я реально сприймаю світ, чи не в рожевих окулярах, чи не звик емоційно спалахувати тощо.

«Я знаю, що деякі люди — ніде правди діти — є багатші на розум, на здоров'я, на відвагу, ніж інші, а таки це багатство є боргом щодо тих, що його не мають. І знаю також, що часто цей борг зростає та не сплачується» (М. Кваст)

Життя людини із синдромом Дауна чи з розумовою відсталістю не відрізняється меншим мисленням чи спотвореним мовленням. Цю різницю придумали ми, бо нам це зручно в нашому соціумі. У Божих очах різниці немає, бо для Нього цінна — душа. У них просто інший шлях. Так як у кожного з нас. І ми, маючи розум, мислення, пам'ять,

Таблиця 1. Основні навички вчителя

Мовлення	Поведінка	Емоційна сфера	Психологічні навички
Спокійне, уникати емоційних сплесків (за винятком, коли хвалите дитину), лаконічне, просте, упевнене, наполегливе.	Послідовна, неупереджена, без насилля. Рухатися спокійно. Не торкатися дитини, доки не переконається, що це не є тригером для неї.	Спокій, урівноваженість, терпіння, довіра Богові, вміння долати труднощі.	Спостережливість, пильність до дрібниць, уважність, уміння аналізувати поведінку, розв'язувати завдання та шукати найкраще рішення для дитини.

Таблиця 2. Основні напрями адаптації до заняття

1. Спочатку поставити одну просту ціль. Наприклад, сьогодні та завтра вчимо дитину просто тихо сидіти. Потім ставимо ціль: дитина виконує з допомогою помічника три завдання і йде на перерву і т.д. 2. Віднайти найбільшу мотивацію. Маємо знати, що корекція поведінкових проблем дитини з порушеним розвитком відбувається шляхом найбільшої мотивації: якщо дитина любить шоколад, то має за правильну поведінку отримати маленький смаколик... 3. Привчити до режиму, розкладу. Формувати звичку виконувати завдання. 4. Безпомилкове навчання. Допомогати дитині робити завдання успішно, безпомилково: щоб набути досвіду успіху у співпраці з дорослим. 5. Наявність помічника, який завжди поряд із дитиною.				
Візуалізація, структура, жетони	Асистент, волонтер	Заохочення, послідовність, щедрість щодо винагород	Сенсорне насичення	Швидкість подачі матеріалу, поділ завдання на частини
Варто максимально використовувати малянки, картки	Завжди біля дитини, щоб допомогти їй комунікувати, виконувати правила	Даємо щоразу заохочення за хорошу поведінку та виконане завдання	Робимо частіше перерви: гойдалки, батут, прогулянка, пісні з рухами	Швидко подаємо матеріал, завдання вже приготовлені, не змушуємо дитину чекати, щоб попереджати негативну поведінку

зразкові навички комунікації — у боргу перед такими... Саме з нас Господь питає більше (ми отримали «три динарії»). Нам дані всі можливості та вміння (особливо пізнання Бога та Його Слова), щоб докласти зусилля та допомогти їм увійти в соціум (у церкву). Саме ми маємо поставити межі, навчити дотримуватися правил і скоригувати поведінку, бо самі вони цього не здатні зробити. Наберімося терпіння, щоб привчити дитину до групи недільної школи, до перебування на богослужінні. Привчимо її вітатися та складати картки біблійного вірша. Привчимо співати пісню так, як вона вміє. Розповідати про себе та підтримувати діалог за допомогою візуальних підказок. Ваша послідовність та наполегливість, терпіння обов'язково принесуть плоди.

Усі ці поради варто застосовувати індивідуально. Мотивування в керуванні поведінкою не означає, що ми привчаємо дитину до цукерок та іграшок. За допомогою правильно підібраної мотиваційної іграшки чи смаколика у випадках негативної поведінки ми

привчаємо (поступово зменшуючи мотиваційні предмети та роблячи їх більш соціальними) до співпраці з учителем та до виконання правил поведінки.

Основні напрями адаптації до заняття наведено в таблиці 2.

Кожна дитина має відповідно до рівня свого сприйняття та розумових здібностей брати участь (з допомогою асистента, волонтера) у всіх заходах, де задіяні діти. Кожен у церкві має бути про це попереджений. Щоб було комфортно перебувати і батькам, і дитині в церковній спільноті, батьки дають згоду на помічника (асистента) та коригування поведінки своєї дитини. Усім таким дітям у церкві має бути надана спеціальна допомога: щоб навчання, дитяча група, дитяча кімната були пристосовані до потреб дитини з порушеним розвитком.

У повсякденному житті всі труднощі, усі тягарі несуть на собі батьки такої дитини плюс цілодобове перебування вдома з такою дитиною. Де ж тут відпочинок чи спокій? Без Бога — то шлях

до відчаю та депресії... Справа любові в тому, щоб допомогти батькам нести цей тягар і відкрити Божу безумовну любов.

Дивись, сказав Мудрець, не відриваючи погляду від улюбленого Обличчя, — це Він — правдивий Бог, що прийшов до нас на зустріч в Ісусі Христі, без людського одягу, без людської сили, без людської влади, покинутий, зневажений, нагий, щоб люди нарешті увірували, що тільки любов дає життя, рятує життя... (Мішель Кваст)

Людмила Дмитрус,
місіонер ТЄД, спеціальний педагог,
м. Бучач Тернопільської обл.

Джерела

1. Кваст Мішель. Любове моя незнана / пер. з фр. о. Л. Гайдуківський. Львів: Свічадо, 2011. 188 с.
2. Ванье Ж., Хауэрвас С. Жить мирно среди насилия / пер. с англ. А. Черняка. К.-М.: Дух и Литера, 2016 с. 136 с.
3. Уелч, Эдвард Т. Виноват ли в этом мозг? Химический дисбаланс, расстройства мозга или непослушание? РО «МІД «КОРАМ ДЕО», 2014.
4. Еллен Як, Паула Аквіла, Ширлі Саттон. Будемо місточки за допомогою сенсорної інтеграції / пер. з англ. ПАО «БКФ», 2016. 240 с.

БУДЬТЕ ГОТОВІ

Проповідь для дітей

Не вихвалюйся завтрашнім днем,
бо не знаєш, що день той породить.

Пр. 27:1

Є діти, які ніколи не бувають готові, які вічно запізнюються, наприклад, на обід, і яких завжди доводиться чекати, коли інші вже сидять за столом. Є діти, які ніколи не бувають готові вчасно вийти з дому, коли їм треба йти до церкви. Є учні, у яких ніколи не зроблені уроки, коли їм треба вирушати до школи. Є юнаки, які ніколи не бувають готові на той час, коли батько хоче піти з ними на прогулянку, — то вони ще не одягнулися, то ніяк не знайдуть своєї шапки. Є дівчата, які вічно не можуть знайти то своєї парасольки, то рукавичок, і постійно примушують чекати їх п'ять, а то й десять хвилин.

До таких дівчат, до таких юнаків, до таких дітей я звертаюся сьогодні з повчанням. Я хочу показати їм, як не добре постійно бути неготовими й до яких неприємних наслідків це може призвести.

Можливо, цей недолік видасться вам не таким уже й важливим, адже й із ним можна бути хорошим хлопцем, милою дівчиною, можна мати добре серце. Звичайно, можна. Але й комар — малесенька комашка, а може й лева довести до відчаю. Колючки й смітинки — це щось зовсім незначне, але колючка, що потрапила під ніготь, смітинка, що залетіла в око, можуть завдати великих страждань і спричинити хвороби. Варто утворитися лише маленькій щілинці в кораблі, і, якщо її не усунути, корабель потоне.

Так буває й з усіма нашими «маленькими» недоліками. Якими б незначними ці недоліки не здавалися, вони можуть принести нам багато неприємностей. До того ж, «маленький» недолік ніколи не буває один, навіть якщо це пилинка, її супроводжують багато інших, у неї чимало родичів. Не думайте також, що «маленький огріх», як називаєте ви свій недолік, не заслуговує осуду й не матиме негативних наслідків. Корені цієї проблеми зазвичай приховані в тій чи іншій поганій схильності, у тяжінні нашого серця до зла, у прихованій ворожості до Божої волі.

А й справді, чому багато хто не готові робити те, що їм належить роби-

ти? Хіба тому, що від них вимагають більше, ніж від інших? Ні! Навпаки, я помічав, що ті, у кого найбільше справ, приділяють багато часу для інших і завжди готові допомогти. А саме дух безпечності, дух ліні приводить людей до того, що вони ніколи не бувають готові. Так, тут діє лінь, відразу до праці, коли людина постійно відкладає той момент, коли їй належить взятися за діло, так що їй ніколи не вистачає часу закінчити його, і вона робить його наполовину, робить абияк.

Та часто причиною запізнювання буває й нерозважна зарозумілість. Нерідко надмірна впевненість у собі спонукає людину не завершувати своєї справи. Чи варто витратити багато часу й зусиль на роботу? Як людина здібна, я ще встигну закінчити її.

Мені, діти, відомо чимало таких самохвалів, які переконували, що їм для підготовки до іспитів треба зовсім мало часу, і тому вони не поспішали вчитися. Історія, хімія, географія — хіба це так важко? З хорошим конспектом і з нашими здібностями з усім цим легко впоратися. Але насправді здібні, насправді розумні молоді люди готуються до іспитів довго й старанно, а цим самохвалам, бачите, достатньо пробігти очима хороший конспект, щоб приготуватися до іспиту. І що ж із цього виходить? Виходить, що до іспиту вони бувають абсолютно не готові й ганебно його провалюють!

Я знаю ораторів, які, готуючись до виступу, цілком поклалися на свої здібності; вони до останньої хвилини відкладають приготування своєї промови. Та ось хвилина ця, нарешті, настає, і вони беруться за перо. Але дивно! Муза не з'являється, натхнення не приходить, немає жодної серйозної думки, жодного гарного образу, немає підхожих слів, немає нічого, буквально нічого. А проте час минає; ось уже скоро треба говорити; залишається дві години, година, півгодини... Неспокійно ходить наш оратор із кутка в куток, стурбовано, боязко поглядає на годинник, щосили напружує мозок. Бідака! Його починає лихоманити, і він уже не спроможний чітко мислити.

Настає вирішальний момент. Він поспіхом накидає на папері уривки безладних думок, не дотримуючись уже ніякого плану, і починає говорити з розпашілою й порожньою головою; говорить, говорить і все чекає натхнення, але його немає й немає. Натхнення не приходить до лінивих чи самовпевнених, і вони завжди залишаються жалюгідними посередніми людьми. Серйозні слухачі просто покидають їхню аудиторію, знизуючи плечима й сердячись на безцеремонність таких ораторів, які насмілюються говорити публічно для поважної аудиторії без належної підготовки. Звичайно, наступного разу вони вже не придуть слухати такої балаканини.

Буває зарозумілість іншого гатунку, яка приводить до тих самих помилок. Є люди, які вважають нижчим своєї гідності бути готовими належного часу, наприклад, прийти в церкву до початку богослужіння, або вчасно з'явитися на званні обід. Їхньому марнославству дуже приємно примусити себе підждати. Адже це створює ще й таке враження, ніби вони дуже зайняті.

О, яке різноманітне людське марнославство! І яке воно водночас кумедне! Не думайте, діти, що той недолік, який походить із ліни чи гордості, дрібний і незначний. Навпаки, що більше я думаю про нього, то значніший і неприємніший він стає для мене.

Як добре бути завжди готовим! Готовим до роботи, готовим виконувати свій обов'язок, виконувати його спокійно, впевнено, тому що відчуваєш, що зробив усе, що міг, і не підвів інших.

І така готовність надає нам гідності, істинного благородства й змушує інших поважати нас.

Бути готовим — це значить не покладатися на випадок, а покладатися на свій розум, на свою волю і на Боже благословення. Чому під час війни одна сторона зазнає великих втрат? Тому що ті, хто перемагає, старанно готуються до війни, а переможені — ні... І скільки битв у житті програють лише тому, що люди бувають не готовими! Ворог нашої душі не дремає, він завжди готовий напасти на нас, напасти з усією хитрістю, з усією силою. Він, як говорить Писання, «ходить, ричучи, як лев, що шукає жертви кого» (1 Петр. 5:8).

Якщо шкідлива звичка ніколи не бути готовим особисто нам і не завдає серйозної небезпеки, якщо вона й не схиляє нас виконувати нашу роботу поспіхом, поверхнево, абияк, усе ж нам треба боротися з нею і з іншою вкрай важливою причиною. З якої саме? Така звичка робить нас нестерпними для інших. Насправді надзвичайно неприємно, коли доводиться чекати того, хто вже давно мав би бути тут, а він усе ще не приходить, або хто мав уже давно представити ту чи іншу роботу, на яку розраховуєш, а він ще не зробив її. Втрачаєш час, стаєш роздратованим, нетерплячим, доводиться стримувати себе, щоб не бути різким і не вилити свого обурення гнівливими словами.

Хто примушує інших чекати себе, той уводить у справжню спокусу тих, хто очікує: він сердить їх, спонукує до гріха, відбирає в ближнього дорогий час, іноді він порушує мир у сім'ї і щасливих людей може зробити нещасними.

Я знав одну сім'ю, у якій щодня було безладдя, тому що господиня дому постійно спізнювалася на обід і ніколи не була готова, коли треба було виходити з дому.

А якщо дітям доведеться жити далеко від батьків, жити в чужому домі, якщо їм доручать ту чи іншу справу, наприклад, пошлють куди-небудь, а вони в потрібний час не будуть готові: як вони можуть заслужити до себе довіру чужих людей?!

Так, пунктуальність насправду є дуже важливою в житті, без неї ми ніколи не просуватимемося вперед, саме про неї сказано: «Хто вірний в найменшому, — і в великому вірний» (Лк. 16:10). Недостатньо просто робити свою справу, треба робити її добре й належного часу.

Ви, мабуть, чули про чоловіка на ім'я Гарфілд, який попри своє незнатне походження став президентом Сполучених Штатів Америки. Чи знаєте ви, як сталося так, що хлопчина, який на-

родився в простій хатинці в дуже бідній сім'ї, досягнув такого високого становища? Просто все, що йому доводилося робити, він робив добре і вчасно. Коли Гарфілду було дев'ятнадцять років, він, щоб отримати хорошу освіту, добився права вступу в інститут; а оскільки Гарфілд був бідним і не міг оплачувати навчання, він узяв на себе обов'язки прибирати класні кімнати й дзвонити у дзвін, що треба було робити щодня о п'ятій годині ранку.

«Чи зможете ви виконувати це з належною точністю?» — запитав його директор інституту, якому дуже сподобався серйозний і розумний вигляд юнака. «Випробуйте мене протягом двох тижнів», — скромно, але впевнено відказав Гарфілд.

Він блискуче пройшов випробування. Через деякий час один із його товаришів по кімнаті сказав: «Однак мені здається, Гарфілде, що ви прибираєте кімнати з такою ж старанністю, як і готуєте свої лекції», — на що Гарфілд відповів: «А чому би й ні?»

«Більшість людей, — сказав йому товариш, — старанно й серйозно ставляться до того, що важливо й значуще, а неважливе роблять швидко й поверхнево. А вивчати грецьку набагато важливіше, ніж прибирати кімнати». — «Дурниці! — вигукнув Гарфілд. — Не розумію, чому той, хто добре робить одне, не може так само добре робити й друге. Я вас запевняю, що набагато легше зробити справу добре й ґрунтовно, аніж поверхнево й поспіхом; адже набагато приємніше відповідати лекцію, яку знаєш досконало, ніж таку, яку знаєш погано. До того ж, погано прибрана кімната мала б дуже неприємний вигляд».

Який чудовий приклад! Діти, робіть те, що вам належить робити, добре й належного часу. Завжди доводьте до кінця великі й маленькі справи, які вам доручили, і вам буде добре жити, яке б покликання ви собі не обрали. Тоді вам будуть довіряти, тому що так рідко зустрічаються люди, на яких можна завжди й в усьому покластися.

Укажу вам ще на два правила, а ви візьміть їх до серця.

По-перше, не відкладайте на завтра те, що можете зробити сьогодні. Тому що це погана звичка — надіятися на завтрашній день; це призводить до того, що ми покладаємо на завтрашній день ще й турботи сьогоднішнього дня. Але ж завтрашній день не належить нам. Ми ще не знаємо, чи доведеться нам пережити його. Крім того, у нього будуть свої турботи, такі турботи, про які сьогодні ми можемо ще й не знати, і які можуть перешкодити нам виконати справи попереднього дня. Кожний день має свої турботи, свої обов'язки. Погана

звичка відкладати що-небудь на завтра — це, по суті, небажання виконати свій обов'язок, але при цьому заспокоїти своє сумління, що обов'язок усе ж буде виконано. «Завтра ми візьмемося за свою справу». Але ж таке «завтра» повторюється 365 разів на рік.

Друге правило, яке я хотів би втлумачити вам, діти: зробіть свою роботу, перш ніж підете гратися. Якщо ж у вас буде кілька робіт, то візьміться насамперед за найважчу; розпочинайте з того, що вам дається найважче. Якщо ж ви робитимете навпаки, то легко може статися так, що неприємну справу ви відкладете на завтра, оскільки сьогодні вже багато чого зробили. Якщо думати про задоволення, то хіба не краще бачити його попереду себе, аніж позаду? Хіба вам не радісніше усвідомлювати, що обов'язок уже виконано, аніж знати, що його ще треба виконати? З власного досвіду знаю, що якщо добросовісно стежити за цими двома правилами, то життя наше стане набагато щасливішим.

«Будьте готові!» Коли Ісус Христос говорив ці слова, Він мав на те дуже вагомі підстави, на яких я хочу зосередити вашу увагу наприкінці.

Земне життя дане нам загалом для того, щоб ми готувалися в ньому до життя вічного. Це час приготування, приготування до іншого, кращого життя, до життя небесного, святого й блаженного, яке ніколи не закінчиться. І останнього, судного дня люди будуть розділені на дві групи. Праворуч Сина Божого стануть ті, які готові прийняти нове життя, які готові увійти в оселі вічного світу, готові зустріти Бога. Ліворуч опиняться ті, які відкладали на наступний день велике завдання свого життя — віддати себе Богові як жертву, і які так і померли у своїх гріхах.

Ви, звичайно, пам'ятаєте, що сказано в притчі про мудрих і нерозумних дів. Ті, які були готові, увійшли з жєнихом на весільний бенкет, і двері зачинилися. Інші ж прийшли надто пізно. Пізно! Насправду страшне слово, слово, яке містить у собі безмежне море біди й скорботи.

Дав би Бог, щоб ніхто з вас не був тим нещасним, перед ким зачинилися б небесні двері, двері блаженного, прекрасного життя перед Божим престолом.

Тому не баріться, діти, стати учнями Господа Ісуса, сьогодні віддайте Йому своє серце, обіцяйте бути слухняними Йому й ходити Його дорогами. Не чекайте до завтра, щоб бути готовими до великої вічності. Ви ж бажаєте цього вже сьогодні, чи не так, дорогі діти?

Олександр Декоппет

...І НІЯКОЇ РОМАНТИКИ

Для їхньої сім'ї це був особливий день. З самого ранку будинок нагадував стривожений вулик. І попри схвилювані розмови, радість очікування бажаної події витала в повітрі. Обидві бабусі, турбуючись, щоб діти чогось не забули, укотре старанно звірили вміст пакетів із переліком необхідного в пологовий будинок. Майбутній батько ще раз прискіпливо оглянув приготовлену спальню для сина. Провів рукою по новому ліжечку з темного дерева, поправив м'яку перинку й за інерцією пересадив в інший куточок ліжечка великого плюшевого ведмедя. Він узяв за руку свою втомлену, трохи перелякану кохану дружину й ніжно прошепотів: «Не хвилюйся, любя, все буде добре! Наш пологовий будинок найкращий у місті, і лікарі хороші. Я буду поряд із тобою. Не бійся, ми впораємося...» Вона притисла до грудей м'який білосніжний, із голубим мереживом конверт для новонародженого, по її щоках котилися сльози від щастя й тривоги разом. Сьогодні вона стане мамою.

Але в цій історії все було зовсім інакше. Це був один із багатьох важких днів у їхньому житті. Вони здолали довгий шлях. Їм доводилося зупинятися, щоб Марія могла хоча б трішки відпочити. Нелегкий шлях забирав останні сили. Мимоволі вони стали жертвами системи, яка видавала закони, абсолютно не турбуючись про своїх громадян. Було оголошено перепис населення, і вони були змушені йти майже через усю країну в рідне місто Йосипа — Вифлеєм. Усім було байдуже, що вона на дев'ятому місяці, що далеко й небезпечна дорога могла призвести до смерті як матері, так і дитини. Влада мало думає про тих, хто внизу. Жодна жінка не хотіла б подорожувати на дев'ятому місяці, це не найкращий час для пригледі нових вражень. Знесилені й утомлені вони прибули в місто. Але тут їх ніхто не чекав. Темні вулички, заклопотані обличчя й прикрі: «Місця немає...»

Здавалося, що весь світ проти них. Сутінки огортали не лише місто, але і їхні серця. Стільки труднощів для молододі пари, стільки людського презирства та зневаги вони вже зазнали. Але тепер неначе Сам Бог відвернувся від них. Можливо, із серця Йосипа виривалася не смиренна молитва, а несамовитий крик: «Це ж Твій Син, чому все так складно?..»

А що могла думати Марія?.. Важко уявити, які думки снували в цей вечірній час у її голові. Хто може зрозуміти, над якою безоднею відчаю завмерла її душа? Що вона відчувала, коли почалися перші перейми? Чи не здавалися їй слова ангела «Радій, благодатна» просто знущанням? Хіба так вона уявляла собі народження Божого Сина?

Жодних акушерів, турботливих бабусь, плюшевих ведмедиків, м'якого ліжечка для малюка. Усе що в неї було — це переляканий Йосип, підсобне приміщення, куди на ніч заганяли худобу, годівничка для тварин і замість

м'якої підстилки — солома. Не можу без трепету уявляти, що пережила тоді юна Марія. Це ми романтизуємо народження Ісуса Христа: мерехтіння свічок, мільйони різнобарвних вогників, подарунки, усмішки, прибрані ялинки, аромат кориці й цитрусових...

А там, у хліву було не до романтики. Біль і стогін, сльози й відчай, запах гною й загальна байдужість переплелися в темноті ночі. І народився Христос. У нічній пітьмі пролунав плач надії.

Загалом ця молода пара вражає мене своєю довірою Богові. Подумайте самі: ваша наречена повідомляє вам новину, що вагітна... від Духа Святого! Що ви подумали б на місці Йосипа? Зраділи? Прославили Бога? Звичайно, що ні! Порушила вірність, зрадила й обманула кохана дівчина. Важко уявити, як сильно було розбите серце Йосипа. Що він тільки не передумав... Адже ангел з'явився йому не до цієї новини, а після. Яка ганьба. І яка безглузда відмазка...

Але водночас розбите серце все ще любить. Він не бажає розголосу, він не прагне скандалу й помсти...

А потім Йосипові з'явився уві сні ангел. Усі сні!.. Боже, як несерйозно. Можна ж розплющити очі і... просто забути й не повірити. Але Йосип повірив. І одружився з Марією.

Вагітність, імовірно токсикоз і цей украй невчасно виданий указ...

Можливо, й у вашому житті, відколи ви «зв'язалися» з Богом, усе стало якось складно. Здавалося, бути залученим до Божої справи — це так романтично... Нарешті зрозуміло, заради чого ми прийшли у цей світ. Але проза життя ускладнилась. У країні не просто криза, а війна й окупація. І у святкові різдвяні дні вам не до романтики. Очі округляються не від щастя, а від суми в платіжці. Запалюєте свічки не для краси, а через віялове відключення електро-

енергії. Подорожуєте не за власним бажанням, а змушено, утікаючи від війни. І хочеться волати: «Боже, ну чому все так складно?».

Чи готові ви йти до кінця? Шляхом тернистим, звивистими стежками заради того, щоб утілити Божий задум? Марія і Йосип повірили Богові, Його руці та серцю. Заради Христа, заради Спасителя вони йшли цією непростою дорогою. Зі сльозами, сумнівами, здивуванням, страхом, але все ж вони виконали своє призначення. Чи варте воно було того? І я впевнена, що ваше змінене серце в унісон з мільйонами спасених шепоче: «Так!»

Якщо ви чули заклик Христа, якщо ви знаєте, заради чого живете, — не зупиняйтеся. Як би не було важко й безперспективно зараз — не падайте у відчай. Адже кожний важкий крок, зроблений у правильному напрямі, наближає нас до мети. І можливо, у це різдвяне свято, озирнувшись навколо, ви не побачите камін, свічки й мільйони вогників, ваш стіл не ломиться від вишуканих страв, а біля вашого дому не стоїть навіть дешевий автомобіль. Можливо, у вашому житті зовсім немає романтики. Але якщо через ваше життя, через ваше служіння змінюються люди й у їхнє життя приходить Спаситель, то знайте — ваше життя гідне й наповнене змістом!

Наталія Педченко,
м. Рівне

ЕСЕЇ ЗИНОВІЯ БИЧКА

Ісус — це моє життя!

Передовсім, важко це збагнути, Господь кардинально змінює моє життя. Перебуваючи в тривкій Ісусовій молитві, в мені зміцнюється віра, щезають страхи й сумніви. Любов, віра й надія нечувано міцніють. Христос сказав: «Це Моя заповідь, щоб ви любили один одного, як Я вас полюбив! Ніхто не спроможен любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає.

Коли ви робите все, що Я вам заповідаю, то ви — друзі Мої. Тож слугами вже не називатиму вас: слуга не відає, що його пан робить. Називаю вас друзями, бо все Я вам об'явив, що чув від Отця Мого. Не ви Мене вибрали, а Я вас вибрав і призначив, щоб ви йшли і плід принесли, та щоб тривав ваш плід, а й щоб усе, про що б ви тільки попросили в Отця в Моє ім'я, дав вам. Ось, що вам заповідаю: щоб ви любили один одного!»

Важко уявити собі, що ми можемо любити одне одного так, як нас лю-

бить Ісус Христос. Хіба нашу любов можна порівняти з Божественною? Але ж Ісус був не лише Богом, а й на всі сто відсотків Людиною. І Він дав нам приклад. Тому, якщо хочемо виконати цю заповідь, звернімо наш погляд на Його життя. Християнин, який незмінно покладається на Христа, ніколи не розчарується, як у цьому житті, так і в майбутньому. Навіть звичайна надія відіграє в житті людей неабияку роль. Коли нам важко сьогодні — надіємось на краще завтра. Коли малі діти і великий з ними клопіт, сподіва-

ємось, що підростуть і зникнуть проблеми. Коли захворіємо — живемо надією на одужання. Люди кажуть: надія вмирає останньою. Однак, хто покладається з вірою на Ісуса, той навіть із надією переступає поріг смерті. Його надія не вмирає ніколи.

Митрополит Андрей Шептицький велику увагу приділяв нашій вірі. Віра — це відкриття всієї людини на дію Святого Духа та особисте єднання з воскреслим Христом. На відміну від нехристиянських намагань досягнення досконалості, які спиралися лише на людську силу, християнство звіщає нову, справжню основу для святості й праведності людини, якою є віра в Ісуса Христа.

Ісус Христос — Син Бога Живого. Він — наше життя й дорога. У молитві ми завше просимо про любов, надію та віру.

Хай суєта не поїдає життя наше

Чуємо не раз, що наше життя не що інше, як суєта суєт. І знаєте, в цьому є правда. Бо сама по собі суєта — це не якась абстракція чи лихо. Ми самі її собі придумали та нависили, як ярлик на своє життя. Отже, власноручно малюємо гідку картину свого марнотратного життя, яку називаємо «Суєта суєт».

Знаменитий Стів Джобс на противагу нам, на противагу нашій суєті у своєму житті створив набагато ліпше художнє полотно: «Часу нам відпущено не так вже й багато, щоб його витрачати, намагаючись прожити чуже життя. Не довіряйте догмам: не можна жити, спираючись тільки на те, що придумали інші. У жодному випадку чужі думки не повинні приглушувати ваш власний внутрішній голос. І найголовніше — наберіться мужності, щоб слідувати за покликом власного серця і своєї інтуїції».

Хоч трохи накидаймо ескіз життя більшості пересічних громадян. Що в ньому пріоритетне? Думки про збагачення, про матеріальні статки, пусті балачки годинами телефоном, брудні обмови й наклепи, як когось обвести навкруг пальця, як перехитрити, як нажитися на чомусь і т.д.

Той же Стів Джобс, згадуючи своє минуле, лишив власне для нас спогади: «Були такі часи, що у мене не було своєї кімнати. Я спав у друзів на підлозі, а для того, щоб купити їжу, — здавав пляшки

з-під Coca-Cola. Щонеділі я йшов 10 кілометрів пішки для того, щоб раз на тиждень нормально поїсти на благодійному обіді в храмі кришнаїтів. І знаєте що? Це був прекрасний час!».

Ми називаємо себе християнами. Та чи несемо чесно й терпляче хрест Христа?

За словами Волтера Айзексона, американського журналіста, письменника і біографа, Стів Джобс почав задаватися питаннями сенсу життя і Бога в останні кілька місяців до своєї смерті. «Я пам'ятаю, як одного разу ми сиділи у нього в саду, і він почав говорити про Бога, — згадує Айзексон. — Стів сказав: «Іноді я вірю в Бога, іноді ні. Я думаю, що це може бути 50 на 50, але відтоді, як у мене знайшли рак, я став більше про це думати. Я виявив, що став вірити трохи більше.

Можливо, це відбувається тому, що мені хочеться вірити в загробне життя. Що, коли ти вмираєш, ти не просто зникаєш».

Добре, надзвичайно зрозуміло та широко радить, як нам жити, Папа Франциск.

«Що трапилося б, якщо б ми більше молилися, а менше нарікали? Трохи спокою для язика... Те, що сталося зі святим Петром у в'язниці: як і тоді, чимало дверей, які нас відділяють, відчинилися би, чимало кайданів, які паралізують, упали б».

«Просімо благодаті вмінити молитися одні за одних. Святий Павло заохочував християн молитися одні за одних, передовсім, за правителів».

Отож, будьмо християнами! Чесними у Христовій правді, у правді Святої Євангелії!

Велич Слова нашого

Ще славетний Авіценна на перше місце у своєму світогляді та практиці поставив Слово. За ним у нього як у неперевершеного лікаря йдуть Рослина та Ніж. Слово — це незамінний лік, що діє в багатьох площинах людського організму: «Зраненій душі добре слово — ліки», каже Григорій Богослов. У нашому фольклорі влучною є приказка: «Гостре словечко коле сердечко».

Слово — центральна функціональна і структурна одиниця мови. Усі інші мовні елементи існують для нього, чи, інакше кажучи, у слові. То є фонема та морфема, а також речення.

Задовільного, логічно бездоганного визначення слова мовознавча наука ще, на жаль, не має. Це зумовлено тим, що слова в мові дуже різноманітні за своїми значеннями і функціями.

Певне значення властиве не тільки слову, але й морфемі (наприклад, у слові «безхмарний» реальне значення мають і префікс без-, що вказує на відсутність чогось, і корінь -хмар-. Є багатозначні слова (голова на плечах, голова колони, голова зборів). Є слова, зокрема займенники (він, такий, стільки), які не мають самостійного лексичного значення, а набувають його тільки в контексті. Значення не є визначальним для слова, хоча і є обов'язковим.

Основна відмінна риса слова, якою воно відрізняється і від морфем, і від словосполучення, — це наявність у ньому певного граматичного значення: роду, числа, відмінка тощо.

Отже, слово — це самостійна, наділена одним або кількома граматичними значеннями одиниця мови, що передає одне чи більше лексичних значень, легко відтворюється і є будівельним матеріалом для речення.

Якщо розглядати слово з погляду психології, то це — мінімальний, наперед, звуковий подразник, який викликає у свідомості людини певне уявлення — реальний або нереальний образ. Наприклад, словосполучення «книжка на столі» і «книжка під столом» викликають у свідомості різні уявлення, бо в них такими мінімальними подразниками виступають, крім іменників «книжка» і «стіл», що повторюються в обох висловах, два різні прийменники «на» і «під». Саме вони й визначають різницю в значенні обох словосполучень.

Кожне слово виникає по-різному. Назва кенгуру, наприклад, виникла через непорозуміння. Коли англійці запитували в Австралії тубільців про назву дивовижних тварин, яких вони побачили тут уперше, ті, не знаючи англійської мови, природно відповідали: «не розумію», що для англійців звучало як «кен-

гуру». А такі слова, як «ампер», «вольт», «ват», — це переведені до розряду загальних назв прізвища видатних учених.

Кілька назв створили окремі особи: слово «газ» придумав у XVII ст. голландський учений Ван-Гельмонт; слово «ліліпут» належить англійському письменникові Джонатанові Свіфту; від чеського письменника XX ст. Карела Чапека пішло слово «робот»; слово «мрія» українській мові дав Михайло Старицький (його він утворив від дієслова мріти — «ледь виднітися, мерехтити»).

Однак подібні випадки найменш вань поодинокі, нетипові. Звичайно ж назви, зазвичай, виникають стихійно. Люди виділяють у предметі якусь суттєву для них у цей час ознаку і роблять її представником усього предмета. Як писав О. Потебня, «слово виражає не весь зміст поняття, а одну з ознак, саме ту, яка видається народному погляді найважливішою». Наприклад, колись учні писали на окремих аркушах паперу, але хтось здогадався зшити їх — і за цією ознакою предмет дістав назву зошит. Тепер аркуші скріплюють металевими скобками або склеюють, проте назва залишається незмінною — зошит.

Яку ознаку той чи інший народ покладе в основу назви, залежить і від його фантазії, і від особливостей світосприйняття. Ту саму комаху українці назвали досить ніжно коник (мабуть, тому що скаче), французи — la sauterelle (букв.: «скакунка»; означає також «сарана»); англійці — grasshopper (букв.: «трав'яний стрибунець»); росіяни — кузнечик («малий коваль» — за звуком).

Ознака предмета, покладена в основу його назви, називається внутрішньою формою слова. Внутрішня форма передається за допомогою морфем (коренів, суфіксів, префіксів). Внутрішня форма — це мотивованість назви (наприклад, місяць жовтень, бо все жовтіє; олівець, бо колись стрижень для нього виготовляли з олова). З часом слова можуть втрачати свою внутрішню форму і стають немотивованими (наприклад, тепер уже ніхто не відчуває зв'язку слова «жир» із «жити»; «поліно», «полин», «попіл» із «палити» тощо, хоча колись такий зв'язок був самоочевидний).

Зиновій Бичко

Слово в мовленні виступає в різних формах і з різноманітним значенням. Для позначення всіх різновидів слова терміна «слово» недостатньо. Тому в лексикології використовують ще поняття «лексема».

Лексема — це окреме слово з усією сукупністю властивих йому форм словозміни й значень у різних контекстах. Наприклад, форми голова, голови, голові, голову і т.д. з усіма значеннями («частина тіла», «керівник установи», «передня частина колони» і т.п.) становлять одну лексему — голова. Лексема — це узагальнене, абстрактне поняття.

Заслужують уваги висловлювання відомих людей про містику Слова. У їхній уяві бринять найоригінальніші нюанси про цей загадковий феномен. Для прикладу:

«...Українське слово. Ти частка тих, що вже давно померли, їх кров живуща, їх жага нетлінна, безсмертне і величне, як Говерла, багате і дзвінке, як Україна» (Д. Луценко).

«Усяке слово без діла мізерне й порожнє» (Демосфен).

«Є слова, які залишаються в душі на все життя» (Харукі Муракамі).

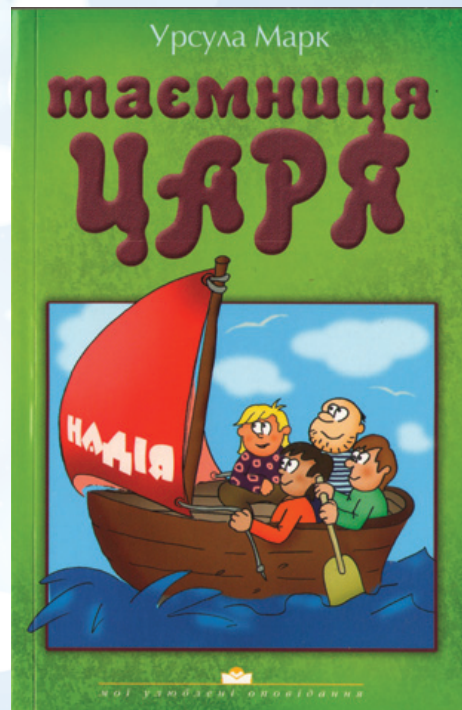
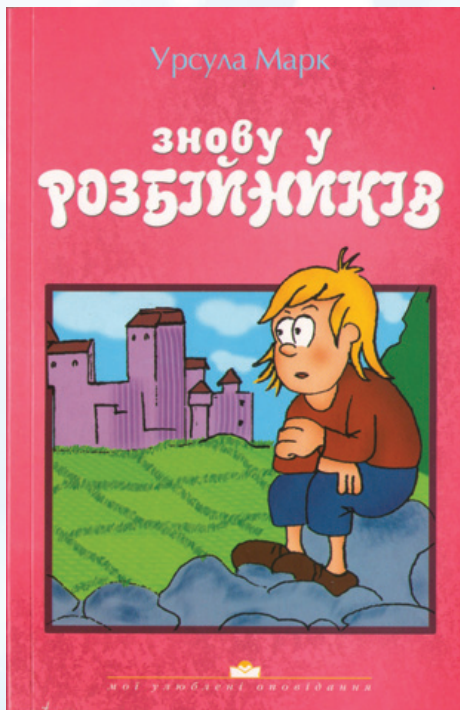
«Занадто гарні слова викликають недовіру» (Франсуа Фенелон).

«Слово — що камінь: коли метне його рука, то вже потім назад не повернеш» (Сервантес).

«Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово» (Ів. 1:1). Такою є Істина про велич, маєстат і безсмертя найціннішого Божого дару — Слова.

ВАРТО ПРОЧИТАТИ

Трилогія Урсули Марк (Маргарет Деннениозер) «Не так, як у розбійників», «Знову у розбійників?» і «Таємниця царя» — це захоплива історія-алегорія, у якій оповідається про живого Бога, який виявляє ніжну батьківську турботу про Своє творіння, а також про те, яким має бути ставлення молодого християнина до Бога, людей та життєвих обставин.

Розпочинається історія з того, що цар звільняє хлопчика Тома, якого розбійники ще зовсім маленьким викрали, а згодом, покаравши, посадили в темну печеру. Володар усиновив маленького розбійника й оселив у своєму прекрасному замку. У новому домі для Тома все незвичне й абсолютно не таке, як у розбійників, і йому доводиться багато чого навчитися. Нове життя Тома тісно пов'язано із сином царя та сповнене чудових і неймовірних пригод. Власне, кожна пригода і є окремим розділом книжки. У першій частині їх чотирнадцять, у другій – двадцять три, а в третій – двадцять чотири.

Син царя навчає Тома, як володіти собою у складних ситуаціях, як працювати й брати на себе відповідальність, співчувати немічним і прощати образи, долати спокуси й ухвалювати правильні рішення, а головне — перебувати в постійній єдності з ним і його батьком-царем.

Надалі хлопцеві вдається з'ясувати зворушливу й трагічну історію своїх батьків, а також більше довідатися про царя та його сина. Тоді ж він отримує особливе доручення, виконуючи яке, потрапляє у вельми скрут-

ні обставини, але перемагає все зло силою царя. А ще головний герой приходить до розуміння важливості дружньої підтримки та взаємодопомоги.

Оскільки образ царя в книзі алегорично змальовує постать Самого Бога, то доручення полягає в тому, щоб передати людям особисте послання Всемогутнього:

*Ви — мої улюблені діти!
Прилиньте до мого серця!
Воно благує вас!*

Том дедалі краще розуміє задум і мету свого царя, і це допомагає йому разом із друзями успішно виконувати наступні доручення, які вимагають мужності, відваги та повної віддачі. У цей час він дізнається про таємницю царя, яка справляє на юнака неабияке враження, тому що відкриває доступ до серця батька, переповненого любов'ю.

Книжки рекомендовано підліткам, а також широкому колу читачів, що займаються духовним вихованням молоді.

Передплатний індекс
99864

Адреса редакції:
вул. С. Крушельницької, 71, м. Рівне, Україна, 33023
тел.: +38 0362 637976
slovo@hopetopeople.org; www.slovovchitelyu.org

